

RAPORT PËRFUNDIMTAR

Analiza e Funksionimit të Mekanizmit të Koordinuar të Referimit të Rasteve të Dhunës në Familje në Nivel Vendor në Shqipëri

Ky raport u përgatit nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale në bashkëpunim me UNDP Shqipëri në kuadër të Programit të Përbashkët të Kombeve të Bashkuara “T’i Japim Fund Dhunës ndaj Grave në Shqipëri”, financuar nga Qeveria e Suedisë dhe zbatohet nga UNDP, UN Women dhe UNFPA.

Mendimet dhe pikëpamjet e shprehura në këtë raport nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të UNDP, Kombeve të Bashkuara apo të donatorit.

RAPORT PËRFUNDIMTAR

Analiza e Funksionimit të Mekanizmit të Koordinuar të Referimit të Rasteve të Dhunës në Familje në Nivel Vendor në Shqipëri

Dhjetor 2019

Lista e Akronimeve

ASPA	Shkolla Shqiptare e Administratës Publike
AGD	Aleanca e Grave Deputete
BE	Bashkimi Evropian
BGJ	Barazi Gjinore
BPGJ	Buxhetim i Përgjigjshëm Gjinor
KVDHF	Koordinatori Vendor kundër Dhunës në Familje
DAP	Departamenti i Administratës Publike
DAR	Drejtoria Arsimore Rajonale
DHBGJ	Dhuna me Bazë Gjinore
DHF	Dhuna në Familje
DHnGV	Dhuna ndaj Grave dhe Vajzave
ETN	Ekip Teknik Ndërdisciplinor
KE	Këshilli i Evropës
KD	Komitet Drejtues
KM	Këshilli i Ministrave
LKBD	Linja e Këshillimit për Burra dhe Djem
LKGV	Linja e Këshillimit për Gra dhe Vajza
MASR	Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë
MB	Ministria e Brendshme
MD	Ministria e Drejtësisë
MFE	Ministria e Financave dhe Ekonomisë
MMSR	Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë
MKR	Mekanizmi i Koordinuar i Referimit
MPÇSSHB	Ministria e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta

MSHMS	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
NJA	Njësi Administrative
NBGJ	Nëpunës i Barazisë Gjinore
NE	Ndihma Ekonomike
NJMF	Njësia për Mbrojtjen e Fëmijëve
NJVV	Njësi e Vetë Qeverisjes Vendore
OJF	Organizatë Jofitimprurëse
OKB	Organizata e Kombeve të Bashkuara
OSHC	Organizatë e Shoqërisë Civile
OZHQ	Objektiva të Zhvillimit të Qëndrueshëm
QAGJZh	Qendra e Aleancës Gjinore për Zhvillim
QNL	Qendra për Nisma Ligjore Qytetare
QSH	Qeveria Shqiptare
QVMT	Qendra e Vlerësimit, Menaxhimit dhe Trajnimit
RAT	Reforma Administrative Territoriale
REVALB	Regjistrimi i Dhunës në Shqipëri
RKK	Reagimi i Koordinuar i Komunitetit
RRkDHBGJT	Rrjeti kundër Dhunës me Bazë Gjinore dhe Trafikimit
SKBGJ	Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore
SIDA	Agjencia Suedeze për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ndërkombëtar
UM	Urdhër i Mbrojtjes
UMM	Urdhër i Menjëhershëm i Mbrojtjes
UMPMM	Urdhëri për Masat Paraprake të Mbrojtjes së Menjëhershme
UNDP	Programi i Kombeve të Bashkuara për Zhvillim
UNTF	Fondi i Mirëbesimit i Kombeve të Bashkuara për Eliminimin e Dhunës ndaj Grave
VKM	Vendim i Këshillit të Ministrave
ZRP	Zyra Rajonale e Punësimit

Tabela e Përmbajtjes

1. Hyrje.....	13
1.1 Historiku dhe konteksti i projektit	13
1.2 Qëllimi dhe fusha e analizës	15
2. Kuadri i vlerësimit.....	21
2.1 Metodologjia dhe qasja e vlerësimit	13
2.2 Metodatat e mbledhjes së të dhënave dhe analizës	13
2.3 Rreziqet dhe kufizimet	13
3. Gjetjet kryesore.....	24
3.1 Informacion i përgjithshëm për MKR-të	13
3.2 Funkionimi i MKR-ve	13
3.3 Tipologjia dhe disponueshmëria e shërbimeve për të mbijetuarat e DHF në nivel vendor	13
3.4 Funkionimi i sistemit të mbledhjes së të dhënave REVALB për DHF	13
3.5 Mësimet e nxjerra dhe praktikatat e mira	13
3.6 Sfidat	13
3.7 Rekomandime	13
4. Shtojca.....	73
1. Instrumentet për mbledhjen e të dhënave	13
2. Plani i punës	13
3. Bibliografia	13
4. Lista e grupeve të interesit të intervistuarat	13
5. Tabela e konsoliduar e informacionit për KVDHF dhe NBJ	13
6. Informacion mbi UM/ UMM-të të mbështetura me shërbime në nivel vendor	13
7. Ofrues shërbimesh OSHC për DHF-DHBJ-DHnGV	13

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

1. Historiku

Në dy dekadat e fundit Shqipëria ka bërë progres sa i përket respektimit dhe promovimit të barazisë gjinore dhe adresimit të dhunës në familje (DHF), dhunës me bazë gjinore (DHBGJ) dhe dhunës ndaj grave e vajzave (DHnGV) përmes përmirësimit të legjislationit dhe politikave kombëtare, si dhe harmonizimit të tyre me standardet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut. E megjithatë, dhuna ndaj grave vijon të jetë një shqetësim serioz i cili u rikonfirmua nga të dhënat më të fundit të prezantuara nga Vrojtimi i tretë Kombëtar me Bazë Popullatën për Dhunën ndaj Grave dhe Vajzave në Shqipëri i vitit 2018 nga INSTAT, sipas të cilit një në dy (52,9%) gra shqiptare kanë përjetuar një ose më shumë forma të dhunës (dhunë nga partneri intim, dhunë gjatë marrëdhënies dashurore, dhunë nga jopartneri, ngacmim seksual, përndjekje) gjatë të gjithë jetës së tyre.

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS) në partneritet me Programin e Kombeve të Bashkuara për Zhvillim (UNDP), realizoi gjatë muajit maj të vitit 2019 analizën e funksionimit të Mekanizmave të Koordinuar të Referimit (MKR) të rasteve të dhunës në familje¹, si mekanizmat kryesorë në nivel vendor për të adresuar dhunën në familje dhe të gjitha format e dhunës ndaj grave në marrëdhëniet familjare, të ngritur në 40 bashki me mbështetjen e Agjensive të Kombeve të Bashkuara (si Fondi i Mirëbesimit i Kombeve të Bashkuara për t'i dhënë fund dhunës ndaj grave – UNTF, UN Women apo UNDP), me mbështetjen e donatorëve të tjerë, OSHC-ve apo edhe me iniciativën e vetë bashkive.

2. Gjetjet kryesore

MKR-të janë të ngritura zyrtarisht në 40 (64%) nga 61 bashki në Shqipëri. 10 MKR-të e para u krijuan gjatë viteve 2007 - 2013 nga Rrjeti kundër Dhunës me Bazë Gjinore dhe Trafikimit (RRkDHBGJT)² në konsultim të ngushtë me MSHMS (ish MPÇSSH). Kjo përpjekje kontribuoi gjithashtu në:

1. Vendimin e Këshillit të Ministrave (VKM) nr. 334/2011 që kodifikoi procesin për krijimin e MKR-ve dhe
2. zhvillimin e një sistemi kombëtar online për mbledhjen e të dhënave për rastet e dhunës në familje (DHF).

Që nga viti 2009, MSHMS (ish MPÇSSH) në bashkëpunim me UNDP bazuar në përvojën e RRkDHBGJT dhe në partneritet me njësitë e vetëqeverisjes vendore zhvilluan platformën kombëtare për krijimin e mekanizmit të koordinuar të referimit të rasteve të dhunës në familje në nivel vendor dhe puna vijoi për krijimin e MKR-ve në 21 bashki të tjera. Ndërsa MKR-të në 9 bashki u krijuan përmes mbështetjes së OSHC-ve të financuara nga donatorë të ndryshëm³.

MKR-të janë të ngritura zyrtarisht në

(64%)
40

nga 61 bashki në Shqipëri.

1. Kjo analizë u përgatit nga Elida Metaj drejtuese e ekipit dhe Elvana Gadeshi eksperte, të pajtuara nga UNDP

2. RRkDHBGJT përbëhej nga Shoqata "Refleksione", Qendra e Aleancës Gjinore për Zhvillim (QAGJZh), Linja e Këshillimit për Gra dhe Vajza (LKGJ), Qendra për Nisma Ligjore dhe Qytetare (QNL) dhe Strehëza për Gratë e Dhunuara në partneritet me Qendrën e Vlerësimit, Menaxhimit dhe Trajnimit (QVMT) të mbështetur nga Fondi i Mirëbesimit i Kombeve të Bashkuara për t'i dhënë fund dhunës ndaj grave (UNTF).

3. ADA, USAID, Ambasada Amerikane, Sida, IMANEH, SCPA

Vlerësohet se MKR-të janë funksionale me nivele të ndryshme efikasiteti në 35 nga 40 bashki në të cilat janë ngritur dhe ku u realizua vlerësimi, pjesërisht funksionale në dy bashki (Kolonjë dhe Cërrik) dhe jofunksionale në tre bashki (Kurbini, Librazhd, Pukë).

MKR, siç përcaktohet në VKM 334/2011, përbëhet nga tre struktura të ndërlidhura:

1. Komiteti Drejtues (KD) ku përfaqësohen institucionet përkatëse në nivel vendor të kryesuara nga kryetari i bashkisë,
2. Ekipi Teknik Ndërdisciplinor (ETN), anëtarët e të cilit emërohen nga KD-të dhe janë përfaqësues teknikë të institucioneve anëtare të Komitetit Drejtues dhe
3. Koordinatori Vendor kundër Dhunës në Familje (KVDHF), i cili në shumicën e rasteve është një funksion i shtuar për Nëpunësin e Barazisë Gjinore (NBGJ) se sa një funksion i dedikuar siç parashikohet në VKM 334/2011 (pra KVDHF+NBGJ). KVDHF+NBGJ drejton dhe koordinon punën dhe shërbimet e ETN-së për referimin dhe reagimin ndaj rasteve të dhunës në familje në nivel vendor.

Çdo MKR ka individualitetin e tij dhe ka të zhvilluar profilin vetjak bazuar në kontekstin vendor, mbështetjen nga kryetari i bashkisë dhe drejtuesit e lartë të bashkisë, burimet financiare, ruajtjen e kapaciteteve, ofruesit e shërbimeve në terren dhe bashkëpunimin ndër-institucional. Megjithatë, MKR-të kanë disa elemente të përbashkëta:

1. *Roli i Komiteteve Drejtuese kufizohet kryesisht në emërimin e përfaqësuesve të tyre në ETN.* Roli i tyre mbikëqyrës mbi performancën e ETN-ve, bashkëpunimin ndër-institucional, koordinimin dhe shkëmbimin e informacioneve si dhe të kuptuarit e rëndësisë së qasjes së integruar shumësektoriale për adresimin efikas të DHF dhe kryesisht për parandalimin e saj, është i dobët. Komitetet Drejtuese vlerësohen si hallka më e dobët në piramidën e MKR-së dhe kryetarët e bashkive duhet të luajnë një rol aktiv në nxitjen e KD-ve që të marrin përsipër rolin e tyre dhe të bëhen më bashkëpunues në nivel vendor;
2. *ETN-të funksionojnë me nivele të ndryshme efikasiteti dhe efijence në të gjitha bashkitë* për sa i përket koordinimit, komunikimit dhe bashkëpunimit mes anëtarëve të tyre për të identifikuar, referuar dhe për t'iu përgjigjur rasteve të dhunës në familje. Aktualisht, vetëm 11 bashki (28%) zhvillojnë takime të rregullta mujore të ETN-ve krahas takimeve ad-hoc (të posaçme) për raste urgjente, 24 bashki zhvillojnë takime mbi baza ad-hoc sipas rasteve të referuara dhe në 5 bashki ETN-të nuk funksionojnë ose janë të dobëta. Janë bërë përpjekje në disa bashki të mëdha dhe të mesme (Tiranë, Elbasan, Korçë, Lushnjë, Shkodër, Sarandë) për të përfshirë Administratorët Shoqërorë si anëtarë të ETN-ve dhe për të forcuar kapacitetet e tyre në identifikimin dhe referimin e rasteve të DHF në zonat rurale. Bashkitë e mëdha, të tilla si Tirana e cila ka 24 njësi administrative dhe 3 lagje, dhe i shërben një numri të madh qytetarësh (një e treta e popullsisë së vendit), kanë mangësi dhe mungesa për sa i përket buxhetit dhe stafit të posaçëm e të specializuar në njësitë administrative për adresimin e dhunës në familje.

Shumica e ETN-ve mbështeten në një grup bërthamë anëtarësh (KVDHF+NBGJ, policia, OSHC-të dhe qendrat shëndetësore), i cili ka peshën kyçe në referimin dhe përgjigjen me efikasitet për të mbijetuarat e dhunës në familje, veçanërisht në rastet emergjente. Anëtarët e ETN-ve kanë marrë trajnim për kuadrin ligjor mbi dhunën në familje, por ata u nënshtrohen ndryshimeve të shpeshta (veçanërisht anëtarët nga prokuroria, gjyqësori, përmbarimi, shërbimet e punësimit, shëndetësia), çka çon në ndërprerje të përkohshme të funksionimit të ETN-ve dhe sjell nevojën për trajnime të vazhdueshme të anëtarëve të ETN-ve. ETN-të me anëtarë të

qëndrueshëm (veçanërisht anëtarët bërthamë si KVDHF+NBGJ, policia, OSHC-të, punonjësit e shëndetësisë dhe gjyqësorit) janë më efikasë në ofrimin e reagimit në kohë reale kundrejt rasteve të raportuara të dhunës në familje.

3. *KVDHF+NBGJ-të janë kthyer në forcën nxitëse të funksionimit të ETN-së dhe MKR-së dhe vlerësohet se në vitet e fundit është forcuar pozicioni dhe profili i tyre. Njëzet e tre (59%) nga 40 bashki e kanë integruar këtë pozicion të kombinuar si pozicion me kohë të plotë në organigramën e tyre, ndërsa në pjesën tjetër të bashkive, ky pozicion i kombinuar është me kohë të pjesshme dhe me funksione shtesë (si ndihma ekonomike, mbrojtja e fëmijëve, arsimi dhe kultura, etj). Në të gjitha bashkitë ky pozicion financohet plotësisht nga buxheti vendor. Vetëm Bashkia e Tiranës i ka të ndara të dy pozicionet, atë të KVDHF-së dhe të NBGJ-së, ku KVDHF ka rol të përcaktuar qartë me fokus dhunën në familje.*

MSHMS në bashkëpunim me partnerë të ndryshëm, ndër të cilët UNDP si një nga aktorët kryesorë, kanë ofruar asistencë teknike për ngritjen e kapaciteteve të KVDHF+NBGJ në mënyrë që ata të kryejnë siç duhet funksionet e tyre. E megjithatë, mbajtja në të njëjtin pozicion pune e KVDHF+NBGJ-ve të trajnuar nuk ka qenë e njëtrajtshme në të gjitha bashkitë. 17 (42%) nga 40 bashki i kanë KVDHF+NBGJ-të në pozicionet e tyre prej tre vitesh tashmë, katër bashki të tjera vitin e fundit kanë humbur stafin e kualifikuar dhe me përvojë në detyrë dhe shtatë bashki i kanë KVDHF+NBGJ-të të emëruar prej më pak se një viti. Koha mesatare në këtë detyrë është 2 vite.

ETN-të dhe MKR-të po funksionojnë më mirë në pjesën më të madhe të bashkive në të cilat KVDHF+NBGJ-të nuk janë ndryshuar për një kohë të gjatë (të paktën për 5 vite) dhe në disa raste që prej krijimit të MKR-së, ku këto pozicione janë me kohë të plotë.

KVDHF+NBGJ-të janë hallka që funksionon më mirë në piramidën e MKR-së krahasuar me KD-të dhe ETN-të, e megjithatë ata kanë nevojë për mbështetje të vazhdueshme nga drejtuesit e bashkive, partnerët për zhvillim dhe MSHMS-ja për t'i rritur më tej kapacitetet e tyre. Pozicioni i KVDHF duhet të jetë një pozicion me kohë të plotë dedikuar dhunës në familje, i veçuar nga pozicioni i NBGJ, që sërish duhet të jetë me kohë të plotë, në mënyrë që ata ta kryejnë rolin e tyre siç duhet.

4. Tipologjia dhe disponueshmëria e shërbimeve shumëdisiplinore për të mbijetuarat e dhunës në familje në nivel vendor vazhdon të jetë e kufizuar dhe e nënfinancuar, pavarësisht se ka përpjekje të dukshme nga disa bashki për të përmirësuar disponueshmërinë e shërbimeve në terren sa u përket strehëzave të emergjencës, strehimit afatgjatë dhe fuqizimit ekonomik të grave. Shërbimi më sfidues është ai i strehëzave të emergjencës dhe i strehimit nga periudha afatmesme në periudha afatgjata. Strehimi i përkohshëm (24-72 orë) ofrohet vetëm në 11 (18%) nga 61 bashki, përmes qendrave të emergjencës për të mbijetuarat e dhunës në familje, të menaxhuara qoftë nga bashkitë (5) ose nga OSHC-të (8).

Mbështetje ekonomike u jepet të gjitha viktimave të dhunës në familje të pajisura me Urdhër Mbrojtjeje/Urdhër të Menjëhershëm Mbrojtjeje (UM/UMM), ndërsa janë krijuar disa praktika të mira lidhur me shërbimet e riintegritimit dhe rehabilitimit afatmesëm dhe afatgjatë me programet e strehimit social në nivel vendor (Tiranë, Elbasan, Mirditë, Bulqizë, Patos, Dibër, Vlorë, Klos, Mallakastër, Korçë) dhe fuqizimin ekonomik të grave (Tiranë, Sarandë, Roskovec, Korçë, Fier, Përmet, Dibër, Tropojë).

Linja e Këshillimit për Gra dhe Vajza (LKGV) operon përmes linjës kombëtare 116-117 për viktimat e dhunës në familje dhe për forma të tjera të dhunës ndaj grave dhe ofron shërbime këshillimi 24/7, ndihmë juridike, si dhe referim në shërbime të tjera për sigurinë dhe mbrojtjen e të mbijetuarave.

Në nivel vendor mungojnë gjerësisht shërbimet e specializuara për personat me probleme të shëndetit mendor, të mbijetuarat e dhunës seksuale, për personat me aftësi të kufizuara, të moshuarit/at, shërbimet e këshillimit për burrat dhe djemtë si autorë të dhunës në familje, si dhe për personat e varur nga alkooli dhe drogat.

Është arritur progres lidhur me i) ngritjen në Tiranë të qendrës së parë të menaxhuar nga shteti, Qendra «Lilium», në fund të vitit 2018 për ofrimin e shërbimeve të integruara për të mbijetuarat/it e dhunës seksuale, ii) ofrimin e shërbimeve këshilluese për burrat dhe djemtë autorë të veprave të dhunës në familje që nga viti 2012 përmes Linjës së Këshillimit për Burra dhe Djem (LKBD) në Tiranë⁵, dhe Zyrës për Djem dhe Burra në Shkodër e themeluar në vitin 2014, ndërkohë që dhe dy shërbime të ngjashme janë në proces themelimi nga dy OSHC: «Vatra» në Vlorë dhe «Tjetër Vizion» në Elbasan, iii) pas hyrjes në fuqi të ligjit të ri për ndihmën juridike të garantuar nga shteti, ofrimi i ndihmës juridike falas është i disponueshëm në gjashtë Gjykatat e Rretheve Gjyqësore, konkretisht në Lezhë, Durrës, Tiranë, Fier, Shkodër dhe Dibër⁶ përveç shërbimeve të ndihmës juridike falas në të gjithë Shqipërinë, të ofruara nga OSHC-të për të drejtat e grave⁷.

Në përgjithësi, është bërë progres i kufizuar në ofrimin e shërbimeve të përzgjedhura për viktimat e dhunës në familje në një sërë bashkish, ndërkohë që ka një mungesë të paketave të plota të shërbimeve gjithëpërfshirëse në terren për këto viktima në nivel vendor.

5. REVALB aktualisht po përdoret nga 26 (66%) nga 40 bashki, duke krijuar mangësi në të dhënat për monitorimin dhe analizimin konsistent të fenomenit të dhunës në familje në nivel vendor dhe kombëtar.

6. MSHMS është aktualisht autoriteti shtetëror përgjegjës për çështjet e barazisë gjinore dhe të dhunës në familje e dhunës ndaj grave e vajzave, si dhe për të mbikëqyrur procesin e krijimit dhe të funksionimit të MKR-ve në nivel vendor. MSHMS ka mbështetur funksionimin e MKR-ve përmes përmirësimit të kornizës ligjore mbi DHF dhe përafrimit të saj me standardet ndërkombëtare, si dhe përmes koordinimit me donatorë të ndryshëm për fuqizimin e kapaciteteve të KVDHF+NBGJ-ve.

Në tërësi, vlerësohet se është bërë progres sa i përket ngritjes dhe funksionimit të MKR-ve, por mbetet ende shumë punë për t'i bërë ato plotësisht efektive dhe për të ofruar shërbime shumëdisiplinore gjithëpërfshirëse në terren. Adresimi i dhunës në familje kërkon angazhim afatgjatë, burime dhe kapacitete njerëzore e financiare, si dhe mbajtjen e saj në axhendën e qeverisë qendrore, njësisive të

4. Nën drejtimin e MSHMS, mbështetur nga UNDP Shqipëri, në kuadrin e Programit të Përbashkët të Kombeve të Bashkuara "T'i Japim Fund Dhunës Ndaj Grave në Shqipëri", zbatuar nga UNDP, UN Women dhe UNFPA, financuar nga Qeveria e Suedisë si dhe Qendra e Politikave e UNDP-së në Seul për Partneritetet të Zhvillimit Global.

5. Krijuar nga LKGV.

6. Me mbështetjen e UNDP Shqipëri, financuar nga UNDP dhe Ambasada e Mbretërisë së Bashkuar.

7. Mbështetur financiarisht nga donatorë të ndryshëm si Sida, Fondacioni Shoqëria e Hapur për Shqipërinë, Ambasada Norvegjeze, Ambasada Amerikane, Agjencia Austriake për Zhvillim, IAMANEH, etj.

REVALB
aktualisht po
përdoret nga
(66%)
26
nga 40 bashki,
duke krijuar
mangësi në
të dhënat për
monitorimin
dhe analizimin
konsistent të
fenomenit të
dhunës në
familje në nivel
vendor dhe
kombëtar.

vetëqeverisjes vendore dhe të donatorëve ndërkombëtarë, për të ecur më tej me parandalimin dhe trajtimin deri në eliminimin e kësaj forme dhune.

3. Mësimet e nxjerra:

- Kuadri ligjor lidhur me masat kundër dhunës në familje, duke përfshirë ngritjen e MKR-ve, nuk është i mjaftueshëm për adresimin e dhunës në familje nëse nuk shoqërohet me vullnetin politik të titullarëve dhe drejtuesve të lartë të bashkive për dedikimin e fondeve bashkiake për të mundësuar zbatimin e tij. Një sërë bashkish (Tirana, Elbasani, Durrësi, Korça, Shkodra, Bulqiza) kanë filluar të përfshijnë elemente të buxhetimit të përgjigjshëm gjinor edhe në planifikimin e fondeve kundër dhunës në familje gjatë viteve të fundit, duke shënuar progres në zbatimin e kuadrit ligjor specifik në këtë drejtim.
- Konsolidimi i pozicionit të KVDHF, ndarja e tij nga NBGJ dhe ruajtja e qendrueshmërisë së stafit është element kyç në funksionimin e MKR-ve. Bashkitë e Tiranës, Korçës, Shkodrës, Elbasanit, Durrësit, Vlorës, Fierit, Pogradecit, Përmetit, Lushnjës, Klosit, Roskovecit, Gjirokastrës dhe Sarandës, të cilat kanë një pozicion më të konsoliduar të KVDHF-ve dhe kanë ruajtur qendrueshmërinë e stafit për periudha më të gjata (mbi tre vite) dëshmojnë një funksionim më të mirë të MKR-ve.
- Nëse përdoren siç duhet nga anëtarët e ETN-së, veçoritë e REVALB mundësojnë monitorimin dhe njohjen e rasteve të dhunës në familje dhe të situatës në nivel vendor dhe kombëtar, si dhe miratimin e masave të nevojshme për adresimin e saj. Bashkitë e Korçës, Vlorës dhe Tiranës japin një shembull të mirë të mënyrës sesi veçoritë e REVALB mund të përdoren me efikasitet për të identifikuar situatën e dhunës në familje në nivel vendor dhe për ta adresuar atë në mënyrë efektive.
- Bashkëpunimi ndërinstitutional dhe disponueshmëria e shërbimeve në terren lehtëson riintegrimin e viktimave/të mbijetuarave të dhunës në familje. Është e rëndësishme që anëtarët e ETN-ve të koordinojnë shërbimet e tyre në terren në mënyrë që të maksimizojnë kontributin për riintegrimin social dhe ekonomik të të mbijetuarave të dhunës në familje.
- Mbrojtja nga dhuna në familje është një proces afatgjatë, i cili kërkon angazhim afatgjatë, burime dhe koordinim mes autoriteteve të qeverisë qendrore dhe asaj të vetëqeverisjes vendore, OSHC-ve dhe donatorëve. Përvoja e dhjetë viteve të fundit me mbështetjen nga partnerët për zhvillim/komuniteti i donatorëve për ngritjen e MKR-ve në nivel vendor dhe për funksionimin e tyre, përbën provë se sistemit i nevojitet jo vetëm kohë, por edhe burime (njerëzore dhe financiare), vullnet politik, koordinim shumëpalësh dhe monitorim i vazhdueshëm në mënyrë që të funksionojë dhe të jetë efektiv.
- Parandalimi ka kosto më të ulët se menaxhimi i rasteve të dhunës në familje deri në riintegrimin e tyre. Fushatat e advokimit dhe ndërgjegjësimit në nivel qendror dhe të vetëqeverisjes vendore me mesazhe të qarta kundër DHF, DHBGJ dhe DHnGV, për një sërë grupesh të synuara, kanë rezultuar të jenë një strategji kyçe efektive për ndryshimin e qëndrimeve, sjelljeve dhe bindjeve në komunitete që tolerojnë këto forma të dhunës dhe për luftën kundër stereotipeve, promovimin

e një imazhi pozitiv të grave dhe vajzave, parandalimin e shndërrimit të burrave dhe grave, djemve dhe vajzave në viktimë/të mbijetuar/a apo autorë të dhunës në familje, si dhe informimin e publikut të gjerë dhe të viktimave/të mbijetuarave të dhunës në familje lidhur me shërbimet e disponueshme për adresimin e problemit.

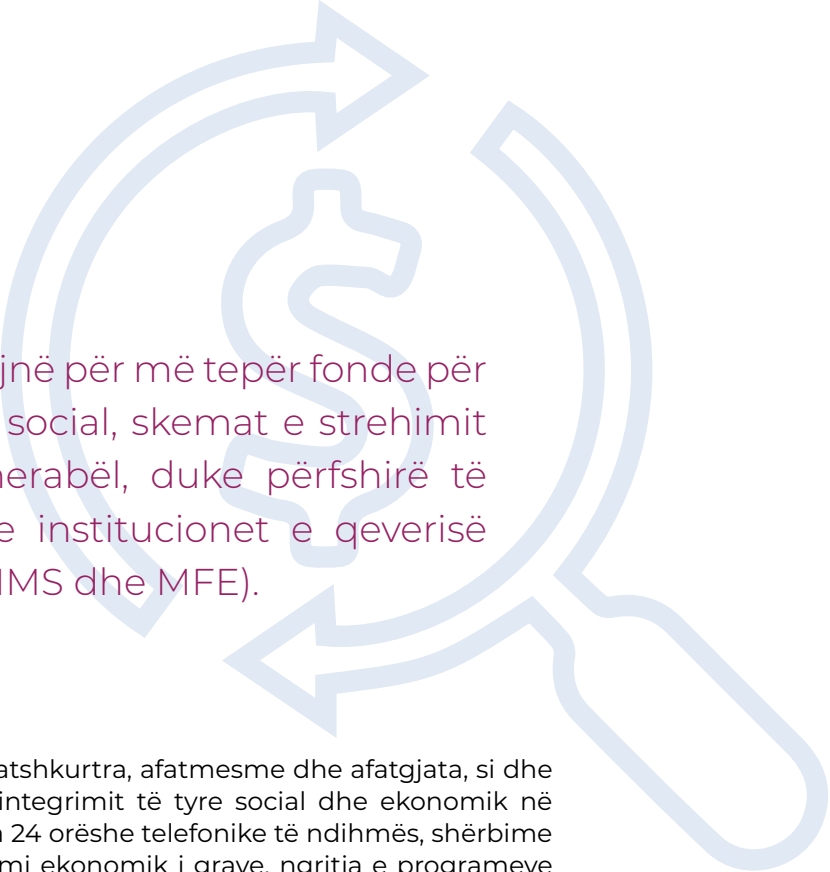
4. Rekomandime

4.1. Fuqizimi i kuadrit institucional për adresimin e dhunës në familje dhe dhunës ndaj grave e vajzave dhe përmirësimi i zbatimit të kuadrit ligjor dhe të politikave për parandalimin dhe luftën kundër këtyre formave të dhunës në nivel qendror dhe të vetëqeverisjes vendore.

4.1.1 Në nivelin qendror, përpjekjet duhet të fokusohen te fuqizimi i rolit koordinues, mbikëqyrës dhe monitorues të MSHMS-së në zbatimin e kuadrit ligjor dhe të politikave për DHF, DHBGJ dhe DHnGV, si dhe për funksionimin e MKR-ve, grumbullimin e të dhënave dhe raportimin mbi këto forma të ndryshme të dhunës.

4.1.2 Në nivel vendor, përpjekjet duhet të fokusohen te fuqizimi i rolit të bashkive dhe strukturave vendore përkatëse në zbatimin e legjislacionit ekzistues kundër dhunës në familje dhe formave të tjera të dhunës me bazë gjinore e dhunës ndaj grave e vajzave, veçanërisht:

- 1. në shtrirjen e modelit të MKR në 61 bashki dhe konsolidimin e atyre ekzistuese;*
- 2. në forcimin e kapaciteteve të KD-ve, ETN-ve, si dhe KVDHF+NBGJ-ve përmes trajnimeve të vazhdueshme për menaxhimin e rasteve të DHF, bashkëpunimin ndërinstitutional, koordinimin dhe komunikimin në identifikimin e çështjeve, referimin dhe trajtimin, përditësimin lidhur me ndryshimet ligjore më të fundit për DHF, si dhe mbledhjen dhe shkëmbimin e të dhënave përmes REVALB. Me rëndësi parësore është konsolidimi i bashkëpunimit, koordinimit dhe komunikimit midis KVDHF+NBGJ-së dhe policisë për vlerësimin e riskut dhe hartimin e planit të sigurisë të viktimave/të mbijetuarave; apo ndërmjet zyrës së përmbarimit dhe policisë për ekzekutimin e UM/UMM; ndërmjet gjykatës, shërbimit të provës dhe ofruesit të kualifikuar të shërbimeve të rehabilitimit për djemtë dhe burrat që kryejnë aktet e dhunës, etj;*
- 3. në emërimin e personelit të përkushtuar dhe të specializuar për të adresuar dhunën në familje në bashki dhe NJA, veçanërisht në bashkitë e mëdha dhe NJA-të me numër të lartë të rasteve të DHF;*
- 4. në zhvillimin e një pakete të plotë të shërbimeve gjithëpërfshirëse për të mbijetuarat e DHF dhe buxhetimin për shërbime të tilla, duke aplikuar buxhetimin e përgjigjshëm gjinor si një mjet për më shumë fonde për shërbime*

Bashkitë duhet të avokojnë për më tepër fonde për shërbime sociale (fondi social, skemat e strehimit social) për grupet vulnerabël, duke përfshirë të mbijetuarat e DHF, me institucionet e qeverisë qendrore (sidomos MSHMS dhe MFE).

për t'u përgjigjur nevojave të tyre afatshkurtra, afatmesme dhe afatgjata, si dhe garantimin e rehabilitimit dhe të riintegritimit të tyre social dhe ekonomik në shoqëri (qendrat e emergjencës, linja 24 orëshe telefonike të ndihmës, shërbime këshillimi falas, strehim social, fuqizimi ekonomik i grave, ngritja e programeve rehabilituese për djem dhe burra autorë të dhunës, si dhe shërbime për grupet vulnerabël, siç janë: personat me aftësi të kufizuara, LGBTI ose personat me probleme të shëndetit mendor, etj.). Kjo është një nevojë e menjëhershme për t'u adresuar veçanërisht nga bashkitë e mëdha me një frekuencë të lartë të rasteve të dhunës në familje. Bashkitë që kanë ngritur dhe kanë nën administrim qendrat e emergjencës, duhet të marrin të gjitha masat që shërbimet në këto qendra të ofrohen brenda standardeve ndërkombëtare e kombëtare të miratuara. Po kështu, këto bashki duhet të hulumtojnë mundësitë për të optimizuar efikasitetin e përdorimit të këtyre qendrave, duke mundësuar qasjen në shërbime të viktimave/të mbijetuarave të DHF edhe nga bashkitë e tjera brenda të njëjtit "qark / rajon", si dhe duke hartuar një plan "bashkëfinancimi" me bashkitë fqinje.

5. *Bashkitë duhet të avokojnë për më tepër fonde për shërbime sociale (fondi social, skemat e strehimit social) për grupet vulnerabël, duke përfshirë të mbijetuarat e DHF, me institucionet e qeverisë qendrore (sidomos MSHMS dhe MFE).*

4.2 Përmirësimi i sistemit REVALB të mbledhjes së të dhënave me mjetet ndihmëse përkatëse për të pasqyruar ndryshimet më të fundit në legjislacionin për dhunën në familje, territoret administrative pas RAT, sinkronizimin e të dhënave me institucione të tjera (MB, MD, shërbimi i provës) dhe fuqizimin e kapaciteteve të KVDHF+NBGJ-ve dhe Administratorëve Shoqërorë për mbledhjen e të dhënave.

4.3 Advokimi, ndërgjegjësimi dhe përmirësimi i njohurive mbi dhunën në familje, dhunën me bazë gjinore dhe dhunën ndaj grave e vajzave, si dhe shërbimet e MKR-ve me objektiv institucionet publike, komunitetet veçanërisht ato vulnerabël, djemtë e rinj dhe burrat, si dhe profesionistët që trajtojnë këto forma dhune (policia, qendrat shëndetësore, shkollat, zyrat e punësimit dhe media, etj) për parandalimin dhe adresimin e tyre.

1 HYRJE

1.1 Panoramë e përgjithshme e kuadrit ligjor, institucional dhe të politikave për barazinë gjinore (BGJ), dhunën në familje (DHF), dhunën me bazë gjinore (DHBGJ) dhe dhunën ndaj grave dhe vajzave (DHnGV)

Shqipëria ka bërë progres të rëndësishëm në krijimin e kuadrit përkatës ligjor, institucional dhe të politikave për arritjen e barazisë gjinore dhe eliminimin e dhunës në familje. Ajo është nënshkruese dhe ka ratifikuar disa traktate detyruese ndërkombëtare, të cilat garantojnë barazinë e burrave dhe grave dhe ndalojnë diskriminimin me bazë gjinore, siç janë: Konventa e Kombeve të Bashkuara për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave (CEDAW)⁸, Konventa e Këshillit të Evropës për Parandalimin dhe Luftën kundër Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje (Konventa e Stambollit)⁹, Axhenda 2030 për Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ-të)¹⁰ ku OZHQ 5 synon barazinë gjinore, etj.

Shqipërisë iu dha statusi i vendit kandidat për anëtarësim në BE në qershor 2014 dhe ka ndërmarrë dhe zbatuar pjesërisht një seri reformash që janë hapa domethënës në procesin e aderimit në BE. Barazia gjinore është gjithashtu, një kërkesë kryesore për tërësinë e legjislacionit të BE-së dhe Qeveria e Shqipërisë e ka përmirësuar vazhdimisht kuadrin e saj ligjor për barazinë gjinore dhe luftën kundër dhunës ndaj grave e dhunës në familje, duke e përafëruar atë me standardet ndërkombëtare.

1.1.1 Kuadri ligjor dhe i politikave

Një numër ligjesh dhe aktesh nënligjore, politikash dhe plane veprimi¹¹ me fokus të veçantë në barazinë gjinore dhe luftën kundër dhunës në familje, janë miratuar në fusha të ndryshme, të cilat përfshijnë ndër të tjera:

1. Ligji Nr. 9970/2008 “Për barazinë gjinore në shoqëri”,
2. Ligji Nr. 9669/2006 “Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare”, i cili përcakton masat ligjore për parandalimin dhe reduktimin e DHF, i ndryshuar në vitin 2008, 2010¹² dhe në 2018¹³ për të siguruar mbrojtje të menjëhershme për gratë dhe vajzat dhe anëtarët e tjerë të familjes, të cilët/at përjetojnë dhunë dhe mbështetet me tre akte nënligjore¹⁴ njëra prej të cilave përcakton standardet për ofrimin e shërbimeve në qendrën e parë të

8. Parlamenti i Shqipërisë e ratifikoi CEDAW në 1993 dhe protokollin e saj shtesë në vitin 2003

9. Parlamenti i Shqipërisë e ratifikoi Konventën e Stambollit në vitin 2012

10. Rezoluta për OZHQ-të u miratua në vitin 2015

11. Kjo nuk është një listë shteruese e akteve ligjore dhe politikave në fushën e BGJ dhe DHBGJ, por fokusi këtu është më shumë në avancimin e të drejtave të grave, duke përfshirë dhunën ndaj grave dhe vajzave.

12. Ndryshimet në vitin 2010 parashikonin krijimin e një qendre kombëtare për shërbime të kujdesit shoqëror për viktimat e DHF, mbrojtjen e të dhënave personale të viktimave dhe koordinimin e mekanizmit të referimit për të mbështetur dhe rehabilituar viktimat e DHF.

13. Ndryshimet në vitin 2018 përmirësuan përkufizimet ligjore të dhunës në familje në përputhje me Konventën e Stambollit dhe CEDAW dhe forcuan masat mbrojtëse dhe procedurale për një përgjigje më efektive ndaj dhunës në familje, duke siguruar mekanizmin e lëshimit të Urdhrit të Masave Paraprake të Mbrojtjes së Menjëhershme.

14. Udhëzimi i Përbashkët, Nr. 866, datë 20.12.2018, “Për procedurat dhe modelin e vlerësimit të riskut për rastet e dhunës në familje”; Udhëzimi i Përbashkët Nr. 912, datë 27.12.2018, “Për procedurat dhe modelin e urdhrit për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme”, si dhe Udhëzimi i Ministrisë të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Nr. 816, datë 27.11.2018, “Për miratimin e standardeve të ofrimit të shërbimeve dhe të funksionimit të qendrave të menaxhimit të krizës, për rastet e dhunës seksuale”

menaxhimit të krizës për rastet e dhunës seksuale në Shqipëri “Lilium” me seli në Tiranë e ngritur në dhjetor 2018,

3. Vendimi i Këshillit të Ministrave Nr. 334 datë 17.02.2011 “Për mekanizmin e bashkërendimit të punës për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare dhe mënyrën e procedimit të tij” (VKM 334/2011), (iv) ndryshimet në Kodin Penal në vitet 2012 dhe 2013¹⁵ dhe Kodin e Procedurës Penale në vitin 2017¹⁶, (v) prezantimi i kuotave gjinore¹⁷ në Kodin Zgjedhor në vitet 2012 dhe 2015, (vi) përfshirja e barazisë gjinore si një parim thelbësor i Ligjit Organik për Buxhetin në vitin 2016 dhe Ligji “Për financat e vetëqeverisjes vendore” në vitin 2017 për t’i hapur rrugë buxhetimit të përgjigjshëm gjinor (BPGJ) në proceset buxhetore vjetore dhe afatmesme në nivel qendror dhe të vetëqeverisjes vendore, (vii) Ligji Nr. 121/2016 “Për shërbimet e kujdesit shoqëror në Republikën e Shqipërisë”, i cili përcakton ofrimin e shërbimeve të specializuara për gra dhe vajza të abuzuara, dhunuara dhe trafikuar, si dhe shërbim strehimi për gratë dhe vajza shtatzëna ose prind të vetëm me fëmijë, të moshës deri në 1 vjeç, (viii) miratimi i ndihmës juridike të garantuar nga shteti në vitin 2018¹⁸, (ix) Ligji “Për strehimin social” në vitin 2018, i cili forcon mbrojtjen e së drejtës për strehim të anëtarëve më vulnerabël duke përfshirë viktimat e dhunës në familje, Ligji Nr.15/2019 “Për nxitjen e punësimit” i cili parashikon programe punësimi për grupet e pafavorizuara¹⁹ duke përfshirë viktimat e dhunës me bazë gjinore dhe viktimat e dhunës në familje, etj.

Strategjia kryesore që drejton veprimet për të arritur barazinë gjinore në Shqipëri është *Strategjia e tretë Kombëtare për Barazinë Gjinore (SKBGJ)*²⁰ dhe *Plani i saj i Veprimit 2016-2020* ku objektivi i saj i tretë strategjik synon reduktimin e dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje. Vizioni i saj është “Një shoqëri që vlerëson barazinë gjinore si kusht të domosdoshëm drejt zhvillimit të qëndrueshëm dhe që synon drejt tolerancës zero kundër dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje”. Dokumente të tjera të rëndësishme të politikave që adresojnë barazinë gjinore dhe dhunën në familje janë *Plani Kombëtar i Veprimit për përfshirjen e burrave dhe djemve, si partnerë të grave dhe vajzave për barazi gjinore dhe kundër dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje 2014 – 2019*,²¹ *Plani Kombëtar i Veprimit për Gratë Sipërmarrëse 2014-2020* dhe *Plani Kombëtar i Veprimit 2018-2020 për Zbatimin e Rezolutës 1325 të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara “Për Gratë, Paqen dhe Sigurinë”*. Planet e Veprimit për Barazinë Gjinore në nivel të vetëqeverisjes vendore janë zhvilluar në përputhje me Kartën Evropiane për Barazi të Grave dhe Burrave në jetën vendore dhe janë miratuar nga këshillat bashkiake në pesë bashki në vend (Tiranë, Durrës, Shkodër, Elbasan dhe Korçë).

15. DHF dhe disa forma të DHBGJ-DHnGV (përdhunimi martesor, ngacmimi seksual, marrëdhëniet e dhunshme seksuale me të mitur, përndjekja, shkelja e urdhrat të mbrojtjes, trafikimi me të rritur dhe të mitur) janë përcaktuar si vepër penale dhe sanksione më të ashpra janë parashikuar kundër autorëve; përdhunimi martesor tani është vepër penale e veçantë;

16. Janë prezantuar dispozita ligjore për të parashikuar të drejta të veçanta procedurale për viktimën e mitur, viktimën e abuzuar seksualisht dhe viktimën e trafikimit të qenieve njerëzore.

17. 30% kuota gjinore në zgjedhjet parlamentare të vitit 2012 dhe 50% kuota gjinore në zgjedhjet vendore të vitit 2015

18. Ai përcakton kategoritë e veçanta të përfituesve të ndihmës juridike falas, duke përfshirë viktimat e dhunës në familje, viktimat e abuzuara seksualisht dhe viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore në çdo fazë të ndjekjes penale.

19. Viktimat e trafikimit / viktimat e mundshme të trafikimit; nënat e moshës nën 18 vjeç.

20. Është paraprirë nga SKBGJ-DHBGJ&DHF 2011-2015, si dhe nga SKBGJ 2007-20210

21. Plani është implementuar pjesërisht dhe disa nga aktivitetet kryesore të tij janë përfshirë në PKV të SKBGJ 2016-2020.

1.1.2 Kuadri institucional

Parlamenti është organi më i lartë politikëbërës në vend, i cili vitet e fundit ka forcuar rolin e tij mbikëqyrës në fushën e BGJ, DHBGJ, DHnGV dhe DHF. Në vitin 2018 u ngrit Nënkomisioni Parlamentar për Barazinë Gjinore dhe Parandalimin e Dhunës ndaj Gruas²² i cili funksionon si pjesë e Komisionit për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësinë, dhe të dy strukturat parlamentare bashkëpunojnë me Aleancën e Grave Deputete (AGD)²³ për të promovuar barazinë gjinore, integrimin gjinor dhe masat mbështetëse për të adresuar forma të ndryshme të dhunës ndaj grave e dhunës në familje. Në dhjetor 2017 Parlamenti miratoi Rezolutën *“Për dënimin e dhunës ndaj grave dhe vajzave dhe rritjen e efektshmërisë së mekanizmave ligjorë për parandalimin e saj”* që adreson të gjitha format e dhunës ndaj grave në përputhje me Konventën e Stambollit.

Organi këshillues ndër-institucional i nivelit më të lartë për çështje që lidhen me BGJ, DHBGJ dhe DHF është Këshilli Kombëtar i Barazisë Gjinore (KKBGJ)²⁴ themeluar në 2009 dhe që përbëhet nga nëntë zëvendësministra dhe tre përfaqësues të OSHC-ve, si dhe kryesohet nga Ministri i Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MSHMS) është autoriteti shtetëror përgjegjës, i ngarkuar me hartimin dhe monitorimin e politikave që promovojnë BGJ, integrimin gjinor, reduktimin e DHBGJ dhe DHF, si dhe përmirësimin e përfshirjes sociale. Ministria e ushtron mandatin e saj për zhvillimin e politikave për BGJ, DHBGJ dhe DHF si dhe për aplikimin e integritit gjinor përmes *Drejtorisë së Përgjithshme të Politikave dhe Zhvillimit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale*, dhe më konkretisht, *Sektorit të Politikave dhe Strategjive për Përfshirjen Sociale dhe Barazinë Gjinore*. MSHMS është institucion kryesor në mekanizmin kombëtar për barazinë gjinore dhe monitoron procesin e emërimit dhe të ngritjes së kapaciteteve të nëpunësve të barazisë gjinore në nivel qendror dhe vendor. Në vitin 2011, MSHMS²⁵ ngriti Qendrën e parë Kombëtare për Trajtimin e Viktimave të Dhunës në Familje në Tiranë, me mbështetjen e UNDP, e cila financohet nga buxheti i shtetit.

Zëvendëskryeministri u emërua²⁶ në vitin 2018 si Koordinatori Kombëtar për Barazinë Gjinore dhe u autorizua të forcojë mekanizmin kombëtar të barazisë gjinore në nivel qendror dhe të marrë një rol koordinues.

Ministritë e tjera të rëndësishme me një rol kryesor në promovimin e BGJ dhe adresimin e DHBGJ-DHnGV dhe DHF janë

1. Ministria e Drejtësisë (MD) për kodifikimin dhe harmonizimin e legjislationit në përgjithësi, duke përfshirë aspektet që lidhen me BGJ dhe forma të ndryshme të dhunës,
2. Ministria e Brendshme (MB) ku Policia e Shtetit është thelbësore në sigurimin e një mjedisi të sigurt të komunitetit dhe adreson ndër të tjera edhe DHF, DHBGJ-DHnGV,
3. Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFE) për integrimin e BPGJ në proceset buxhetore dhe alokimin e buxheteve në institucionet e pushtetit

22. Vendimi Nr. 113/2017 “Për krijimin e Nënkomisionit të Përhershëm Parlamentar për Barazinë Gjinore dhe Parandalimin e Dhunës ndaj Gruas”

23. AGD është themeluar në vitin 2013.

24. KKBGJ jep mendime dhe rekomandime mbi akte ligjore dhe nënligjore që lidhen me aspektet gjinore, diskuton raporte mbi monitorimin e zbatimit të barazisë gjinore dhe DHBGJ, ofron rekomandime për institucionet qendrore dhe vendore për BGJ dhe luftën kundër DHBGJ dhe DHF.

25. MPÇSSHB në atë kohë

26. Urdhri nr. 32/2018 i Kryeministrit

Në
2011

MSHMS ngriti Qendrën e parë Kombëtare për Trajtimin e Viktimave të Dhunës në Familje në Tiranë, me mbështetjen e UNDP, e cila financohet nga buxheti i shtetit.

qendror dhe vendor për programet e përfshirjes sociale (mbrojtja sociale, strehimi social, programet e punësimit) dhe Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë (MASR) për edukimin mbi të drejtat e njeriut, BGJ dhe rritjen e ndërgjegjësimin ndaj DHBGJ-DHnGV dhe DHF në sistemin arsimor.

Nëpunësit e Barazisë Gjinore (NBGJ) në nivel qendror (ministritë e linjës) dhe në nivel të vetëqeverisjes vendore (bashkitë) janë një element thelbësor i makinerisë kombëtare të barazisë gjinore. Sipas Ligjit Nr. 9970/2008 "Për barazinë gjinore në shoqëri" NBGJ-të duhet të kenë pozicione me kohë të plotë brenda administratës publike (ministritë e linjës dhe bashkitë) me fokus integrimin e barazisë gjinore në politikë, planifikimin, buxhetimin dhe monitorimin e proceseve në nivel qendror dhe vendor. Aktualisht, 11 nga 19 ministritë e linjës kanë emëruar NBGJ/pika fokale për barazinë gjinore dhe 60 nga 61 bashki kanë emëruar NBGJ-të²⁷. Këtyre të fundit u është caktuar një rol shumë-funksional në bashki, duke mbuluar edhe detyrat dhe përgjegjësitë e Koordinatorit Vendor kundër Dhunës në Familje (KVDHF) dhe, gjithashtu, kryejnë shumë detyra shtesë që lidhen me shërbimet sociale (mbrojtjen e fëmijëve, ndihmën ekonomike, personat me aftësi të kufizuara dhe minoritetet).

Me gjithë avancimin në krijimin e kuadrit institucional ligjor dhe të politikave për adresimin e BGJ dhe luftën kundër DHF, DHBGJ dhe DHnGV Raporti i GREVIO-s në vitin 2017 nënvizon se *reagimi juridik dhe institucional në Shqipëri është përqendruar kryesisht në dhunën në familje, ndërsa format e tjera të dhunës²⁸, edhe pse të kriminalizuara, nuk kanë marrë vëmendjen e duhur në drejtim të masave të parandalimit dhe mbrojtjes civile dhe vendi duhet të punojë drejt forcimit të mëtejshëm të mekanizmave [institucionalë].*

62%

e fëmijëve
raportuan se
kishin përjetuar
të paktën
një formë
të dhunës
psikologjike
gjatë të gjithë
jetës së tyre.

1.1.3 Panoramë e përgjithshme e DHF, DHBGJ dhe DHnGV në Shqipëri

Dhuna ndaj grave dhe vajzave (DHnGV) vijon të jetë *një shqetësim serioz*²⁹ dhe mbetet një nga format më të përhapura të dhunës në Shqipëri. Të dhënat e siguruar nga INSTAT në vitin 2013 treguan se më shumë se gjysma e grave shqiptare (59,4%)³⁰ të moshës 15-49 vjeç kanë përjetuar të paktën një nga format e dhunës në familje gjatë të gjithë jetës së tyre dhe gati 62% e fëmijëve raportuan se kishin përjetuar të paktën një formë të dhunës psikologjike gjatë të gjithë jetës së tyre. Forma të tjera të dhunës në familje përfshinin martesë të hershme të detyruar (për vajzat) me një prevalencë prej 27,2% veçanërisht te vajzat romë nën moshën 18 vjeç.

Disa studime³¹ në vitet e fundit, të kryera në 5 bashki³² theksuan ekspozimin dhe rrezikun ndaj ngacmimit seksual, dhunës seksuale dhe llojeve të tjera të dhunës

27. Rishikimi kombëtar për zbatimin e Platformës për Veprim të Pekinit, Pekin+25, 2019.

28. Dhuna seksuale, ngacmimi seksual dhe martesë e detyruar e fëmijëve

29. Raporti i Progresit i BE 2017, 2018 dhe 2019

30. INSTAT (2013), Dhuna në familje në Shqipëri, Vrojtim Kombëtar me Bazë Popullatën

31. 1. Studimi Vlerësues "Për ngacmimin seksual dhe dhunën seksuale ndaj grave dhe vajzave në hapësirat publike urbane" UN Women dhe Observatori për të Drejtat e Fëmijëve, 2016;

2. Ngacmimi seksual dhe format e tjera të dhunës me bazë gjinore në hapësirat urbane, Tiranë, Durrës dhe Fier, Instituti për Kërkime dhe Alternativa IDRA dhe UN Women, 2018 në <https://www.un.org.al/publications/sexual-harassment-and-other-forms-gender-based-violence-urban-public-spaces-albania>

3. Ngacmimi seksual dhe format e tjera të dhunës me bazë gjinore në hapësirat urbane, Korçë dhe Shkodër, Instituti për Kërkime dhe Alternativa IDRA dhe UN Women, 2019 në http://www2.unwomen.org/-/media/field%20office%20albania/attachments/publications/2018/05/english_web.pdf?la=en&vs=355

32. Bashkia e Tiranës (3 lagje në vitin 2016 dhe 2 të tjera në 2018), Bashkia Durrës (2018), Bashkia Fier (2018), Bashkia Korçë dhe Bashkia Shkodër (2019)

me bazë gjinore në hapësirat publike në Shqipëri. Studimi Vlerësues i vitit 2016 “Për ngacmimin seksual dhe dhunën seksuale ndaj grave dhe vajzave në hapësirat publike urbane” zbuloi se në tre lagjet kryesore të hulumtuara në kryeqytetin e Shqipërisë, Tiranë, 32% e të anketuarave gra/vajza dhe 40% e totalit të të anketuarave burra/djem mendojnë se ngacmimi seksual ndodh kudo; 24% e grave dhe vajzave pjesëmarrëse dhe 28% e burrave dhe djemve pjesëmarrës mendojnë se gratë dhe vajzat u nënshtrohen incidenteve të dhunës seksuale brenda lagjeve të tyre. Një tjetër studim i kryer në vitin 2019 për “Ngacmimin seksual dhe format e tjera të dhunës me bazë gjinore në hapësirat urbane” me fokus në bashkitë Korçë dhe Shkodër zbuloi se gratë dhe vajzat në vendet e përzgjedhura publike, të bashkive në fokus, përballen me forma të shumta të ngacmimit seksual, veçanërisht verbal³³ dhe 38% e të anketuarave raportuan se kishin qenë në rrezik ose ishin ekspozuar ndaj ngacmimit seksual ose dhunës seksuale para apo pas moshës 15 vjeç.

Të dhënat më të fundit të siguruara nga Vrojtimi i tretë Kombëtar me Bazë Popullatën për Dhunën ndaj Grave dhe Vajzave në Shqipëri në vitin 2018, realizuar nga INSTAT,³⁴ rikonfirmuan prevalencën e lartë të dhunës ndaj grave në Shqipëri: një në dy (52,9%) gra shqiptare kanë përjetuar një ose më shumë forma të dhunës (dhunë nga partneri intim, dhunë gjatë marrëdhënies dashurore, dhunë nga jopartneri, ngacmim seksual, përndjekje) gjatë të gjithë jetës së tyre; 47% e grave të anketuara kanë përjetuar dhunë në familje të ushtruar nga partneri intim gjatë të gjithë jetës së tyre. Për herë të parë, vrojtimi i vitit 2018 zbuloi shifrat fillestare për katër forma të tjera të dhunës: 65,8% e grave kanë përjetuar dhunë gjatë marrëdhënies dashurore gjatë të gjithë jetës së tyre; 18,1% e grave kanë përjetuar ngacmim seksual gjatë të gjithë jetës së tyre; 18,2% e grave kanë përjetuar dhunë nga jopartneri dhe 12,6% e grave kanë përjetuar përndjekje gjatë të gjithë jetës së tyre. Studimi, gjithashtu, siguron të dhëna mbi pranimin e dhunës ndaj grave nga burrat dhe gratë në Shqipëri. Gjetjet zbuluan se 1 në 2 gra besojnë se dhuna midis burrit dhe gruas është çështje private, 46,5% e grave besojnë se një grua duhet të tolerojë njëfarë dhune për të mbajtur familjen e saj të bashkuar dhe 26,1% e grave besojnë se një grua duhet të ndihet e turpëruar ose në siklet nëse bisedon me ndokënd nëse është përdhunuar. Të gjitha gratë e anketuara u shprehën se dhuna në familje, ngacmimi seksual dhe dhuna seksuale, si dhe përndjekja, janë shqetësime madhore për shoqërinë shqiptare. 83% besojnë se është e rëndësishme për vendin që të ketë ligje që mbrojnë gratë dhe vajzat nga dhuna në martesë / familje dhe 81,9% besojnë se është e nevojshme të ekzistojë një legjislacion që i mbron ato nga sulmet seksuale dhe përdhunimet.

1 në 2
(52.9%)
gra shqiptare kanë përjetuar një ose më shumë forma të dhunës (dhunë nga partneri intim, dhunë gjatë marrëdhënies dashurore, dhunë nga jopartneri, ngacmim seksual, përndjekje) gjatë të gjithë jetës së tyre;

Qeveria Shqiptare (QSH) është mbështetur në përpjekjet e saj për të zhvilluar dhe zbatuar një kuadër gjithëpërfshirës të politikave për të adresuar BGJ dhe dhunën në familje nga disa partnerë për zhvillim në dy dekadat e fundit, ku mbështetja e ofruar nga qeveria suedeze ka qenë e një rëndësie madhore. Në veçanti, Agjensitë e Kombeve të Bashkuara kanë qenë dhe vazhdojnë të jenë mbështetëset kryesore për të adresuar barazinë gjinore, dhunën me bazë gjinore, dhunën ndaj grave dhe vajzave dhe dhunën në familje në dekadën e fundit me fonde të konsiderueshme që vijnë edhe nga Sida³⁵. BE, gjithashtu, ka siguruar fonde për Agjensitë e Kombeve të Bashkuara për të zbatuar projektin rajonal “*Ti japim fund dhunës ndaj grave në Ballkanin Perëndimor*

33. 60% fishkëllimë, rënie e borisë së makinës ose thirrje në emër, 55% ngulje e shikimit, 53% komente për pamjen e jashtme / komente seksuale, etj

34. Vrojtimi i tretë Kombëtar me Bazë Popullatën për Dhunën ndaj Grave dhe Vajzave në Shqipëri i realizuar nga INSTAT me mbështetjen e UNDP dhe UN Women dhe me ndihmën financiare të Qeverisë së Australisë, në kuadër të projektit rajonal për statistikat gjinore dhe të Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm “Të bëjmë çdo grua dhe vajzë të ketë rëndësi” dhe të Qeverisë Suedeze në kuadër të Programit të Përbashkët të Kombeve të Bashkuara “T’i Japim Fund Dhunës ndaj Grave në Shqipëri”. <http://www.al.undp.org/content/albania/en/home/library/poverty/national-population-survey--violence-against-women-and-girls-in-.html>

35. Programet e financuara nga Sida përkatësisht në BGJ (2012-2017) dhe Programi i Përbashkët i Kombeve të Bashkuara “T’i Japim Fund Dhunës ndaj Grave në Shqipëri” 2019-2021

dhe Turqi: Zbatojmë normat, ndryshojmë mendësitë" duke mbështetur organizatat e shoqërisë civile për të luajtur një rol aktiv në adresimin e DHnGV.

Programi i Bashkëpunimit për Zhvillim të Qëndrueshëm (PBZhQ) i Kombeve të Bashkuara, 2017-2021, në partneritet me QSH adreson DHBGJ-DHnGV nën produktin 2.5, *me synimin për të arritur një ndryshim institucional dhe të sjelljes në parandalimin dhe përgjigjen ndaj këtyre formave të dhunës, duke kontribuar kështu në çlirimin e grave dhe vajzave nga të gjitha format e DHBGJ-DHnGV dhe DHF, si dhe nga kërcënimi i një dhune të tillë*. Në kuadrin e Programit të Përbashkët të Kombeve të Bashkuara «T'i japim Fund Dhunës ndaj Grave dhe Vajzave në Shqipëri» 2019-2021³⁶ rezultatet e pritshme do të përqendrohen në:

1. një kuadër të forcuar normativ dhe të llogaridhënies në lidhje me DHBGJ-DHnGV
2. praktikat, shërbimet dhe koordinimi i përmirësuar institucional për të mbijetuarat e DHBGJ-DHnGV; dhe
3. sfidimin/ndryshimin e normave që kanë të bëjnë me DHBGJ-DHnGV në nivel shtetëror, komuniteti dhe individual.

MSHMS në partneritet me UNDP ka kontribuar në krijimin e 21³⁷ nga 40 Mekanizma të Koordinuar të Referimit³⁸ (MKR-të) në të gjithë vendin, të mandatuara në nivel vendor për t'iu përgjigjur dhe për të siguruar mbështetje të përshtatshme për të mbijetuarat e dhunës në familje, shërbime këshillimi dhe rehabilitimi për autorët e dhunës në familje dhe për t'i bërë këta të fundit përgjegjës për veprimet e tyre. Ndërsa MKR-të janë ngritur në më shumë se 60% të bashkive (40 nga 61 bashki), përpjekjet duhet të rriten për t'i ngritur ato në shkallë vendi dhe për të konsoliduar MKR ekzistuese. MSHMS në bashkëpunim me UNDP, në kuadër të Programit Kombëtar për 2017-2021 e vendos theksin mbi *mbështetjen për zgjerimin e MKR-ve në të gjitha bashkitë* dhe UNDP po ofron dhe do të ofrojë mbështetje në krijimin e 15 MKR-ve të reja dhe konsolidimin e një numri të konsiderueshëm të MKR-ve ekzistuese në 3 vitet e ardhshme (2019-2021)³⁹.

Në vitin 2015, MSHMS në bashkëpunim me UNDP bëri një analizë të thelluar⁴⁰ të MKR-ve të mbështetur në të kaluarën nga Agjensitë e Kombeve të Bashkuara dhe partnerë / donatorë të tjerë, me qëllim krahasimin dhe vlerësimin e funksionimit të tyre në terren, i cili shërbeu si një dokument udhëzues për të planifikuar ndërhyrjet gjatë periudhës 2015-2018. Analiza nënvizoi progresin e bërë në krijimin dhe funksionimin e MKR-ve në 27 bashki deri në vitin 2015 dhe nxori në pah *rolin kryesor që luajnë Nëpunësit e Barazisë Gjimore të cilëve u ishte caktuar, gjithashtu, edhe roli i Koordinatorit Vendor kundër Dhunës në Familje (KVDHF) në disa bashki për t'i bërë MKR-të funksionale, duke marrë drejtimin dhe koordinimin e Ekipeve Teknike Ndërdisiplinore (ETN), për të siguruar ofrimin e shërbimeve bazë të emergjencës për shkak të një rrjeti të kufizuar të shërbimeve ndërdisiplinore për viktimat e dhunës në*

36. Programi i Përbashkët i Kombeve të Bashkuara "T'i Japim Fund Dhunës ndaj Grave në Shqipëri" mbështetet financiarisht nga Qeveria e Suedisë dhe zbatohet nga UNDP, UN Women dhe UNFPA.

37. Bulqizë, Dibër, Durrës, Fier, Gjirokastrë, Himarë, Kamëz, Kavajë, Klos, Kolonjë, Korçë, Krujë, Mallakastër, Mat, Patos, Përmet, Prrenjas, Roskovec, Sarandë, Tepelenë, Tiranë

38. Në të kaluarën ata janë quajtur Reagimi i Koordinuar të Komunitetit (RKK) dhe në këtë dokument ata cilësohen si Mekanizmi i Koordinuar i Referimit (MKR) të rasteve të dhunës në familje, siç përcaktohet në Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 334/2011, si dhe në ndryshimet e fundit të ligjit për dhunën në marrëdhëniet familjare në 2018.

39. Krijimi i MKR-ve të reja dhe konsolidimi i atyre ekzistuese do të mbështetet nga UNDP në kuadër të Programit të Përbashkët të Kombeve të Bashkuara për t'i dhënë fund dhunës ndaj grave dhe vajzave në bashkëpunim të ngushtë me MSHMS.

40. Metaj, E. (2015). "Analizë e funksionimit të Reagimit të Koordinuar të Komunitetit ndaj dhunës në familje në nivel vendor në Shqipëri, UNDP Shqipëri në <http://www.al.undp.org/content/albania/en/home/library/poverty/functioning-of-the-coordination-mechanism-for-referral-and-treat/>

familje në nivel vendor. Analiza rekomandoi krijimin e MKR-ve në të gjitha bashkitë në Shqipëri dhe forcimin e MKR-ve ekzistuese përmes

1. bashkëpunimit të përmirësuar ndërinstitucional dhe ndër-agjencor për të zbatuar më mirë legjislacionin përkatës,
2. alokimit të burimeve për ndërtimin e vazhdueshëm të kapaciteteve, zgjedhjen e personelit të përshtatshëm, ndërgjegjësimin publik dhe sigurimin e një pakete gjithëpërfshirëse shërbimesh për viktimat e dhunës në familje për të garantuar sigurinë, mbrojtjen dhe rehabilitimin e integrimin e tyre afatgjatë në shoqëri,
3. përvojave pozitive dhe mësimave të nxjerra nga MKR-të ekzistuese për t'iu përgjigjur dhunës në familje në kuadër të Reformës Administrative Territoriale (RAT) për të përmirësuar aksesin, cilësinë dhe ofrimin në kohë të shërbimeve për viktimat e dhunës në familje.

Raporti i BE-së i vitit 2018 për Shqipërinë, gjithashtu, pranon prevalencën e lartë të dhunës ndaj grave në Shqipëri dhe rekomandon që të shtohen përpjekjet për të adresuar dhunën ndaj grave përmes mekanizmave ndër-sektoriale dhe vendore të koordinimit, të ofrohen më shumë shërbime për gratë dhe të përmirësohet aksesin i tyre në drejtësi. Për më tepër, Raporti i Progresit i BE-së 2019 për Shqipërinë rithekson nevojën për të përmirësuar më tej mekanizmat institucionale për mbrojtjen e viktimave të dhunës në familje, garantimin e barazisë gjinore dhe sigurimin e shërbimeve minimale shëndetësore dhe shoqërore, veçanërisht në nivel vendor.

Për të përshtatur mbështetjen e saj të mëtejshme me veprime konkrete MSHMS në partneritet me UNDP Shqipëri në kuadër të Programit të Përbashkët të Kombeve të Bashkuara "T'i Japim Fund Dhunës ndaj Grave në Shqipëri" që mbështetet financiarisht nga Qeveria e Suedisë dhe zbatohet nga UNDP, UN Women, UNFPA, realizoi gjatë 2019 një analizë të detajuar të funksionimit të të gjitha MKR-ve të ngritura në nivelin vendor.

1.2 Qëllimi dhe fusha e vlerësimit

Termat e Referencës të këtij angazhimi përcaktuan fushën e vlerësimit, e cila përqendrohet në ofrimin e një panorame të pavarur mbi:

1. Analizën dhe vlerësimin e funksionimit të MKR-ve vendore
2. identifikimin e progresit të deritanishëm, të praktikave të mira, mësimave të nxjerra, sfidave dhe rekomandimeve për të adresuar sfidat e MKR-ve.

Ky vlerësim është realizuar për të informuar MSHMS, bashkitë, UNDP, Agjensitë e tjera të Kombeve të Bashkuara dhe aktorët e tjerë të interesuar për zbatimin dhe funksionimin e MKR-ve në nivel vendor, për të vlerësuar progresin e deritanishëm dhe për të identifikuar nevojat e ardhshme dhe masat mbështetëse.

2 KUADRI I VLERËSIMIT

2.1 Qasja dhe metodologjia e vlerësimit

Në kryerjen e vlerësimit, është përdorur një metodë konsultuese, gjithëpërfshirëse dhe e bazuar në të drejtat e njeriut duke angazhuar në mënyrë aktive pjesëmarrjen dhe inputet me cilësi të lartë nga aktorët dhe partnerët kryesorë të përfshirë si anëtarë të MKR-ve dhe në mbikëqyrjen e MKR-ve.

Është identifikuar edhe një listë e aktorëve kryesorë sipas kategorive të mëposhtme:

- autoritetet e qeverisjes qendrore MSHMS, Sektori i Politikave dhe Strategjive për Përfshirjen Sociale dhe Barazinë Gjinore;
- stafi i UNDP-së;
- autoritetet e vetëqeverisjes vendore (KVDHF, administratorët e shërbimeve shoqërore dhe personeli tjetër përkatës);
- anëtarët e MKR-ve (policia, gjykata, prokuroria, drejtoria rajonale e shërbimeve sociale, drejtoria rajonale e punësimit, drejtoria rajonale e shëndetësisë, drejtoria rajonale arsimore, qendrat shëndetësore, zyra përmbartimore, prefektura, OSHC-të, administratorët shoqërorë);
- OSHC-të dhe institucionet fetare që ofrojnë shërbime për viktimat e dhunës në familje;
- përfituesit e shërbimeve të MKR-ve;

Vlerësimi mbuloi 40 MKR-të e krijuara deri në maj 2019 në Shqipëri dhe u bënë përpjekje për të arritur një përfaqësim të ekuilibruar të grupeve të interesit të identifikuara.

2.2 Metodatat e mbledhjes së të dhënave dhe analizës

Për të siguruar saktësinë dhe cilësinë e vlerësimit, gjetjeve dhe përfundimeve dhe për të mundësuar përpunimin e të dhënave, u përdor një qasje me metoda të kombinuara:

- a. **studim i dokumentacionit ekzistues:** rishikimi i instrumenteve ndërkombëtare, legjislacionit kombëtar dhe politikave, literaturës, veçanërisht nga ushtrimet e mëparshme të ngjashme, të kryera në vend dhe jashtë vendit, së bashku me dokumentet e tjera të siguruar nga menaxhimi i programit të UNDP-së, duke përfshirë Raportet e Monitorimit të zbatimit për SKBGJ-në dhe Planin e Veprimit 2016-2020 nga MSHMS, Raportet e Monitorimit për Zbatimin e Objektivit Nr. 3 të SKBGJ-së 2016-2020 në 6 bashkitë, Tiranë, Durrës, Elbasan, Korçë, Shkodër dhe Vlorë⁴¹, etj. Studimi i dokumentacionit ekzistues përfshinte gjithashtu një analizë të të dhënave të gjeneruara aktualisht nga sistemi REVALB, i cili është një sistem gjurmimi online për rastet e dhunës në familje të trajtuara nëpërmjet një qasjeje shumë-disiplinore dhe për nivelin e performancës së MKR-ve në nivel vendor.
- b. **intervista gjysmë të strukturuar** u realizuan me kategoritë e mëposhtme të identifikuara të grupeve të interesit: 40 KVDHF+ NBJ (39 F, 1 M), 20 anëtarë

41. Raportet e monitorimit për 2017 dhe 2018 janë prodhuar nga QAGJZH dhe AWEN në kuadër të programit rajonal të BE/UN Women "T'i japim fund Dhunës ndaj Grave: Zbatojmë normat, ndryshojmë mendësitë"

të MKR (20 F), 8 OSHC⁴² (ofruese shërbimesh), 4 të mbijetuara⁴³ të dhunës në familje, bazuar në pyetësorët orientues për kategoritë e identifikuar të grupeve të interesit. (Shtojca 1).

- c. pyetësorët gjysmë të strukturuar** për grupet e identifikuar të interesit (KVDHF-të, stafi i barazisë gjinore dhe anëtarët e MKR-së) u hartuan dhe u shpërndanë përpara vizitave në terren. 262 anëtarë të MKR-së (229 F, 33 M) plotësuan pyetësorët dhe 36⁴⁴ nga 40 KVDHF+NBGJ-të (92%).
- d. diskutime me grupe të fokusuara** me grupet e identifikuar të interesit: u zhvilluan 31 diskutime me grupe të fokusuara ku 355 anëtarët e MKR-ve (283 F, 72 M) ishin të disponueshëm, bazuar në një listë me pyetje udhëzuese. (Shtojca 1)
- e. vizita në terren dhe vëzhgime në vend:** u vizituan, intervistuan dhe u vëzhguan në vend kategoritë e grupeve të interesit të identifikuar në 40 bashki, për të marrë informacionin dhe dëshmitë e nevojshme për analizën e të dhënave. U kryen 5 vizita në terren, gjithashtu, edhe në qendrat e emergjencës⁴⁵.

Metodologjia u konsultua me stafin e MSHMS-së dhe UNDP-së, konsulentët e UNDP-së për DHF-DHBGJ-DhHnGV si dhe u testua si pilot në dy bashki (Shijak dhe Kavajë – java e parë e majit 2019) para finalizimit.

Vlerësimi u zhvillua gjatë periudhës 3-31 maj 2019⁴⁶ dhe konsulentët u prezantuan nga MSHMS tek KVDHF+NBGJ-të për të siguruar mbështetje në mbledhjen e të dhënave në nivel të vetëqeverisjes vendore.

2.3 Rreziqet dhe kufizimet

Janë identifikuar rreziqet dhe kufizimet e mëposhtme, që mund të dëmtojnë besueshmërinë dhe vlefshmërinë e rezultateve të vlerësimit:

1. Qasja tek informatorët kryesorë dhe grupet e interesit u pengua nga mungesa e disponueshmërisë së tyre gjatë fazës së planifikuar për mbledhjen e të dhënave;
2. Koha u konsiderua si një kufizim duke pasur parasysh larminë e grupeve të interesit, numrin e konsiderueshëm të NJVV-ve me MKR të ngritura dhe afërsinë me zgjedhjet e parashikuara vendore në qershor 2019. U bënë përpjekje për të përmbyllur mbledhjen e të dhënave para 31 majit 2019, pak përpara fillimit të pritshëm të fushatës zgjedhore;
3. Vlerësimi mbështetet kryesisht në mendimet e përfaqësuesve të qeverisjes qendrore dhe të vetëqeverisjes vendore, anëtarëve të MKR-ve dhe mendimet janë objekt i subjektivitetit kur individëve u kërkohet të vlerësojnë punën e tyre. Për të adresuar këtë çështje, konsulentët u mbështetën në burime të shumta informacioni dhe kërkuan prova për të mbështetur mendimet e shprehura nga grupet e interesit të konsultuara;

42. Unë Gruaja – Pogradec, Qendra e Këshillimit të Grave dhe Shërbimeve Sociale - Kukës, Murialdo- Fier, Forumi i Gruas – Elbasan, Qendra për të Drejtat e Njeriut dhe Demokraci – Tropojë, Fondacioni "Mary Ward Loreto" - Tropojë, Vatra – Vlorë, Argrita – Vizion – Dibër

43. Të mbijetuarat e intervistuarat ishin nga Kukësi, Dibra, Fieri dhe Kłosi

44. Tre bashkitë vijuese nuk e kanë plotësuar pyetësorin: Finiqi, Himara dhe Korça

45. Dibër, Pogradec, Roskovec, Përrenjas dhe Kolonjë

46. Bashkia e Cërrikut është vlerësuar në tetor 2019

4. Lëvizja e anëtarëve të MKR-ve, posaçërisht e KVDHF+NBGJ-ve me përvojë në MKR të konsoliduara (Korçë, Shkodër, Berat, Roskovec) dhe MKR të tjera, ndikuan në cilësinë e të dhënave pasi stafi i sapoemëruar nuk kishte aftësi dhe njohuri për të siguruar informacionin e duhur dhe cilësor mbi punën dhe arritjet e MKR-ve gjatë viteve të fundit;
5. Të dhënat e mbledhura përmes sistemit REVALB janë të kufizuara vetëm në regjistrimin e UMM-ve/UM-ve dhe në sigurimin e disa informacioneve të përgjithshme kryesisht për të mbijetuarat e DHF, të cilat përbëjnë rreth 25% të të dhënave të kërkuara nga REVALB. 75% e të dhënave të tjera të kërkuara nga REVALB nuk mblidhen dhe nuk regjistrohen në sistemin e bazuar në web;
6. Konsulentet e UNDP-së për DHF-DHBGJ-DHnGV, të cilat kanë qenë të përfshira në të kaluarën në krijimin e disa prej MKR-ve, u konsultuan vetëm në hartimin e metodologjisë dhe rishikimin e draft raportit në cilësinë e konsulentit, por jo në fazën e mbledhjes së të dhënave për të siguruar një proces më të pavarur të vlerësimit.

75%

e të dhënave të tjera të kërkuara nga REVALB nuk mblidhen dhe nuk regjistrohen në sistemin e bazuar në web

3 GJETJET KRYESORE

3.1 Informacion i përgjithshëm për MKR-në

VKM 334/2011 përcakton se MKR-ja në nivel vendor përbëhet nga strukturat e mëposhtme (Diagrami 1 – Hierarkia e MKR-së):

Komiteti Drejtues (KD) përfshin përfaqësuesit e institucioneve përkatëse në nivel vendor, të udhëhequr nga kryetari i bashkisë, dhe është një strukturë ad hoc koordinuese përgjegjëse për i) identifikimin e çështjeve të dhunës në familje dhe zbatimin e Ligjit nr. 9669/2006 "Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare", i ndryshuar, në territorin e bashkive dhe për paraqitjen e propozimeve pranë autoriteteve përkatëse shtetërore për adresimin e tyre, ii) vlerësimin e punës së ETN-ve bazuar në informacionin dhe raportet periodike rast pas rasti, si dhe marrjen e vendimeve për të përmirësuar funksionimin e tij, iii) miratimin në parim të marrëveshjeve të bashkëpunimit ndërmjet institucioneve shtetërore për zbatimin e Ligjit nr. 9669/2006 "Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare" i ndryshuar, iv) organizimin e trajnimeve të përbashkëta ndërdisiplinore të stafit të tyre vartës që merren me çështje të dhunës në familje, dhe garantimin që qytetarët të njihen me funksionet e Komitetit Drejtues dhe strukturat e tjera teknike të rrjetit, si dhe si t'i kontaktojnë ata, iv) miratimin e rregulloreve dhe procedurave për funksionimin e ETN-së, v) raportimin tremujor në MSHMS për çështjet e dhunës në familje së bashku me propozimet për mbështetje konkrete dhe vi) emërimin e Ekipit Teknik Ndërdisiplinor, me përfaqësues teknikë të institucioneve të përfaqësuara në këtë komitet.

Ekipi Teknik Ndërdisiplinor (ETN), anëtarët e të cilëve emërohen nga KD dhe janë përfaqësues teknikë të institucioneve anëtare të Komitetit Drejtues, si dhe ofrojnë shërbime dhe mbështetje për të mbijetuarat e dhunës në familje në përputhje me mandatin e tyre përkatës. ETN është përgjegjës për i) ndjekjen e rasteve të dhunës në familje, adresimin dhe plotësimin e nevojave të të mbijetuarave të DHF, duke siguruar referimin e tyre në shërbimet e duhura, ii) koordinimin dhe mbikëqyrjen e ofrimit të shërbimit, iii) menaxhimin e rastit, iv) përcjelljen e të dhënave për raste konkrete të drejtuesi i ETN-së; v) monitorimin dhe raportimin në KD për koordinimin e veprimeve të autoriteteve përgjegjëse shtetërore në nivel vendor dhe referimin e rasteve të dhunës në familje duke siguruar konfidencialitetin e të dhënave personale të të mbijetuarave të DHF.

Koordinatori Vendor kundër Dhunës në Familje (KVDHF) udhëheq e koordinon punën dhe shërbimet e ETN-së për të referuar dhe për t'iu përgjigjur rasteve të dhunës në familje në nivel vendor. Gjithashtu, fillon, organizon dhe koordinon takimet e ETN-së, informon KD-në për punën e ETN-së dhe koordinon veprimet e institucioneve vendore dhe referimin e rasteve të dhunës në familje. (Më shumë informacion gjendet në kutinë 1).

MKR është një ekip ndërdisiplinor i profesionistëve të komunitetit të cilët kanë përgjegjësi institucionale për t'iu përgjigjur dhe adresuar nevojat e ndryshme të të mbijetuarave të DHF duke ndjekur një qasje *me në qendër viktimat*. Ata gjithashtu kanë përgjegjësinë të përdorin masa ligjore për t'i bërë dhunuesit të mbajnë përgjegjësi për veprimet e tyre, duke përfshirë ndjekjen ligjore, si dhe ofrimin e shërbimeve rehabilituese për ta. Secili anëtar i ekipit luan një rol kryesor në reagimin e përgjithshëm të komunitetit ndaj krimit të dhunës në familje.

MKR-të janë ngritur zyrtarisht në 40 nga 61 bashki në Shqipëri deri në maj 2019. Puna për ngritjen e tyre bazohet dhe ka filluar pas miratimit të ligjit Nr. 9669/2006 "Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare" i ndryshuar; janë në përputhje me

Konventën e Stambollit; bazohen në dy strategjitë kombëtare për barazinë gjinore (SKBCJ-DHBGJ dhe DHF 2011-2015 dhe SKBCJ 2016-2020); në VKM 334/2011 si dhe në platformën strategjike kombëtare⁴⁷ për krijimin e MKR të zhvilluar në vitin 2009 për të mbështetur zbatimin e legjislacionit përkatës.

Procesi i krijimit dhe funksionimit të MKR-së filloi në vitin 2007. Rrjeti kundër DHBGJ dhe Trafikimit⁴⁸ në konsultim të ngushtë me MSHMS (ish MPÇSSHB) dhe UN Women (ish UNIFEM)⁴⁹ prezantuan modelin e MKR-ve në 10 bashki⁵⁰ gjatë periudhës 2007-2013. MSHMS në partneritet me Agjencitë e Kombeve të Bashkuara, veçanërisht UNDP, që nga viti 2009 kanë mbështetur krijimin e MKR-ve në 21 bashki⁵¹. Donatorë të tjerë si ADA⁵², USAID⁵³, Ambasada Amerikane, OSHC të financuara nga Sida nën ombrellën e AWEN, IAMANEH dhe SCPA kanë mbështetur gjithashtu krijimin e MKR-ve në bashki të tjera, çka e bëjnë këtë një proces të vijueshëm.

Ndërsa procesi i krijimit të MKR-ve është standard dhe në përputhje me kuadrin ligjor, secili MKR ka zhvilluar profilin e vet në lidhje me nivelin e tij të efektivitetit dhe duke reflektuar nivelin e mbështetjes nga struktura menaxhuese e bashkisë dhe këshilli bashkiak, aftësinë e përthithjes dhe brendësimit/zbatimit të njohurive të marra si rezultat i mbështetjes së donatorëve, ruajtjen e kapaciteteve të ngritura për adresimin e DHF-së, bashkëpunimin ndërinstitucional në nivel vendor, praninë e ofruesve të shërbimeve për të mbijetuarat e DHF në terren dhe ndërgjegjësimin e komunitetit për të raportuar rastet e DHF-së. Megjithatë mungesa në terren e disa anëtarëve të MKR-së në disa bashki (institucionet gjyqësore dhe mjeko-ligjore ndodhen në bashkinë kryesore të qarkut) e bëjnë bashkëpunimin dhe koordinimin midis anëtarëve të MKR-së mjaft sfidues.

3.2 Funksionimi i MKR-së

Çdo MKR përbëhet nga tre hallka strukturore të ndërlidhura:

1. Komiteti Drejtues,
  2. Ekipi Teknik Ndërdisciplinor dhe
  3. Koordinator Vendor kundër Dhunës në Familje dhe funksionimi i tyre vlerësohet bazuar në kriteret e mëposhtme:
- a. **Kriteret strukturore:** krijimi i strukturave të MKR në nivel vendor, përkatësisht KD, ETN dhe KVDHF, stabiliteti i strukturës (shpeshtësia e ndryshimit të stafit), prania në terren e shërbimeve mbështetëse të specializuara për të mbijetuarat e DHF apo e programeve të rehabilitimit të dhunuesve në nivel vendor (të drejtura nga bashkitë, OSHC-të ose aktorë të tjerë si institucionet fetare / filantropike);
  - b. **Kriteret e procesit:** nënshkrimi dhe rinovimi i Marrëveshjeve të Bashkëpunimit,

47. Platforma strategjike kombëtare u hartua në vitin 2009 bazuar në rezultatet e arritura nga projekti i UNTF zbatuar nga anëtarët e Rrjetit kundër DHBGJ dhe Trafikimit në 5 bashki (Shkodër, Rrëshen, Berat, Pogradec dhe Vlorë) gjatë periudhës 2007-2009 dhe vlerësimin e bërë për këtë qëllim në disa bashki të tjera (Korçë, Kukës, Durrës dhe Kamëz) ku modeli u replikua nga UNDP në Korçë, Durrës dhe Kamëz dhe nga UNICEF në Kukës.

48. Rrjeti kundër DHBGJ dhe Trafikimit përbëhet nga OSHC-të vijuese: Shoqata Refleksione, Qendra "Aleanca Gjinore për Zhvillim" (QAGJZH), Linja e Këshillimit për Gra dhe Vajza (LKGv), Qendra për Nisma Ligjore Qytetare (QNL) dhe Strehëza për Gratë e Dhunuara

49. Me mbështetjen financiare të Fondit të Mirëbesimit të Kombeve të Bashkuara për ti dhënë fund dhunës ndaj grave (UNTF).

50. Shkodër, Pukë, Tiranë – Njësia 6, Lezhë, Elbasan, Pogradec, Vlorë, Berat, Manëz, Rrëshen

51. Financuar nga Qeveria e Suedisë.

52. Projekti "Barazia në qeverisje"

53. World Learning

protokollet e menaxhimit të rasteve dhe standardet e shërbimit, numri i rasteve të menaxhuara, dokumentacioni i takimeve dhe rasteve, shpeshtësia e takimeve të KD dhe ETN siç parashikohet nga VKM 334/2011, mbledhja e të dhënave dhe shkëmbimi i të dhënave midis anëtarëve të ETN-së dhe përdorimi i REVALB-it, vlerësimi i punës së MKR-ve nga KD dhe MSHMS, ngritja e kapaciteteve të anëtarëve të MKR lidhur me njohuritë ligjore mbi dhunën në familje, menaxhimi i rasteve dhe mbledhja e të dhënave, përfshirë REVALB, dhe koordinimi i mbledhjes së të dhënave, tipologjia e shërbimeve të ofruara për të mbijetuarat e DHF në nivel vendor, bashkëpunimi ndërmjet dhe brenda institucioneve;

- c. buxhetet e alokuara nga bashkitë për të adresuar DHF-DHBGJ-DHnGV;
- d. vlerësimi (i perceptuar dhe i vetëdeklaruar) i anëtarëve të MKR-së për funksionimin e MKR-së;

Bazuar në kriteret e mësipërme, vlerësohet se MKR-të janë funksionale në 35 nga 40 bashki ku ato janë krijuar zyrtarisht, me funksionim të dobët / pjesërisht funksionale në dy bashki (Kolonjë dhe Cërrik)⁵⁴ dhe jofunksionale në 3 bashki (Pukë, Kurbin dhe Librazhd).

3.2.1 Funksionimi i Komitetit Drejtues (KD)

VKM 334/2011 siguron bazën ligjore për krijimin e KD-së e cila zyrtarizohet përmes nënshkrimit të Marrëveshjes së Bashkëpunimit mes aktorëve dhe institucioneve përkatëse shtetërore dhe jo-shtetërore⁵⁵ në nivel të vetëqeverisjes vendore dhe kryebashkiakut, ku rolet dhe përgjegjësitë e secilës palë janë të përcaktuara qartë në VKM dhe janë reflektuar në këtë marrëveshje.

Procesi i nënshkrimit të Marrëveshjes së Bashkëpunimit dhe përditësimi i saj kryhet nga bashkia dhe kryesohet nga Kryetari i Bashkisë. 37⁵⁶ nga 40 bashki të përfshira në këtë vlerësim kanë përdorur modelin e marrëveshjes në përputhje me ndryshimet e parashikuara në VKM 334/2011. Nënshkrimi i marrëveshjes paraprihet nga një sërë takimesh lobuese dhe konsultuese⁵⁷ me drejtuesit e institucioneve përkatëse për të shpjeguar legjislacionin në lidhje me DHF dhe detyrimin për ngritjen e funksionimit e

37 nga 40

bashki të përfshira në këtë vlerësim kanë përdorur modelin e marrëveshjes në përputhje me ndryshimet e parashikuara në VKM 334/2011.

54. MKR-të në bashkitë Kolonjë dhe Cërrik raportojnë se kanë adresuar raste të DHF-së, megjithatë funksionimi i tyre vlerësohet i dobët për arsyet si më poshtë.

1. MKR në Kolonjë është krijuar zyrtarisht në vitin 2015 me mbështetjen e UNDP-së dhe KVDHF+NBGJ ka ndryshuar tre herë që nga ajo kohë dhe aktualisht mban pozicionin e Specialistes së Mbrojtjes së Fëmijëve; ka mungesë të strukturave të ofrimit të shërbimeve në terren për të mbijetuarat e DHF dhe dhunuesit; frekuenca e takimeve të ETN-së është e ulët dhe ad-hoc dhe mungon dokumentacioni i takimeve të ETN-së, menaxhimit të rasteve dhe mbledhjes së të dhënave përmes REVALB, si dhe bashkëpunimit ndërmjet agjencive, dhe nuk është alokuar asnjë buxhet për të adresuar DHF-DHBGJ-DHnGV.

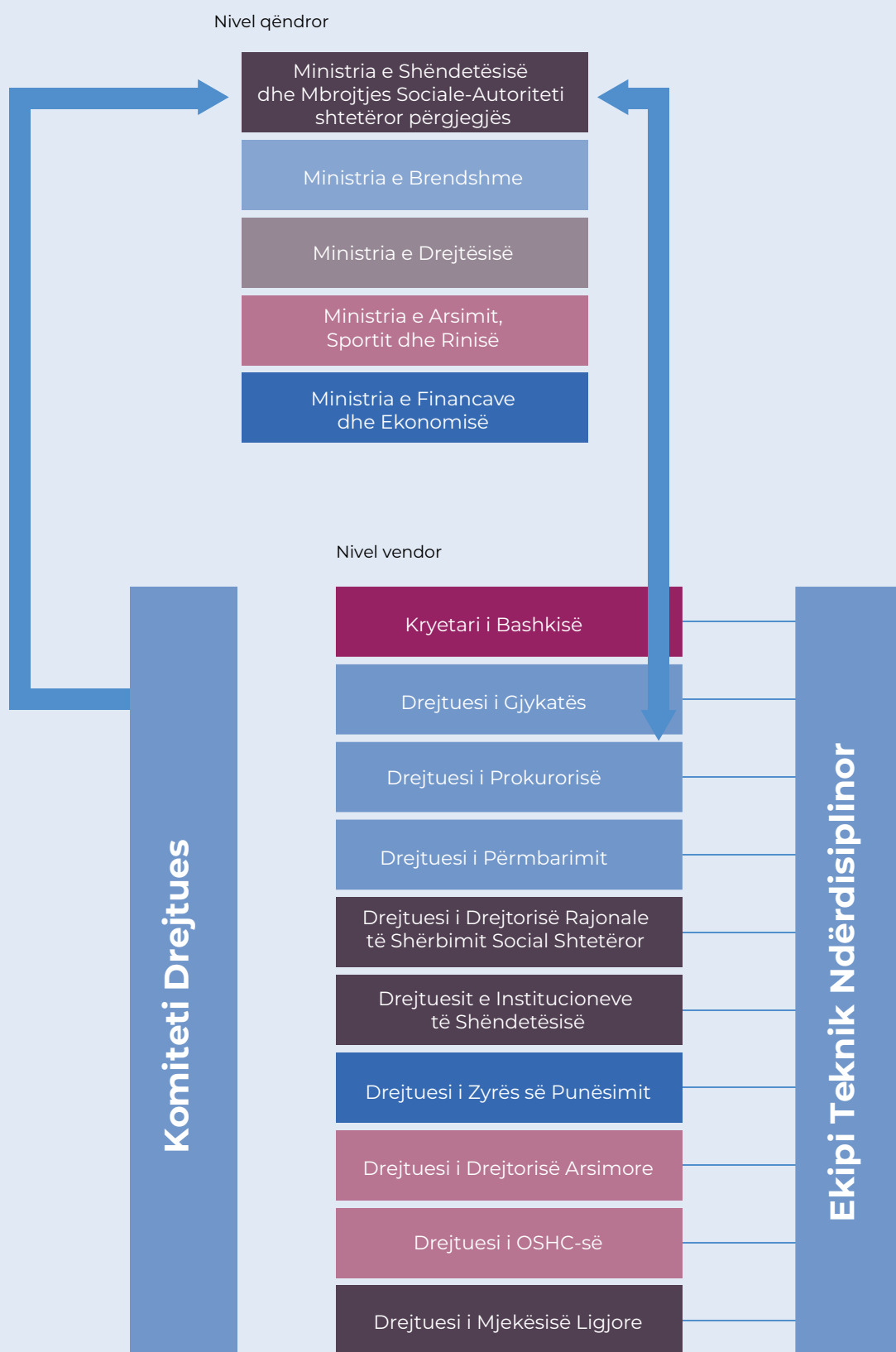
2. MKR në Cërrik është krijuar në prill të vitit 2016 nga LKGV me mbështetjen e IMANEH. Megjithatë u mbështet nga LKGV për 8 muaj, pozicioni i KVDHF-së nuk u integrua në organigramën e bashkisë. Bashkia e Cërrikut nuk ka i) strukturë për ofrimin e shërbimeve në terren për të mbijetuarat e DHF dhe dhunuesit, ii) dokumentacionin e mbledhjeve të ETN-së, menaxhim rastesh dhe mbledhje të dhënash përmes REVALB dhe bashkëpunim mes agjencive, si dhe nuk është alokuar asnjë buxhet për të adresuar DHF-DHBGJ-DHnGV. Aktualisht, ekziston vetëm NBGJ në strukturën e bashkisë dhe nuk ka asnjë pozicion KVDHF ose funksion të caktuar për NBGJ-në.

55. Policia e Shtetit, Gjykata, Prokuroria, Zyra e Përmbarimit, Shërbimi i Provës, Dhoma e Avokatisë, Drejtoria Rajonale e Arsimit/Zyra Vendore Arsminore Pasrauniversitare, Operatori i Kujdesit Shëndetësor/Zyra Vendore e Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor/Spitali/Qendra Shëndetësore, Drejtoria Rajonale e Shërbimit Social Shtetëror, Prefektura, Drejtoria Rajonale e Punësimi/Zyra Vendore e Punësimi, OSHC-të që ofrojnë shërbime për dhunën në familje, strehëzat në nivel vendor / rajonal, organizatat fetare që ofrojnë shërbime për DHF

56. Bashkitë e Librazhdit dhe Kurbin raportuan se nuk kanë nënshkruar një MB

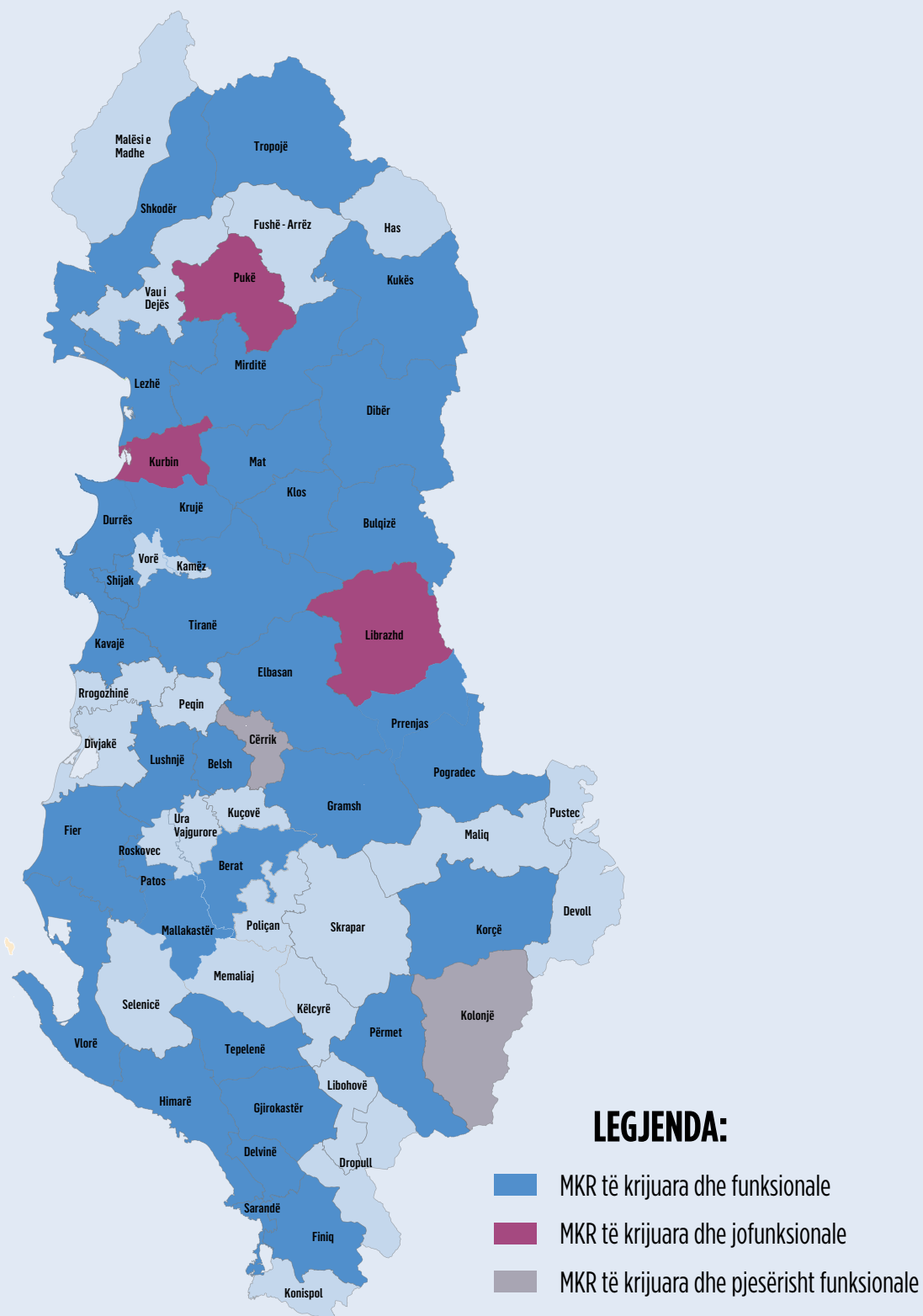
57. Takimet e lobimit dhe konsultimit mbështeten kryesisht nga partnerët për zhvillim në bashki; ata i ofrojnë KVDHF+NBGJ asistencë teknike për krijimin e MKR-ve.

Diagrami 1: Hierarkia e MKR-së

Tabela 1: Harta e MKR-ve në Shqipëri deri në Maj 2019

MKR-ve, nevojën për nënshkrimin e marrëveshjes së bashkëpunimit, rolin e bashkisë si institucion përgjegjës për ta drejtuar MKR dhe detyrimet ligjore të institucioneve përkatëse për të bashkëpunuar dhe reaguar ndaj dhunës në familje në një qasje shumësektoriale dhe të koordinuar.

Shumica e KD-ve funksionojnë zyrtarisht mbi bazën e marrëveshjeve origjinale (të vjetra). Vetëm 9 bashki⁵⁸ kanë rinovuar Marrëveshjet e Bashkëpunimit, ku përfshihen institucionet e reja vendore dhe anëtarët e OSHC-ve, gjithashtu.

KD-të janë vlerësuar si hallka më e dobët në strukturën e MKR-ve. Shumica e KD-ve janë mbledhur vetëm një herë që nga themelimi i tyre, përveç 3 bashkive⁵⁹ të cilat raportojnë se KD-të janë thirrur deri në 4 herë (çdo tre muaj) në vit siç kërkohet nga ligji. Në përgjithësi, roli i KD-së është perceptuar si pasiv në

1. shkëmbimin e informacionit me stafin e tyre në lidhje me marrëveshjen me bashkinë dhe institucionet / organizatat e tjera që janë anëtare të MKR-së,
2. në identifikimin e problemeve dhe adresimin e tyre si duhet,
3. në emërimin dhe zëvendësimin në kohë të përfaqësuesit të tyre në Ekipin Teknik Ndërdisciplinor (ETN) në rast të lëvizjes së stafit,
4. në kryerjen e monitorimit dhe vlerësimit të punës së ETN-së,
5. në marrjen pjesë në takime periodike të organizuara nga kryetari i bashkisë dhe raportimin tremujor në ministrinë përkatëse për funksionimin e MKR-së në nivel vendor.

KD-ve u kërkohet nga VKM 334/2011 të raportojnë çdo tre muaj në MSHMS, por nuk e përmbushin këtë detyrim. Vetëm bashkitë (përmes KVDHF+NBGJ) raportojnë mbi baza vjetore mbi funksionimin e MKR në MSHMS, si dhe në baza ad hoc me kërkesë të MSHMS.

Në përgjithësi, drejtuesit e institucioneve, anëtarë të KD, nuk kanë një kuptim të thellë të ligjit për dhunën në familje dhe për më tepër të ndryshimeve të fundit në këtë ligj. Për më tepër, ata demonstrojnë mungesë të kuptimit të përgjithshëm të dhunës në familje si një krim serioz dhe shkelje të të drejtave të njeriut, e cila kërkon një qasje të integruar shumësektoriale në trajtimin efektiv të secilit rast të DHF-së dhe aq më tepër në parandalimin e rasteve të dhunës në familje në bashkësitë lokale përmes një filozofie zero tolerancë. Në disa raste të veçanta, drejtuesit e institucioneve siç janë prokuroria, zyra e përmbartimit dhe madje kryetarët e bashkive nuk kanë vullnetin të vazhdojnë të mbështesin funksionimin e një MKR-je të ngritur nga paraardhësit e tyre⁶⁰.

Roli i Komitetit Drejtues konsiderohet “anemik” dhe kryesisht i kufizuar në emërimin e anëtarëve të ETN-së. Asnjë prej bashkive nuk raporton që KD-të kanë vlerësuar punën e ETN-së. Një rol më aktiv i kryetarëve të bashkive me mbështetjen e KVDHF+NBGJ-ve është i nevojshëm për të shtyrë KD-të të marrin rolin e tyre dhe të bëhen më aktive dhe bashkëpunues në nivel vendor. Duhet bërë më shumë përpjekje për të përmirësuar komunikimin ndërinstitucional dhe bashkëpunimin ndërmjet KD-së, ETN-së dhe KVDHF+NBGJ-së.

58. Elbasan, Shkodër, Kukës, Tropojë, Mat, Korçë, Lushnjë, Tiranë, Përmet

59. Elbasan, Përmet dhe Tepelenë (Nuk është mundur asnjë e dhënë për Bashkinë Korçë)

60. MKR në bashkinë Pukë është krijuar në vitin 2010 me mbështetjen e projektit të Rrjetit kundër Dhunës me Bazë Gjinore dhe Trafikimit dhe financim të UNTF. Mbështetja përfundoi në vitin 2013 dhe MKR duke përfshirë KD dhe ETN vepruan sipas Marrëveshjes së Bashkëpunimit të nënshkruar ndërmjet të gjitha institucioneve të përcaktuara me ligj, si dhe ekzistonte koordinatori vendore që kryente funksionet e përcaktuara në ligjin për dhunën në familje. Me mbështetjen e projektit, u krijua një zyrë me standarde të përshtatshme për intervistat me të mbijetuarat nga dhuna në familje. Me përfundimin e mbështetjes, në vitin 2014 MKR pushoi së funksionuari. Dy koordinatore vendore që punuan gjatë projektit u hoqën nga ai pozicion dhe për më tepër ato nuk u emëruan në poste të tjera brenda bashkisë. Pas zgjedhjeve vendore në 2015, kryetari i ri nuk kishte në prioritetet e tij çështjet që lidhen me dhunën në familje dhe barazinë gjinore.

KD-të

janë vlerësuar si hallka më e dobët në strukturën e MKR-ve. Shumica e KD-ve janë mbledhur vetëm një herë që nga themelimi i tyre, përveç 3 bashkive të cilat raportojnë se KD-të janë thirrur deri në 4 herë (çdo tre muaj) në vit siç kërkohet nga ligji.

Kutia 1. Bashkia e Korçës përfshin Administratorët Shoqërorë në ETN

Bashkia e Korçës vlerësohet të ketë një MKR -funksionale dhe promovohet si një praktikë e mirë në nivel kombëtar. Pas zbatimit të RAT-së në territorin e saj, ajo e ka zgjeruar anëtarësimin në ETN me Administratorët Shoqërorë që mbulojnë Njësitë Administrative rurale. Për më tepër, secila NJA ka krijuar një ekip mini-teknik për të identifikuar rastet e DHF në komunitetet rurale dhe për t'i referuar ato në ETN për një menaxhim dhe trajtim ndërdisiplinor të rasteve. Sipas Raportit të Monitorimit të vitit 2018 mbi Zbatimin e Strategjisë së Barazisë Gjinore 2016-2020 dhe Planit të saj të Veprimit, 13 raste u identifikuan dhe u referuan nga ekipet mini-teknike të Njësisë Administrative në mbledhjet e ETN-së, duke kontribuar në një funksionim më të mirë të ETN-së dhe mbulimit gjeografik të territorit të saj bashkiak me shërbime.

Administratorët Shoqërorë marrin pjesë në çdo mbledhje të ETN-së, kontribuojnë në identifikimin e rasteve në njësitë e tyre administrative, referojnë çështjet e dhunës në familje pranë KVDHF+NBGJ, mbledhin të dhëna përmes formularit të mbledhjes së të dhënave dhe i përcjellin ato te KVDHF+NBGJ për t'i regjistruar në sistemin REVALB. Administratorët Shoqërorë gjithashtu luajnë një rol aktiv në rritjen e ndërgjegjësimit të komunitetit kundër dhunës në familje dhe në raportimin e saj.

Me gjithë progresin e deritanishëm, ekziston ende nevoja për të forcuar rolin e tyre si koordinatorë të ekipeve mini-teknike në nivelin e Njësisë Administrative. Kjo do të kërkojë më shumë trajnime në vendin e punës në çështjet e menaxhimit të rasteve për t'i aftësuar në menaxhimin e rasteve dhe mbledhjen e të dhënave dhe duke mos e kufizuar rolin e tyre vetëm në identifikimin dhe referimin e rasteve.

3.2.2 Funksionimi i Ekipeve Teknike Ndërdisiplinore (ETN-të)

3.2.2.1 Përbërja e ETN-ve

ETN-të përbëhen nga anëtarët e emëruar nga institucionet përfaqësuese në KD, punonjësit për mbrojtjen e fëmijëve, KVDHF+NBGJ, OSHC dhe madje edhe përfaqësues të organizatave fetare që ofrojnë⁶¹ shërbime për të mbijetuarat e DHF nëse veprojnë në atë zonë, avokatë, psikologë që ofrojnë mbështetje ligjore dhe psiko-emocionale për të mbijetuarat e DHF.

Pas reformës territoriale, ku zona administrative nën administrimin e bashkive është më shumë se dyfishuar, përgjegjësia për identifikimin dhe referimin e rasteve të dhunës në familje në zonat peri urbane dhe rurale i është caktuar Administratorëve Shoqërorë, të cilët janë edhe anëtarë të ETN-ve në disa bashki. Në shumicën e bashkive të vlerësuara, Administratorët Shoqërorë janë kryesisht përgjegjës për çështje administrative, duke përfshirë ndihmën ekonomike dhe shumica e tyre nuk janë të trajnuar për të trajtuar rastet e dhunës në familje, ligjin për dhunën në familje, standardet dhe metodat e identifikimit dhe referimit të rasteve të dhunës në familje. Ata janë thjesht të informuar për këto përgjegjësi, të cilat nuk janë përfshirë në përkrahjet e tyre të punës. Shumica e tyre kanë formim në fushën e ekonomisë ose financave dhe jo në shkencat sociale apo në drejtësi, gjë që kufizon përmbushjen e detyrave dhe përgjegjësi të mësipërme.

61. Shkodër, Lezhë, Gramsh

Ngritja e vazhdueshme e kapaciteteve është e nevojshme për anëtarët e ETN-së për të siguruar të kuptuarit e rolit dhe funksionit të tyre në ETN siç parashikohet nga kuadri ligjor, ligji për dhunën në familje dhe ndryshimet e tij të fundit dhe aktet nënligjore (2018), të procedurave për menaxhimin e rasteve dhe funksionimit të ETN-së.

Sidoqoftë, ka shembuj të mirë të përfshirjes së Administratorëve Shoqërorë në ETN dhe të përfshirjes dhe ngritjes së kapaciteteve të tyre në identifikimin dhe referimin e rasteve të dhunës në familje në një numër bashkish (Tiranë, Elbasan, Korçë, Lushnjë, Shkodër, Sarandë). Sipas Raportit të Monitorimit të vitit 2018 mbi Zbatimin e Strategjisë Kombëtare të Barazisë Gjinore dhe Planit të saj të Veprimit 2016-2020, 13 raste janë referuar nga ekipet mini-teknike në Njësitë Administrative në takimet e ETN-së në Korçë.

Raportohet se ndodhin ndryshime të shpeshta në baza dy-mujore, gjashtë-mujore dhe vjetore tek anëtarët e ETN-së, veçanërisht anëtarët që përfaqësojnë policinë, zyrën e punësimit dhe institucionet shëndetësore, si dhe sistemin e drejtësisë, çka ndikon në njëfarë mase në pjesëmarrjen e rregullt në mbledhjet e ETN-së, në memorien institucionale, qëndrueshmërinë dhe efektivitetin në përgjigje të rasteve të DHF-së nga institucionet e referuara dhe ruajtjen e kapaciteteve në nivelin institucional.

Nga ana tjetër, KVDHF+NBGJ-të duhet të përditësojnë anëtarët e rinj në ETN për rolin, funksionin dhe kuadrin e tyre ligjor për dhunën në familje, gjë që shton ngarkesën e tyre të punës. ETN-të që operojnë në bashkitë e Elbasanit, Tiranës, Korçës dhe Vlorës janë ato me anëtarët më të qëndrueshëm, gjë që kontribuon në funksionimin e tyre të mirë.

Në përgjithësi, vlerësohet se anëtarët e ETN-së janë të informuar për rolin dhe funksionin e tyre institucional në ETN, por roli dhe përgjegjësitë e tyre nuk janë përfshirë në përshkrimet e tyre të punës. Shumica e tyre janë trajnuar për kuadrin ligjor dhe menaxhimin e rasteve nga partnerë / donatorë për zhvillim, OSHC-të dhe ata angazhohen në ofrimin e shërbimeve të kërkuara për raste të referuara, por lëvizja e shpeshtë e stafit krijon ndërprerje të përkohshme në funksionimin e ETN-ve dhe kërkon trajnime të vazhdueshme. Ngritja e vazhdueshme e kapaciteteve është e nevojshme për anëtarët e ETN-së për të siguruar të kuptuarit e rolit dhe funksionit të tyre në ETN siç parashikohet nga kuadri ligjor, ligji për dhunën në familje dhe ndryshimet e tij të fundit dhe aktet nënligjore (2018), të procedurave për menaxhimin e rasteve dhe funksionimit të ETN-së.

3.2.2.2 Funksionimi i ETN-ve

Vlerësohet se ETN-të funksionojnë me shkallë të ndryshme të efektivitetit dhe efikasitetit nëpër bashki.

Funksionimi i ETN-së ndjek procedurat e përcaktuara: takime periodike mujore / dymujore të ETN-ve sipas kërkesave të ligjit, ngritjen e sistemit të menaxhimit të

Sipas Raportit të Monitorimit të vitit 2018 mbi Zbatimin e Strategjisë Kombëtare të Barazisë Gjinore dhe Planit të saj të Veprimit 2016-2020,

13

raste janë referuar nga ekipet mini-teknike në Njësitë Administrative në takimet e ETN-së në Korçë.

rasteve, dokumentimin e takimeve të tilla si lista e pjesëmarrësve, procesverbali, rendi i ditës etj. Me largimin e donatorëve / ndihmën e partnerëve për zhvillim, praktikat e vendosura nuk ndiqen rreptësisht.

Aktualisht, nga 40 bashki të vlerësuara, vetëm 11 (28%)⁶² zhvillojnë rregullisht takime mujore të ETN-ve përveç takimeve ad-hoc të ETN-së për raste urgjente, 24 bashki thërrasin një takim në baza ad hoc sipas rasteve të referuara dhe 5 bashki kanë ETN⁶³ jofunksionale ose⁶⁴ të dobëta.

nga
40

bashki të
vlerësuara, vetëm

28%

zhvillojnë
rregullisht takime
mujore të ETN-ve
përveç takimeve
ad-hoc të ETN-së
për raste urgjente,
24 bashki thërrasin
një takim në
baza ad hoc sipas
rasteve të referuara
dhe 5 bashki kanë
ETN jofunksionale
ose të dobëta.

Ndërsa mungon një protokoll standard kombëtar për menaxhimin e rasteve të dhunës në familje nga antarët e ETN-së, vetëm Bashkia e Tiranës ka hartuar një protokoll për menaxhimin e rasteve⁶⁵ dhe Procedurat Standarde të Veprimit, Bashkia Kamëz ka tashmë në funksion Procedurat Standarde të Veprimit për Mbrojtjen nga Dhuna në Familje dhe Bashkia e Shkodrës ka krijuar një protokoll për menaxhimin e rasteve.

KVDHF+NBGJ dhe disa ETN⁶⁶ përdorin një protokoll për menaxhimin e rasteve i cili përbëhet kryesisht nga një formular i mbledhjes së të dhënave për referimin e rasteve, plan individual, një sistem arkivimi i rasteve të referuara dhe dokumentimi i mbledhjeve, megjithëse kjo e fundit nuk është sistematike nëpër bashki (procesverbalet e mbledhjeve, rendi i ditës, lista e pjesëmarrësve).

Rastet e dhunës në familje të raportuara në institucionin pritës menaxhohen dhe u referohen institucioneve përkatëse të ETN-së bazuar në nevojat specifike të të mbijetuarave të DHF. Të dhënat nga pyetësorët dhe intervistat tregojnë se menaxhimi i rasteve ka sfidat e veta pasi çdo rast ka tipologjinë e vet të problemeve: disa prej anëtarëve të ETN-së ndryshojnë shpesh duke paraqitur probleme komunikimi dhe bashkërendimi, disponueshmëria dhe gama e shërbimeve në terren është e kufizuar ku më së shumti strehimi dhe punësimi janë më sfiduese, të mbijetuarave të DHF u mungon mbështetja familjare, janë të papuna, kanë fëmijë në ngarkim dhe u mungon arsimi i duhur për të gjetur punë.

Bashkitë⁶⁷ që demonstrojnë se kanë anëtarë të qëndrueshëm të ETN-ve, veçanërisht anëtarët bërthamë (KVDHF+NBGJ, policia, OSHC të specializuara, gjykata) ofrojnë reagim në kohë reale për rastet e denoncuar apo të raportuara të dhunës në familje.

Së fundmi, pozicioni i Punonjësit të Mbrojtjes së Fëmijëve është forcuar dhe, në disa bashki, është një pozicion me kohë të plotë më vehte dhe në të tjera është një funksion bashkangjitur KVDHF+NBGJ-së. Ndryshimet e fundit në kuadrin ligjor⁶⁸ për mbrojtjen e fëmijëve përcaktojnë mekanizmin kombëtar (Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës) për mbrojtjen e fëmijëve dhe strukturat (Grupi Teknik Ndërdisciplinor dhe Punonjësi i Mbrojtjes së Fëmijëve në nivel vendor) për parandalimin dhe përgjigjen ndaj shkeljeve të të drejtave të fëmijëve dhe masat mbrojtëse për t'u përgjigjur rasteve të dhunës së fëmijëve në familje e jashtë saj.

62. Tiranë, Elbasan, Durrës, Korçë, Pogradec, Roskovec, Kukës, Përmet, Vlorë, Përrenjas, Bulqizë,

63. Pukë, Librazhd, Kurbin

64. Kolonjë, Cërrik

65. Me mbështetjen e UNDP-së në vitin 2012

66. Korçë, Elbasan, Klos, Tropojë, Pogradec, Fier, Përrenjas

67. Tiranë, Elbasan, Korçë, Vlorë, Durrës

68. Ligji Nr. 18/2017 "Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës", Kapitulli VII, Sanksionet administrative

Bashkive u kërkohet me ligj që të caktojnë një punonjës të mbrojtjes së fëmijëve në njësitë territoriale me ose më shumë se 3,000 fëmijë. Për më tepër, ligji parashikon sanksione administrative për strukturat e caktuara shtetërore në Grupin Teknik Ndërdisciplinor (GTN) për mosrespektimin e dispozitave të tij ligjore për ofrimin e shërbimeve për mbrojtjen e fëmijëve. Për më tepër, VKM-ja e fundit Nr. 353/2018 *"Për rregullat e funksionimit të GTN-ve për mbrojtjen e fëmijëve në bashki dhe Njësi Administrative"* parashikon që punonjësi mbrojtjes së fëmijëve raporton rastet e bashkëpunimit të dobët nga anëtarët e GTN-së tek Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës për zbatimin e sanksioneve administrative të parashikuara në ligjin nr. 18/2017 *"Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës"*. Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës ka rritur rolin e saj mbikëqyrës dhe përgjegjshmërinë e punonjësve të mbrojtjes së fëmijëve përmes raportimit të detyrueshëm tremujor të standardizuar dhe ka organizuar trajnime që synojnë jo vetëm punonjësit e mbrojtjes së fëmijëve, por edhe anëtarët e GTN për të përmirësuar efektivitetin dhe koherencën e punës së GTN-së.

Në shumicën e bashkive, anëtarët e ETN-së janë pothuajse të njëjtë me ata të Grupit Teknik Ndërdisciplinor (GTN) për menaxhimin e rasteve të fëmijëve dhe mbledhjet e këtyre të fundit organizohen rregullisht. Kjo ka krijuar përshtypjen⁶⁹ që shpeshtësia e takimeve dhe dinamika e diskutimeve është kryesisht brenda takimeve të GTN-së kur KVDHF+NBGJ kryen edhe funksionin e punonjësit të mbrojtjes së fëmijëve. Nga ana tjetër, siç raportohet nga OSHC proaktive në menaxhimin e rasteve të DHF-së, kur pozicioni i NJMF/PMF-së dhe KVDHF+NBGJ-së kryhet nga i njëjti person, veçanërisht në bashkitë e mëdha, ngarkesa e punës së punonjësit të caktuar (KVDHF + NBGJ + PMF) është një çështje shumë shqetësuese që ndikon në efikasitetin e përgjithshëm të menaxhimit të rasteve.

3.2.2.3 Bashkëpunimi ndërinstitutional

Të dhënat nga pyetësorët, intervistat dhe diskutimet e grupeve të fokusuara me anëtarët e ETN-së tregojnë që efektiviteti i bashkëpunimit ndërinstitutional, komunikimit dhe koordinimit ndryshon midis anëtarëve të ETN-së në referimin dhe përgjigjen ndaj rasteve të dhunës në familje, identifikimin e nevojave të të mbijetuarave të DHF dhe ofrimin e shërbimeve të nevojshme për ta, në menaxhimin e rasteve, shkëmbimin e të dhënave dhe të informacionit.

Bashkëpunimi, bashkërendimi dhe komunikimi me policinë vlerësohen efektiv, si pika e parë e kontaktit në shumicën e rasteve të raportuara të dhunës në familje të cilët koordinojnë me KVDHF+ NBGJ për të referuar rastet në shërbimet e nevojshme, gjë që është me rëndësi të lartë për sigurinë e të mbijetuarave të DHF.

Është për t'u theksuar se bashkëpunimi, koordinimi dhe komunikimi me OSHC-të vendore si ofruese të shërbimeve vazhdon të vlerësohet mjaft i lartë pasi ato ofrojnë dhe lehtësojnë një sërë shërbimesh mbështetëse për të mbijetuarat e DHF (këshillim psiko-emocional, ndihmë juridike, strehëza të emergjencës dhe strehim afatgjatë, paketa ushqimore), për të cilat në shumicën e rasteve, bashkive u mungojnë fonde për t'i ofruar si shërbime.

OSHC-të me përvojë⁷⁰, duke përfshirë edhe ato që ofrojnë shërbime për të mbijetuarat e DHF, kryesisht janë të vendosura dhe funksionojnë në zona të mëdha urbane duke

69. Opinione të ofruara nga KVDHF+NBGJ-të e bashkive të Klosit, Shijakut, Mallakastrës, Patosit, Kurbinit, Bulqizës

70. Shtojca 7 ofron një listë të OSHC-ve me përvojë si ofruese të shërbimeve për DHF-DHBGJ-DHnGV

Në gati
95%

të bashkive,
referimi dhe
ndihma e të
mbijetuarave të
DHF nga ofruesit
e shërbimeve
kryhen në mënyrë
institucionale

krijuar mangësi shërbimesh në bashki të largëta ose zona të thella brenda bashkisë. Megjithatë, duhet të theksohet se shumica e shërbimeve të ofruara nga OSHC-të janë të financuara nga donatorët çka paraqesin një kërcënim për qëndrueshmërinë dhe disponueshmërinë e shërbimeve në të ardhmen.

Për më tepër, intervistat dhe grupet e fokusuara konfirmojnë se në shumicën e bashkive ekziston një bërthamë e anëtarëve aktivë të ETN-së që është thelbësore në referimin dhe përgjigjen efektive ndaj viktimave të dhunës në familje, veçanërisht në rastet e emergjencës (KVDHF+NBGJ, policia, OSHC të specializuara në shërbimet e dhunës në familje dhe gjykata), të cilët identifikojnë dhe koordinojnë menjëherë ofrimin e shërbimeve dhe veprimeve të nevojshme në varësi të rastit.

Në gati 95% të bashkive, referimi dhe ndihma e të mbijetuarave të DHF nga ofruesit e shërbimeve kryhen në mënyrë institucionale, megjithëse në bashki më të vogla raportohet se kontaktet personale të anëtarëve të ETN-së e realizojnë procesin më shpejt. Roli i KVDHF+NBGJ-së dhe policisë është thelbësor në shkëmbimin e informacionit me anëtarët e tjerë të MKR-së në kohë reale, vlerësimin e rastit të dhunës në familje dhe identifikimin e shërbimeve të nevojshme, si dhe koordinimin e ofrimit të shërbimit të përgjegjshëm.

Pothuajse në të gjitha bashkitë, raportohet se ka mungesë bashkëpunimi nga institucionet shëndetësore (veçanërisht spitalet dhe qendrat shëndetësore) në referimin e rasteve të dhunës në familje. Megjithëse janë shumë afër komunitetit, veçanërisht grave dhe fëmijëve, roli i tyre në identifikimin dhe referimin e tyre në ETN është shumë i kufizuar në shumicën e rasteve. Kjo është për shkak të një sërë faktorëve:

1. ndërgjegjësim të kufizuar për përgjegjësitë e tyre sipas ligjit, veçanërisht me ndryshimet e reja për të raportuar dhunën në familje,
2. njohuri dhe kapacitete të kufizuara për të identifikuar rastet e DHF-së,
3. frikës për sigurinë e tyre për të raportuar rastet e DHF dhe
4. të mbijetuarat e DHF nuk dëshirojnë t'i tregojnë personelit të kujdesit shëndetësor shkakun e vërtetë të dëmtimit fizik dhe duke e konsideruar DHF-në një çështje private.

Ka disa bashki, si Shkodra, Elbasani dhe Kamza, ku OSHC-të vendore⁷¹ po punojnë ngushtë me qendrat shëndetësore, veçanërisht në zonat rurale, për të identifikuar, raportuar dhe referuar rastet e DHF në ETN përmes tyre.

Anëtarët e tjerë të ETN-së që përfaqësojnë prokurorinë, gjykatën, përmbartuesit, zyrat e shërbimit të provës dhe mjekësinë ligjore raportohet se janë më pak bashkëpunues në ETN për të marrë pjesë në takime dhe janë të ngadaltë në shkëmbimin e informacionit dhe përditësimet për rastet dhe ekzekutimin e vendimit të gjykatës veçanërisht për pagesat e ushqimit për fëmijët. Kjo lidhet me kuptimin e tyre të kufizuar të ligjit për dhunën në familje dhe ndryshimet e tij të fundit, mungesën e kuptimit të përgjithshëm të DHF-së si një krim i rëndë dhe shkelje e të drejtave të njeriut që kërkon një qasje shumësektoriale të integruar në adresimin e saj në mënyrë efektive dhe ndryshimin e vazhdueshëm të stafit apo përfaqësuesve të tyre në MKR duke krijuar mangësi të informacionit institucional dhe të përcjelljes së rasteve.

71. Gruaja tek Gruaja në Shkodër, Forumi i Gruas Elbasan

72. Në kuadër të projektit "Ngritja e kapaciteteve të ofruesve të shërbimeve të Bashkisë Kamzë dhe Bashkisë Lezhë për gra / vajza të prekura nga të gjitha format e dhunës" në kuadër të programit rajonal të BE-UN Women për t'i dhënë fund dhunës ndaj grave në Ballkanin Perëndimor dhe Turqi.

Kutia 2: Stafi mjekësor në Qendrat Shëndetësore në Bashkinë e Kamzës raporton raste të dhunës në familje

154 persona të stafit mjekësor në qendrat shëndetësore të Bashkisë së Kamzës (qendrat shëndetësore në Kamzë, Bathore, Paskuqan, Valias, Babrru dhe Zall Herr) u trajnuan nga Qendra për të Drejtat e Njeriut në Demokraci⁷² për:

1. identifikimin e të gjitha formave të dhunës ndaj grave,
2. plotësimin e raporteve mjekësore për të mbijetuarat e DHF,
3. shërbimet ekzistuese të disponueshme për të mbijetuarat e DHF dhe
4. detyrimet ligjore të parashikuara në ligjin "Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare" dhe ndryshimet e tij të fundit.

Si rezultat i aktiviteteve për ngritjen e kapaciteteve, Qendra Shëndetësore e Kamzës ka nxjerrë 11 (njëmbëdhjetë) raporte të veçanta mjekësore për të mbijetuarat e dhunës në familje, të cilat janë të rëndësishme për të marrë urdhra mbrojtjeje për të mbijetuarat e DHF, duke vendosur kështu një praktikë të mirë që duhet të ndiqet nga institucionet e tjera mjekësore (qendrat shëndetësore dhe spitalet në Shqipëri).

3.2.3 Funksionimi i Koordinatorit Vendor kundër Dhunës në Familje

3.2.3.1 Konsolidimi i pozicionit të KVDHF-së në organigramën e bashkisë

Vlerësohet që katër vitet e fundit shënojnë një konsolidim të pozicionit të KVDHF+NBGJ-së në organigramën e bashkive si dhe në forcimin e profilit të tyre të ekspertizës, njohurive dhe kontakteve përkatëse në adresimin dhe koordinimin e përgjigjes ndaj dhunës në familje në nivel vendor.

23⁷³ (59%) nga 40 bashki e kanë përfshirë si pozicion me kohë të plotë KVDHF+NBGJ-në në organigramën e tyre ndërsa në pjesën tjetër të bashkive është një pozicion me kohë të pjesshme dhe i shtuar i funksioneve të tjera (ndihma ekonomike, mbrojtja e fëmijëve, arsimit dhe kultura) dhe financohet plotësisht nga buxhetet e bashkive. Bashkia e Lezhës ka emëruar dy KVDHF+NBGJ me kohë të plotë, ndërsa Bashkia e Tiranës e ka mbajtur pozicionin KVDHF të ndarë nga NBGJ dhe me një rol të KVDHF të përcaktuar qartë duke u përqendruar në dhunën në familje.

Në shumicën e bashkive, KVDHF+NBGJ është pjesë e Drejtorisë së Shërbimeve Sociale / Përfshirjes Sociale që gjithashtu përfshin Ndihmën Ekonomike (NE), mbrojtjen e fëmijëve, strehimin social dhe në disa raste pjesë e Drejtorisë e cila gjithashtu përfshin çështje të tjera siç janë arsimit dhe kultura. Kjo ka mundësuar një koordinim të mirë dhe në kohë brenda drejtorisë për të ofruar shërbime të nevojshme për të mbijetuarat e DHF (ndihmë ekonomike, mbrojtje të fëmijëve, strehim social, pranim falas në kopshte publike dhe regjistrim në shkolla për fëmijët e tyre). Ndërsa në shumicën e bashkive pozicioni i KVDHF+NBGJ-së mbulohet nga një person, së fundmi dy bashki, përkatësisht në Durrës⁷⁴ dhe në Lezhë, kanë dy KVDHF+NBGJ në organigramën e tyre.

23
nga 40

bashki e kanë përfshirë si pozicion me kohë të plotë KVDHF+NBGJ-në në organigramën e tyre

73. Tiranë, Elbasan, Durrës, Berat, Përmet, Krujë, Lezhë, Delvinë, Gjirokastrë, Gramsh, Përrenjas, Roskovec, Mallakastër, Fier, Pogradec, Kukës, Kavajë, Tropojë, Mat, Klos, Dibër, Bulqizë, Korçë

74. KVDHF-ja e dytë në bashkinë e Durrësit ndan kohën e saj midis bashkisë Durrës dhe NJA të Sukthit

3.2.3.2 Profili dhe roli i KVDHF+NBGJ-së

Shumica e KVDHF+NBGJ-ve kanë arsimin përkatës në drejtësi, shkenca sociale (punë sociale, psikologji), por edhe diploma të tjera si në ekonomi, komunikim, mësimdhënie apo edhe laborant. Pavarësisht larmisë në formimin e tyre profesional, pothuajse të gjithë kanë ndjekur trajnime mbi menaxhimin e rasteve të dhunës në familje, kuadrin ligjor kombëtar dhe ndërkombëtar për DHF të ofruar kryesisht nga partnerët për zhvillim ose OSHC-të dhe në vitet e fundit edhe nga ASPA. Për më tepër, më shumë se 50% e tyre janë mentoruar dhe trajnuar nga UNDP dhe donatorë / partnerë të tjerë në bashkëpunim me MSHMS dhe ish MPÇSSHB/MMSR, përfshirë OSHC-të për funksionimin e MKR-së duke kontribuar në forcimin e kapaciteteve të tyre për menaxhimin e rasteve të DHF.

Kutia 3: Profili dhe funksionet e KVDHF+NBGJ-së

Shumica e KVDHF+NBGJ-ve kanë një profil të përbashkët: ata kanë formim akademik në juridik, punë sociale, psikologji, ekonomi, janë trajnuar nga partnerë të ndryshëm për zhvillim dhe OSHC për menaxhimin e rasteve dhe kuadrin ligjor për dhunën në familje dhe kryejnë funksionet e mëposhtme:

1. ndihmojnë të mbijetuarat e DHF të njohin të drejtat e tyre dhe i mbështesin ato me procedurat për UMPMM / UMM / UM,
2. thërrasin ETN për menaxhimin e rasteve,
3. hartojnë një plan individual së bashku me ETN për mbështetje dhe shërbime për të mbijetuarat e DHF,
4. veprojnë si një ndërmjetës për të lidhur të mbijetuarat e DHF me shërbimet e nevojshme dhe për të siguruar që shërbimet ofrohen,
5. monitorojnë respektimin e UM nga palët dhe bëjnë vizita te familjet,
6. sigurojnë që dokumentet për menaxhimin e rasteve të përditësohen dhe arkivojnë kopjet e UMPMM / UMM / UM në sistem,
7. mbledhin, regjistrojnë dhe përditësojnë të dhënat në sistemin online REVALB për rastet e DHF-së,
8. raportojnë çdo vit në MSHMS,
9. ndihmojnë dhe marrin pjesë në vlerësimin e rrezikut të rastit të raportuar për DHF së bashku me policinë, sipas ndryshimeve të fundit ligjore në vitin 2018.

Ndërsa përpjekjet për të ngritur kapacitetet e KVDHF+NBGJ datojnë që nga viti 2007 dhe kanë qenë të vazhdueshme gjatë dekadës së fundit nga partnerë të ndryshëm për zhvillim, ku UNDP⁷⁵ ka qenë një nga partnerët kryesorë, qendrueshmëria e KVDHF+NBGJ-ve të trajnuara nuk është e njëjtë nëpër bashki për shkak të faktorëve të ndryshëm:

1. ndryshimet politike në udhëheqjen e bashkive pas zgjedhjeve vendore shpesh çojnë në ndryshimin e stafit përfshirë KVDHF+NBGJ-të për shkak të ndërgjegjësimit të ulët të udhëheqjes së bashkive për kërkesat ligjore për krijimin e MKR-së dhe të kuptuarit e rolit dhe funksionit specifik të KVDHF+NBGJ në funksionimin e MKR;
2. bashkitë përballen me kufizime financiare për të mbajtur pozicionin e KVDHF+NBGJ-të dhe integrimin e tyre në organigramën e bashkisë, ku më parë ishte mbështetur nga partnerë / donatorë për zhvillim duke çuar në humbjen e kapaciteteve dhe njohurive vendore për menaxhimin e rasteve të dhunës në

75. UNDP ka siguruar vazhdimisht mbështetje për NJVV-të dhe koordinatoret vendorë në drejtim të ngritjes së kapaciteteve në lidhje me funksionimin e MKR, raportimin financiar dhe sistemin REVALB.

familje dhe ndërprerjane funksionimit të MKR;

3. mbilodhja e stafit për shkak të ngarkesës në punë, të cilët vendosin të ndjekin rrugë të tjera të karrierës;

KVDHF+NBGJ-të kanë qenë të qëndrueshme në këtë pozicion për të paktën 3 vjet në 17 (55%) nga 40 bashki⁷⁶, ndërsa katër nga bashkitë e tjera kanë humbur gjatë vitit të fundit staf të kualifikuar dhe që kanë pasur kohë në ato pozicione⁷⁷. Në bashki të tjera, koha mesatare në këtë pozicion është dy vjet dhe, në disa raste, u është caktuar si funksion shtesë PMF-së dhe Ndihmës Ekonomike. Janë shtatë bashki ku KVDHF+NBGJ-të janë në këtë pozicion për më pak se një vit dhe u janë ngarkuar dhe detyra të tjera (PMF dhe NE)⁷⁸: Për më shumë informacion shikoni shtojcën 5.

Vlerësohet se ETN dhe MKR funksionojnë më mirë në shumicën e bashkive⁷⁹ ku KVDHF+NBGJ-të kanë qenë të qëndrueshme për një kohë të gjatë (të paktën 5 vjet) dhe në disa raste që nga krijimi i MKR-së dhe në pozicion me kohë të plotë. Puna e mirë e ETN-së dhe MKR-së është vërejtur edhe në bashki⁸⁰ ku KVDHF+NBGJ-të kanë qenë të qëndrueshme në këtë pozicion për të paktën tre vjet.

Stabiliteti në këtë pozicion, mbështetja e vazhdueshme nga niveli i lartë menaxhues i bashkisë dhe partnerë të ndryshëm për zhvillim, motivimi i tyre personal dhe kuptimi i funksionit të tyre kanë kontribuar në zhvillimin e tyre profesional dhe forcimin e kapaciteteve institucionale në adresimin e DHF. Kjo është pranuar nga anëtarët e ETN-së si thelbësore në funksionimin e MKR duke pasur parasysh edhe ndryshimet e shpeshta të anëtarëve të ETN-së me kalimin e kohës. Roli i KVDHF +NBGJ është vlerësuar jetik dhe qendror për koordinimin e shërbimeve të ETN për t'iu përgjigjur rasteve të DHF, si dhe për trajnimin e anëtarëve të rinj në ETN.

Ekzistojnë disa MKR që janë themeluar të paktën 5 vjet më parë siç është rasti në Kukës (2014), Gramsh (2011) dhe Shijak (2012), por që kanë qenë “të fjetur” për shkak të mungesës së mbështetjes nga niveli udhëheqës i bashkisë dhe partnerët për zhvillim kanë ndërhyrë për t'i rigjallëruar dhe riaktivizuar. Roli i KVDHF+NBGJ-së ka një rëndësi thelbësore në të gjitha bashkitë, por aq më tepër në ato⁸¹ që kanë mungesë të shërbimit në terren për të mbijetuarat e DHF pasi luan një rol udhëheqës për të ofruar shërbime këshilluese direkt te personi dhe për të koordinuar shërbimet që mungojnë në terren duke mobilizuar burimet vendore (psikologët e shkollës, departamenti juridik në bashki, avokatët privatë qoftë vullnetarisht apo falas). KVDHF+NBGJ-të me një profil dhe pozicion të konsoliduar demonstrojnë njohuri, ekspertizë, përvojë dhe kontakte të ndërtuara ndër vite për të koordinuar dhe lehtësuar një sërë shërbimesh për të mbijetuarat e DHF (këshillime psiko-sociale, këshillime juridike, referime në shërbime shëndetësore, akomodim të sigurt në territorin e bashkisë ose jashtë tij në rastet e UMPMM / UMM / UM, mbështetje për ndihmë ekonomike, referim për punësim, etj). Krijimi i rrjetit midis KVDHF+NBGJ-ve dhe OSHC-ve për ofrimin e shërbimeve është thelbësor për të siguruar qasje në shërbime në terren ose jashtë territorit të bashkisë, duke përfshirë strehëzat vendore dhe kombëtare, qendrat e këshillimit si dhe OSHC-

KVDHF+NBGJ-të kanë qenë të qëndrueshme në këtë pozicion për të paktën 3 vjet në

17

(55%) nga 40 bashki, ndërsa katër nga bashkitë e tjera kanë humbur gjatë vitit të fundit staf të kualifikuar dhe që kanë pasur kohë në ato pozicione.

76. Tiranë, Durrës, Elbasan, Përmet, Lushnjë, Përrenjas, Fier, Mallakastër, Vlorë, Kukës

77. Shkodër, Berat, Roskovec dhe Korçë

78. Berat, Belsh, Finiq, Roskovec, Mat, Kavajë, Mirditë

79. Tiranë, Elbasan, Durrës, Vlorë, Fier, Lushnjë, Përmet, Korçë, Shkodër dhe Berat, edhe pse në Korçë dhe Vlorë në muajt e fundit pozicioni i KVDHF+NBGJ është vakant, ndërsa në Berat është emëruar një KVDHF+NBGJ i ri.

80. Bulqizë dhe Sarandë

81. Lezhë, Belsh, Gramsh, Përmet, Delvinë, Berat, Lushnjë, Finiq, Bulqizë, Himarë, Klos, Krujë, Shijak, Kavajë, Mat, Mirditë, Roskovec, Mallakastër, Patos, Fier, Gjirokastrë

KVDHF+NBGJ-të

kanë kontribuar
aktivisht në
zhvillimin e
Planeve të Kujdesit
Social dhe të
Planit Vendor të
Veprimit për BGJ
dhe për të kërkuar
alokimin e buxhetit
për DHF, që në
shumicën e rasteve
nuk është marrë
parasysh nga
niveli menaxhues i
bashkive.

të që kanë në fokus të drejtat e njeriut, të drejtat e grave ose të drejtat e fëmijëve, për të gjetur zgjidhje alternative.

KVDHF+NBGJ-të në partneritet me anëtarët e ETN-së, veçanërisht përfaqësuesit e DAR, policisë dhe OSHC-ve, kanë qenë mjaft aktivë në promovimin e mekanizmit të MKR përmes fushatave të ndërgjegjësimit publik, të funksioneve dhe shërbimeve të MKR duke rritur vizibilitetin, besueshmërinë dhe aksesueshmërinë e tij në nivel vendor.

KVDHF+NBGJ-të kanë kontribuar aktivisht në zhvillimin e Planeve të Kujdesit Social dhe të Planit Vendor të Veprimit për BGJ dhe për të kërkuar alokimin e buxhetit për DHF, që në shumicën e rasteve nuk është marrë parasysh nga niveli menaxhues i bashkive. Sidoqoftë, bashkitë e Tiranës, Shkodrës, Korçës, Elbasanit dhe Durrësit të mbështetur nga UN Women, miratuan në vitin 2018 një Plan tre-vjeçar të Veprimit për Barazinë Gjinore në nivel Vendor në përputhje me Kartën e BE-së për BGJ dhe aktivitetet për dhunën në familje janë pjesë e planeve të tilla.

Roli, kapacitetet, dukshmëria dhe prania e KVDHF+NBGJ-së në komunitet ndër vite janë forcuar dhe është bërë një pikë e fortë referimi në nivel vendor për identifikimin, referimin dhe trajtimin e rasteve të DHF, si dhe është forca shtytëse për funksionimin e MKR-së.

Deri më tani, KVDHF+NBGJ-të janë hallkaqë funksionon më mirë në strukturën e MKR përfshirë këtu KD dhe ETN-të, megjithatë ka nevojë për mbështetje të vazhdueshme nga udhëheqësit e bashkisë, partnerët për zhvillim dhe MSHMS për të rritur më tej kapacitetet e tyre. KVDHF duhet të jetë një pozicion i përkushtuar me kohë të plotë për dhunën në familje, (i ndarë nga NBGJ që gjithashtu duhet të jetë një pozicion i përkushtuar me kohë të plotë për barazinë gjinore), për të kryer si duhet rolin e tij me mbështetjen e Administratorëve Shoqërorë.

3.3 Tipologjia dhe disponueshmëria e shërbimeve për të mbijetuarat e DHF në nivel vendor

Në përgjithësi, vlerësohet se tipologjia dhe disponueshmëria e shërbimeve për të mbijetuarat e DHF në nivel vendor vazhdon të jetë e kufizuar, me fonde dhe personel të pamjaftueshëm, megjithëse vërehen përpjekje nga disa bashki për të përmirësuar disponueshmërinë e shërbimeve në terren në lidhje me strehëzat e emergjencës, strehimin dhe fuqizimin ekonomik të grave.

3.3.1 Ofrimi i shërbimeve të emergjencës

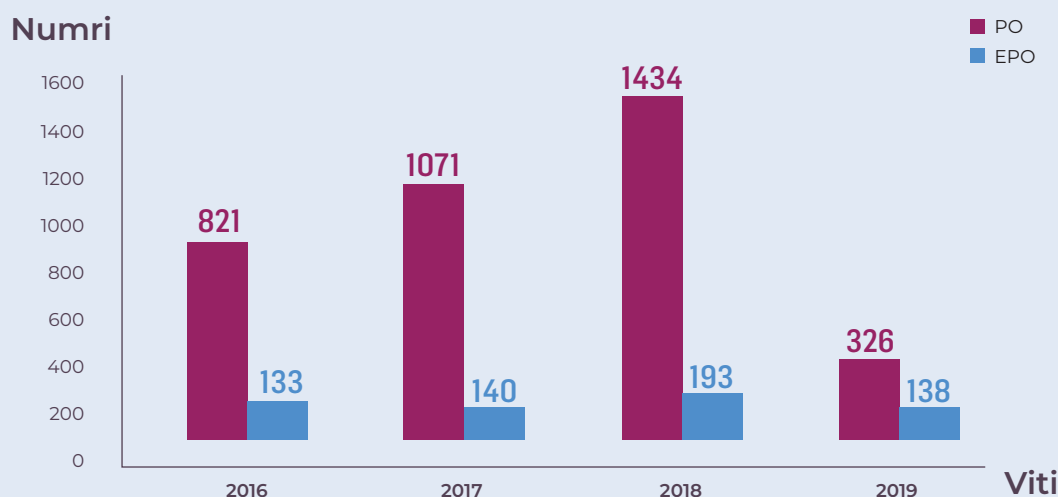
Shërbimet më të shpeshta të disponueshme në terren janë shërbimet e emergjencës të ofruara nga burimet vendore, të tilla si KVDHF+NBGJ në partneritet me anëtarët e ETN dhe OSHC-të vendore dhe kanë të bëjnë me informacionin mbi të drejtat e të mbijetuarave të DHF dhe ndihmën për UMPMM/UMM/UM, mbrojtjen dhe transportin në një vend të sigurt, strehëzat e emergjencës, këshillimin psikologjik dhe emocional, ndihmën juridike, shërbimet shëndetësore, paketat e emergjencës. Në rastet kur të mbijetuarat shoqërohen nga fëmijë, nëpërmjet koordinimit me punonjësin e mbrojtjes së fëmijëve, ofrohen edhe shërbime për mbrojtjen e fëmijëve: ndihmë psikologjike, pagesa për cerdhe dhe kopshtin e fëmijëve, veshmbathje dhe pajisje shkollore.

Siç vërehet në grafikun më poshtë numri i çështjeve të përkrahura me UM/UMM dhe të mbështetura me shërbime në nivel vendor është rritur gjatë viteve të fundit duke i rënduar ETN-të që kanë burime të pakta në terren. Të dhënat e disagreguara në nivel bashkie për periudhën 2016-2019 jepen në shtojcën 6.

Shërbimi i identifikuar si më sfidues në nivel vendor është sigurimi i strehimit emergjent dhe strehimit afatgjatë. Strehimi i përkohshëm (24-72 orë) ofrohet vetëm në 11⁸² (18%) nga 61 bashki, përmes qendrave të emergjencës për të mbijetuarat e dhunës në familje, të menaxhuara qoftë nga bashkitë⁸³ (5) ose nga OSHC-të⁸⁴ (8).

Në katër vitet e fundit janë ngritur qendrat e emergjencës si një iniciativë e përbashkët e bashkisë (Përmet, Pogradec, Roskovec, Sarandë, Dibër) dhe UNDP-së ku kjo e fundit ka rehabilituar ambiente në pronësi të bashkisë të cilat janë marrë përsipër dhe menaxhuar nga bashkia ose në partneritet midis bashkisë dhe OSHC-ve vendore⁸⁵ (Shkodër) ose janë menaxhuar nga OSHC-të (Tiranë⁸⁶, Korçë⁸⁷, Dibër⁸⁸, Vlorë⁸⁹ dhe Elbasan⁹⁰) me mbështetjen e donatorëve të ndryshëm.

Grafiku 1: Prirja UM/UMM 2016 - 2019

Shënim: Të dhënat për vitin 2019 i referohen periudhës janar-maj 2019

Burimi: Bashkitë, maj 2019

82. Përmet, Pogradec, Roskovec, Sarandë, Dibër, Korçë, Elbasan (2), Tiranë (3), Shkodër, Vlorë, Berat

83. Përmet, Pogradec, Roskovec, Sarandë, Dibër

84. Korçë, Elbasan (2), Tiranë (3), Vlorë, Berat

85. Gruaja tek Gruaja me mbështetjen e IAMANEH, Zvicër

86. Strehëza për Gratë e Dhunuara në Tiranë e mbështetur nga IAMANEH, Zvicër

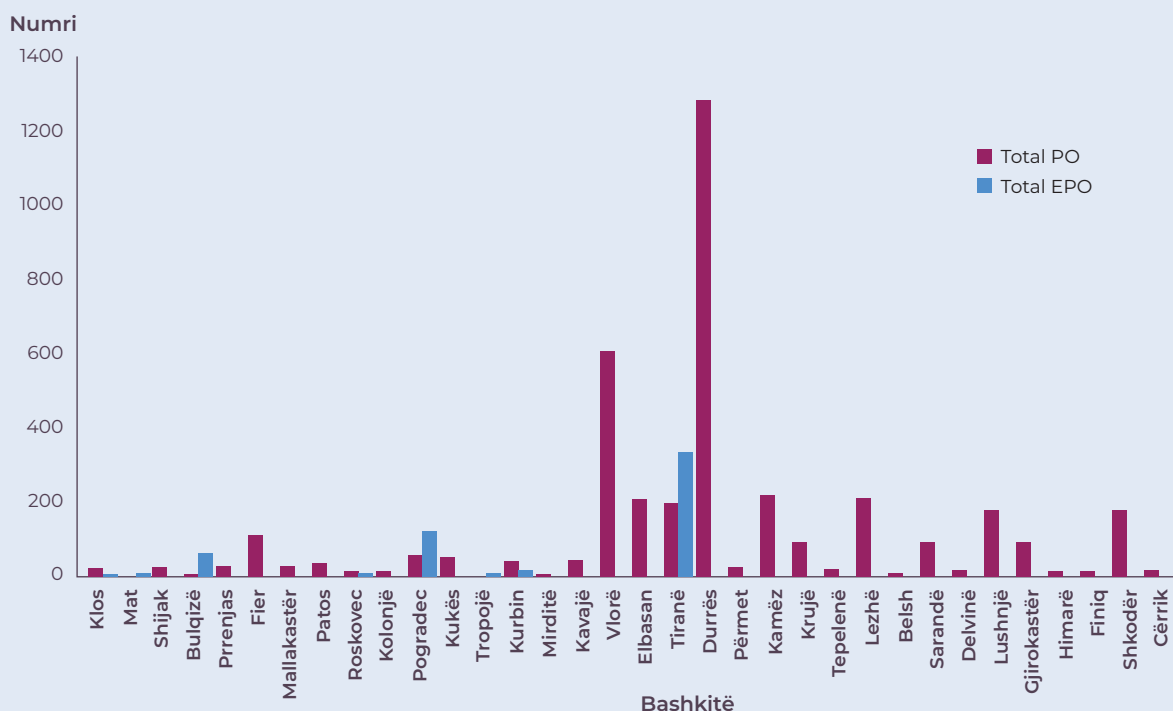
87. Themeluar me mbështetjen e Fondacionit KENEDI dhe Jezu Krishti për Ballkanin

88. Themeluar me mbështetjen e World Vision dhe Agritra Vision në partneritet të ngushtë me bashkinë Dibër.

89. Vatra në Vlorë është një strehëz antitrafikimi, por strehimi i emergjencës u ofrohet shumë shpesh të mbijetuarave nga Dhuna në Familje, kur rasti ka nevojë të menjëhershme për strehimin e përkohshëm, pavarësisht nëse rastet e DHF nuk janë grupi i synuar i drejtpërdrejtë i organizatës.

90. Forumi i Gruas dhe Tjetër Vizion në Elbasan

Grafiku 2: Prirja UM/UMM 2016 - 2019

Burimi: Bashkitë, maj 2019

Për të kapërcyer sfidën e strehimit emergjent, disa bashki kanë identifikuar zgjidhje alternative. Sigurimi i shërbimeve në strehëzat e emergjencës të drejtuara nga bashkitë është përgjegjësi e bashkive dhe varet shumë nga roli koordinues i KVDHF+NBCJ-së dhe mirëfunksionimi i shërbimeve të integruara dhe shumëdisiplinore të të gjithë anëtarëve të MKR-së sipas specifikës së secilit rast.

Deri më tani, qendrat e emergjencës kanë arritur të ofrojnë shërbime emergjente dhe gjithashtu janë mbështetur në shërbime të jashtme të këshillimit psiko-emocional dhe të këshillimit juridik të ofruara nga OSHC-të vendore kryesisht të financuara nga donatorë ose pro-bono dhe ekziston nevoja që bashkitë të planifikojnë buxhete për ofrimin e shërbimeve emergjente.

Draft standardet për funksionimin dhe shërbimet në qendrat e emergjencës janë përgatitur nga MSHMS me mbështetjen e UNDP dhe aktorëve të tjerë shtetërorë dhe jo-shtetërorë dhe janë diskutuar me grupet përkatëse të interesit dhe janë në pritje të miratimit. Ato do të sigurojnë institucionalizimin e shërbimeve të tilla të specializuara mbështetëse dhe krijimin e një sistemi monitorimi të shërbimeve cilësore për të mbijetuarat e DHF.

Me gjithë përpjekjet e bëra në nivel vendor nga bashkitë dhe OSHC-të për të siguruar strehëza emergjente dhe shërbime në terren ose në zonat fqinje, ofrimi i shërbimeve është i kufizuar kryesisht në akomodim, siguri, informacion mbi të drejtat e të mbijetuarave të DHF, paketën ushqimore dhe mbështetjen shëndetësore. Shërbime të tjera si këshillimi psikologjik, mbështetja emocionale, këshillimi juridik ofrohen

Kutia 4: Zgjidhje alternative si Qendra Emergjence në nivel vendor

1. Bashkia e Patosit ka investuar kohët e fundit në rindërtimin e dy apartamenteve në një njësi me banesa sociale që do të shërbejnë si qendra emergjence për të mbijetuarat e DHF në këtë bashki;
2. Bashkia e Mirditës ka ngritur një banesë sociale ku 2 raste të DHF ishin akomoduar në kohën e vlerësimit;
3. Bashkia e Fierit bashkëpunon me Spitalin Rajonal Fier për të ngritur në ambientet e tij një qendër emergjence për të mbijetuarat e dhunës në familje (gra dhe fëmijë);
4. Bashkia e Durrësit pilotoi përvojën e marrjes me qira të një apartamenti që u përdor për strehim emergjence gjatë projektit të parë të mbështetur nga UNDP (2012);
5. Bashkia e Lezhës bashkëpunon me spitalin për të akomoduar rastet emergjente;
6. Disa bashki të tjera si Vlora, Prrenjasi dhe Bulqiza të vetëdijshme për nevojën e një shërbimi të tillë kanë përfshirë krijimin e qendrave të emergjencës në planet e tyre të kujdesit social;
7. Dy bashki të tjera, ajo e Beratit dhe Lushnjës po mendojnë të rehabilitojnë objektet në pronësi të bashkisë për t'i shndërruar në qendra emergjence;

nga OSHC-të ose KVDHF+NBGJ-të; këto të fundit nuk janë gjithmonë të specializuara për t'u marrë me rastet në strehëza ose në zonat ku asnjë OSHC nuk vepron, të mbijetuarat e DHF ndjehen të izoluar dhe të vendosin që të mos qëndrojnë në strehëzat emergjente dhe të kthehen tek autorët pas 24 orësh.

Mjaft shpesh qendrat e emergjencës të drejtuara nga bashkitë nuk pranojnë të strehojnë të mbijetuarat e DHF nga jashtë territorit të tyre administrativ për shkak të kostove financiare, përveç qendrës së emergjencës në Dibër, e cila strehon raste nga zonat fqinje (bashkia Bulqizë) ose në Korçë e cila ka akomoduar raste nga Devolli.

Që nga viti 2016, Linja e Këshillimit për Gra dhe Vajza vepron me anë të linjës telefonike falas 116-117 për viktimat e DHF-DHBGJ-DHnGV. Ajo ofron shërbime këshillimi, ndihmë juridike dhe referime në shërbime të tjera për sigurinë dhe mbrojtjen e të mbijetuarave 24 orë në ditë, 7 ditë në javë. Një linjë telefonike falas 08009888 funksionon në bashkitë Tiranë dhe Durrës⁹¹.

Që nga viti 2016,
Linja e Këshillimit
për Gra dhe
Vajza vepron
me anë të linjës
telefonike falas
116-117
për viktimat e
DHF-DHBGJ-
DHnGV.

3.3.2 Ofrimi i shërbimeve afatmesme dhe afatgjata dhe i shërbimeve të riintegrit

Praktikat pozitive për ofrimin e strehimit në periudha afatmesme dhe afatgjata nëpërmjet strehimit social⁹² dhe bonusit të qirasë⁹³ janë krijuar në një numër bashkish, megjithëse nevojat janë më të larta se shërbimet e ofruara.

91. Menaxhuar nga Qendra për Zhvillim Komunitar "Sot për të Ardhmen"

92. Bashkitë e Tiranës, Elbasanit, Mirditës, Tropojës, Bulqizës, Patosit.

93. Dibër, Vlorë, Klos, Mallakastër, Korçë, Elbasan dhe Tiranë

Bashkia e Tiranës ka dhënë bonus qiraje për 13 të mbijetuara të DHF gjatë periudhës 2016-2018 çka përbën

4%

të buxhetit të alokuar dhe të gjithë aplikueset të mbijetuara të DHF e kanë përfituar atë.

Bashkia e Tiranës ka dhënë bonus qiraje për 13 të mbijetuara të DHF gjatë periudhës 2016-2018 çka përbën 4% të buxhetit të alokuar dhe të gjithë aplikueset të mbijetuara të DHF e kanë përfituar atë. Bashkia e Elbasanit ka mbështetur 8 të mbijetuara të DHF me bonus qiraje në vitin 2018.

Vihet re se bashkitë nuk mbajnë të dhëna të disagreguara për përfituesit e programeve të strehimit social dhe të bonusit të qirave, pasi ato përfshihen në kategorinë e gjerë të grupeve vulnerabël. Sfida kryesore janë procedurat relativisht të gjata nga aplikimi deri te miratimi i programeve të strehimit social, të cilat zgjasin disa muaj duke krijuar mangësi në ofrimin e shërbimeve.

Sipas VKM-së Nr. 955/2016, të mbijetuarat e DHF me UM/UMM kanë të drejtë të përfitojnë mbështetje financiare në vlerën prej 3000 lekësh për periudhën e vlefshmërisë së UM/UMM. Kjo mbështetje financiare duhet të ofrohet edhe kur e mbijetuara e DHF është përfituese e ndihmës ekonomike për arsye të të ardhurave të ulëta. Sidoqoftë, të mbijetuarat e DHF nuk përfitojnë në të gjitha rastet njëkohësisht të dy pagesat e parashikuara me ligj për shkak të ndërgjegjësimit të ulët të punonjësve të sektorit të ndihmës ekonomike për këtë dispozitë dhe për rrjedhojë, pikërisht nga mos njohja apo mos zbatimi në mënyrën e duhur të ligjit, e mbijetuara e DHF është e detyruar të zgjedhë vetëm një nga përfitimet e ndihmës ekonomike, shumë e cila është mjaft e ulët për të përmbushur nevojat themelore. Bashkitë Pogradec dhe Mallakastër⁹⁴ kanë përdorur 6% të buxhetit të tyre për ta shtrirë ndihmën ekonomike për të mbijetuarat e DHF pas mbarimit të UM/UMM.

MKR-të bëjnë përpjekje për të ofruar shërbime të riintegritimit për të mbijetuarat e DHF posaçërisht me fokus në formimin profesional dhe punësimin. Ndërkohë që regjistrimi në kurset e formimit profesional është i lehtë për shkak të bashkëpunimit të mirë me Zyrën Rajonale të Punësimit (ZRP), punësimi i të mbijetuarave të DHF vazhdon të mbetet një sfidë, me gjithë përpjekjet dhe koordinimin midis ZRP-ve, KVDHF+NBGJ-ve/bashkive dhe bizneseve vendase. Shpesh të mbijetuarat e DHF refuzojnë mundësitë e punësimit të ofruara nga bizneset vendase duke preferuar ndihmën ekonomike e cila është më e vogël në vlerë monetare, por e sigurt dhe i lejon ato të qëndrojnë në shtëpi dhe të kujdesen për fëmijët. Për më tepër, mungesa e shërbimeve publike të arritshme si transporti i sigurt publik, cerdhet, kopshtet dhe shkollat pranë shtëpisë i pengon të mbijetuarat e DHF të pranojnë oferta punësimi.

Shumicës së bashkive u mungojnë stimujt financiarë për fuqizimin ekonomik të grave në nevojë, ku të mbijetuarat e DHF mund të jenë kategori përfituese, megjithatë, ekziston një numër bashkish që kanë prezantuar masa pozitive për të inkurajuar drejtpërdrejt dhe tërthorazi (vetë) punësimin e të mbijetuarave të DHF dhe punësimin e grave në nevojë në nivel vendor.

Ekzistojnë gjithashtu disa modele pozitive që hasen kryesisht në bashkitë ku organizatat vendore ofrojnë shërbime të formimit profesional për të lehtësuar punësimin e grave vulnerabël, përfshirë të mbijetuara të DHF.

Punësimi i të mbijetuarave të DHF në zonat rurale është më i vështirë për shkak të mungesës së mundësive dhe vetë-punësimit në bujqësi, ku toka është në pronësi të burrit ose burrave të familjes.

94. Bashkia Mallakastër ka mbështetur 11 raste

Kutia 5: Masat mbështetëse për riintegrimin e të mbijetuara të DHF në nivel vendor

1. Bashkia e Tiranës siguron që nga viti 2017 nëpërmjet projektit⁹⁵ "Fuqizimi i Grave dhe Promovimi i Sipërmarrjes" një skemë granti për bizneset "start-up" për të mbështetur fuqizimin ekonomik të grave dhe sipërmarrjen duke siguruar grante në vlerën prej 280 000 - 420 000 lekë për planet e realizueshme të biznesit që përfshijnë gratë vulnerabël (kryefamiljare, të mbijetuara të DHF, gra me aftësi të kufizuara ose gra nga pakicat etnike);
2. Bashkia e Sarandës ka mbështetur në 2017-2018 fuqizimin ekonomik të grave vulnerabël duke përfshirë të mbijetuara të DHF nëpërmjet konkursit të ideve e biznesit të mbështetura nga një skemë grantesh për bizneset "start-up" në partneritet me UNDP duke siguruar rreth 4,000 USD për secilën ide fituese kryesisht në sektorin e artizanatit;
3. Bashkia e Roskovecit në vitin 2018 ka mbështetur zbatimin e 11 ideve të biznesit të grave sipërmarrëse për të zgjeruar bizneset ekzistuese, për të siguruar punësim për gratë vulnerabël dhe planifikon të kthejë në biznes social një projekt të financuar nga UNDP-ReLOAD për markën e sapunit organik duke siguruar mundësi punësimi për të paktën 15 gra vulnerabël të trajnuara nga projekti;
4. MKR-të në Shkodër, Korçë dhe Elbasan kanë krijuar praktika të mira bashkëpunimi me Zyrën Rajonale të Punësimit për të lehtësuar punësimin e të mbijetuarave të DHF në bizneset vendase;
5. Bashkitë e Përmetit dhe të Peshkopisë kanë mbështetur pjesëmarrjen e grave vulnerabël në panairë vendase të tregtisë dhe gjithashtu në Tiranë;
6. Bashkia e Prrenjasit ka punësuar dy të mbijetuara të dhunës në familje në sektorin e shërbimeve në këtë institucion;
7. Bashkia e Gjirokastrës ofron transport publik falas për të mbijetuara të DHF brenda territorit të saj administrativ dhe ka hequr tarifat e cerdheve dhe të kopshteve për fëmijët e tyre;
8. Bashkia e Shkodrës ka hapur 1 cerdhe të re dhe dy kopshte të reja dhe planifikon të hapë edhe dy qendra të kujdesit ditor dhe dy kopshte të tjera në vitin 2019;

95. Miratuar nga Këshilli Bashkiak në vitin 2017. Buxheti në 7 700 000 Lekë në 2017 dhe 11 000 000 në vitin 2019

Kutia 6: Ofruesit e shërbimeve vendore ofrojnë formim profesional për të lehtësuar (vetë) punësimin

1. Qendra "Murialdo" në Bashkinë Fier ofron kurse të formimit profesional për të mbijetuara të DHF në përgatitjen e produkteve të ëmbëlsirave dhe lehtëson hapjen e një ëmbëltoreje në përfundim të kursit;
2. Fondacioni Mary Ward Loreto në Tropojë ofron kurse të formimit profesional për fuqizimin ekonomik të grave duke përfshirë të mbijetuara të DHF në rritjen e aftësive të tyre të artizanatit dhe i mbështet ato në shitjen e punimeve të tyre artizanale për të gjeneruar të ardhura në luginën e Valbonës, e cila është një atraksion turistik në veri të Shqipërisë.

3.3.3 Shërbime të specializuara për të mbijetuarat e DHF

Shërbimet e specializuara për menaxhimin dhe trajtimin e të mbijetuarave të DHF kryesisht mungojnë në nivel vendor për personat me probleme të shëndetit mendor, të mbijetuarat e dhunës seksuale, shërbimet e këshillimit për burra dhe djem si autorë të DHF, personat me aftësi të kufizuara, të moshuarit, personat me varësi nga alkooli, droga, etj.

P.sh. për LGBTI ka vetëm një strehëz në Tiranë e cila është për të gjithë komunitetin LGBTI dhe jo thjesht për LGBTI si viktimat të abuzimit në familje. Raporti më i fundit i vlerësimit⁹⁶ jep prova të mungesës totale të shërbimeve mbështetëse për gratë e mbijetuara nga dhuna në familje prej grupeve vulnerabël si gratë me aftësi të kufizuara, romet dhe egjiptianet, LGBTI që mund të mundësojnë integrimin e tyre social dhe ekonomik dhe jetën e pavarur.

Të gjitha bashkitë raportojnë mungesë të shërbimeve të specializuara për menaxhimin dhe trajtimin e të mbijetuarave të DHF që vuajnë ose janë të diagnostikuar me probleme të shëndetit mendor. Sfidë kryesore vazhdon të jetë strehimi dhe trajtimi i të mbijetuarave të DHF dhe autorëve të DHF-ve që vuajnë me probleme të shëndetit mendor, të cilët shpesh akomodohen dhe trajtohen përkohësisht në spitalet rajonale dhe më pas dalin për shkak të mungesës së një qendre të specializuar në nivel rajonal ose kombëtar duke përfunduar përsëri në rrethin vicioz të DHF ose duke u shndërruar në viktimat të mundshme të trafikimit në disa raste.

Vihet re progres në lidhje me shërbimet e integruara për të mbijetuarat e dhunës seksuale dhe burrat dhe djemtë si autorë të DHF. Kohët e fundit që nga dhjetori 2018 është ngritur qendra e parë shtetërore "LILIUM"⁹⁷ me standarde dhe procedura pune të përshtatshme për ofrimin e shërbimeve të specializuara shumësektoriale për të mbijetuarat e dhunës seksuale dhe rritjen e ndërgjegjësimin për shërbimet e qendrës mes aktorëve të nivelit qendror dhe vendor. Shërbimet për të mbijetuarat e dhunës seksuale⁹⁸ ofrohen edhe nga Qendra Vatra në Vlorë, e cila, nga viti 2015, financohet pjesërisht nga MSHMS.

Asnjë prej bashkive nuk ofron shërbime këshillimi dhe rehabilitimi për burrat dhe djemtë si autorë të dhunës në familje. Këto shërbime ofrohen nga OSHC-të⁹⁹ në bashkitë e Tiranës dhe Shkodrës dhe dy shërbime të ngjashme janë duke u ngritur nga dy OSHC të tjera¹⁰⁰ në bashkitë Vlorë dhe Elbasan. Stafi i OSHC-ve është trajnuar dhe certifikuar nga IAMANEH, një organizatë me seli në Zvicër për shërbimet e këshillimit për burrat dhe djemtë si dhunues.

Linja e Këshillimit për Burra dhe Djem (LKBD) ka nënshkruar një marrëveshje bashkëpunimi të një fushe veprimi kombëtare me Shërbimin e Provës dhe Drejtorinë

96. Raporti i vlerësimit të dhunës ndaj grave dhe vajzave nga grupet vulnerabël - Një përmbledhje e fenomenit të dhunës ndaj grave dhe vajzave të komunitetit rom, LGBTI dhe grave dhe vajzave me aftësi të kufizuara në bashkitë e Elbasanit, Vlorës, Tiranës dhe Shkodrës, E. Zyba, B. Cani, M. Veizi, Xh. Karaj, UN Women, 2018

97. Në dhjetor 2018, nën udhëheqjen e MSHMS-së u krijua Qendra në ambientet e spitalit, me mbështetjen e UNDP, duke ofruar ndihmë emergjente socio-mjekësore 24/7 për të gjitha viktimat e dhunës seksuale, pavarësisht nga mosha, gjinia apo orientimi seksual. Deri në tetor 2019, janë 35 të mbijetuara nga dhuna seksuale që janë trajtuar dhe referuar me sukses pranë shërbimeve të specializuara të ndihmës për rehabilitimin dhe riintegrimin afatmesëm dhe afatgjatë.

98. 28% e rasteve të mbështetura janë të mbijetuara të dhunës seksuale

99. LKBD në Tiranë dhe Zyra për Burra dhe Djem në Shkodër (Gruaja tek Gruaja në Shkodër).

100. Vatra në Vlorë dhe Tjetër Vizioni në Elbasan

e Përgjithshme të Burgjeve për të punuar me dhunuesit që vijnë nëpërmjet zyrës së provës ose brenda sistemit të burgjeve. Zyra për Burra dhe Djem në Shkodër bashkëpunon më së miri me Shërbimin e Provës dhe Gjykatën për të referuar dhunuesit pranë shërbimit të rehabilitimit i cili funksionon mjaft efektivisht.

Ndërgjegjësimi i policisë si institucioni i cili përgatit dhe paraqet kërkesat për urdhra mbrojtjeje duhet të forcohet me qëllim që të përfshijë në kërkesë masat për trajtimin e detyrueshëm të dhunuesve. Niveli i informacionit të ETN-ve për programet dhe shërbimet ekzistuese për dhunuesit dhe vendndodhjen e tyre duhet të përmirësohet në mënyrë që kërkesat për urdhra mbrojtjeje të paraqitura në gjykata në bashki të ndryshme të jenë konkrete, gjë që do t'u mundësojë gjyqtarëve të nxjerrin masën e urdhërimit të dhunuesit që të marrë pjesë në një program rehabilitimi.

Ndërsa pjesa më e madhe e OSHC-ve të drejtave të grave¹⁰¹ ofrojnë shërbime të ndihmës juridike falas dhe këshillime për të mbijetuarat e DHF, vitet e fundit, OSHC¹⁰² të specializuara në ofrimin e ndihmës juridike kanë ofruar shërbime të ndihmës juridike parësore dhe dytësore për grupet vulnerabël të popullsisë në gjashtë qendra pilot të ngritura pranë Gjykatave të Rrethit Gjyqësor Lezhë, Durrës, Tiranë, Fier, Shkodër dhe Dibër¹⁰³. Shumica e përfituesve të këtyre shërbimeve janë gra, të mbijetuara të DHF, gra kryefamiljare, gra me aftësi të kufizuara, gra rome/egjiptiane dhe gra të moshuara. MKR-të në këto bashki raportojnë bashkëpunim me këto qendra në Lezhë, Durrës, Shkodër, Fier dhe Dibër për të ndihmuar të mbijetuarat e DHF me këshillim juridik, përfaqësim në gjykatë në çështjet e divorcit dhe kujdestarisë së fëmijëve.

Në përgjithësi, është vërejtur progres i kufizuar vitet e fundit në ofrimin e shërbimeve të zgjedhura për të mbijetuarat e DHF, ndërsa mekanizmi i MKR-ve duhet të hartojë paketa shërbimesh gjithëpërfshirëse për të adresuar çështjet sociale të ndërlidhura me varfërinë, varësinë ekonomike, sigurinë, strehimin, mungesën e aftësive të punësimit, këshillimin ligjor dhe psiko-social dhe çështje të tjera që prekin të mbijetuarat e DHF dhe familjarët e tyre në nivel vendor.

3.4 Funksionimi i sistemit të mbledhjes së të dhënave REVALB për DHF

VKM 344/2011 përcakton detyrimet dhe detyrat konkrete për institucionet përgjegjëse në mbledhjen e të dhënave, raportimin dhe referimin e rasteve të dhunës në familje. Në vitin 2015, ish Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë (tani MSHMS) prezantoi REVALB-in, i cili është një sistem mbarëkombëtar online i mbledhjes së të dhënave¹⁰⁴.

REVALB regjistron, gjurmon dhe monitoron rastet e trajtuara nëpërmjet një qasje shumëdisiplinore nga MKR duke garantuar që çdo rast i raportuar të menaxhohet dhe trajtohet siç duhet. Të dhënat futen në sistem nga KVDHF+NBCJ-të në çdo bashki në trajtimin e rasteve, mbledhjen e të dhënave, regjistrimin dhe monitorimin e rasteve

VKM
344/2011

përcakton
detyrimet dhe
detyrat konkrete
për institucionet
përgjegjëse
në mbledhjen
e të dhënave,
raportimin dhe
referimin e
rasteve të dhunës
në familje.

101. Qendra Vatra në Vlorë që përfshin edhe Fierin, Beratin, Gjirokastrën, Sarandën, Gruaja tek Gruaja (Shkodër), Unë Gruaja (Pogradec), Forumi i Gruas, Elbasan.

102. FSHDPAK, QNL, SHNL

103. Mbështetur nga UNDP Shqipëri me fonde nga UNDP dhe Ambasada e Mbretërisë së Bashkuar.

104. Sistemi REVALB u mbështet nga UNDP bazuar në projektimin paraprak prej Qendrës së Vlerësimit, Menaxhimit dhe Trajnimit (QVMT), partner i Rrjetit kundër Dhunës me Bazë Gjinore dhe Trafikimit.

të DHF. REVALB është i sigurt dhe respekton privatësinë dhe konfidencialitetin e të mbijetuara të DHF dhe është shumë i varur nga cilësia e të dhënave të mbledhura në nivel vendor dhe shpeshtësia e hedhjes së të dhënave në sistem.

Vlerësohet që REVALB përdoret aktualisht në 26¹⁰⁵ (65%) nga 40 bashki, gjë që tregon se sistemi nuk përdoret sistematikisht në të gjitha bashkitë për të mundësuar monitorim të vazhdueshëm të fenomenit të DHF dhe për të ofruar një bazë të dhënash për analiza posaçërisht në periudhat midis vrojtimeve kombëtare të DHF-DHBGJ-DHnGV.

Dinamika e mbledhjes së të dhënave nëpërmjet sistemit REVALB ndryshon me kalimin e kohës dhe nga njëra bashki në tjetrën. Bashkitë me një KVDHF+NBGJ të qëndrueshme që nga viti 2015, kur REVALB nisi të funksionojë, demonstrojnë qëndrueshmëri në mbledhjen e të dhënave, ndërsa ato ku pozicioni i KVDHF+NBGJ-së i është nënshtruar lëvizjeve të personelit, kanë mangësi në të dhënat në kohë.

REVALB menaxhohet në nivel qendror nga stafi i MSHMS-së dhe UNDP i ka ofruar mbështetje të vazhdueshme stafit të MSHMS-së dhe stafit përkatës të sektorit të BGJ-së për të rritur kapacitetin profesional se si të përdorin sistemin për monitorimin, analizën, raportimin, mirëmbajtjen dhe përditësimin dhe ushtrimin e rolit mbikëqyrës mbi KVDHF+NBGJ.

3143¹⁰⁶ është numri total i rasteve të dhunës në familje të raportuara deri në gusht 2019 në sistem që nga fillimi i funksionimit të tij në 2015. Sistemi i gjurmimit online siguron të dhëna për dhunuesit dhe hapat e ndjekjes së rasteve të DHF-së deri në institucionin e fundit të referimit. Të dhënat e gjeneruara nga sistemi tregojnë se ekziston një nivel i lartë referimi dhe trajtimi të rasteve të dhunës në familje nga bashkia drejt institucioneve të tjera, pjesë e MKR. Kjo vërehet kryesisht në bashkitë Elbasan, Korçë, Pogradec, Tiranë dhe Vlorë.

KVDHF+NBGJ-të gjithashtu duhet të regjistrojnë të dhëna për marrëveshjet e bashkëpunimit të nënshkruara midis institucioneve në nivel vendor, të cilat, siç përcaktohet në ligj, përbëjnë bazën e MKR-së. Këto të dhëna ndihmojnë në qartësimin e panoramës së bashkive që e kanë ngritur këtë mekanizëm dhe atyre që ende nuk e kanë. Aktualisht, 17¹⁰⁷ nga 40 bashki të vlerësuara (ose 21¹⁰⁸ nga 61 bashki) kanë regjistruar këto të dhëna duke përfshirë emrin e institucioneve vendore që kanë nënshkruar marrëveshjen me bashkinë përkatëse, përfshirë edhe organizata jo-qeveritare të angazhuara të koordinojnë veprimet e tyre në referimin dhe menaxhimin e rasteve të dhunës në familje.

REVALB siguron modele të ndryshme raportesh që mund të përdoren nga KVDHF+NBGJ-të për të gjeneruar analiza mbi tendencat e DHF-së në bashkitë e tyre, statistikave të mbijetuarave të DHF dhe vlerësimin e performancës së ETN-së, por këto veçori të sistemit, të cilat janë të njëjta për të gjitha bashkitë, nuk përdoren

105. Tiranë, Durrës, Korçë, Vlorë, Fier, Shkodër, Kurbin, Kukës, Klos, Pogradec, Lezhë, Gjirokastrë, Gramsh, Bulqizë, Lushnjë, Patos, Përmet, Finiq, Krujë, Belsh, Berat, Sarandë, Mallakastër, Mirditë, Roskovec, Shijak.

106. Viti 2015-545 raste; Viti 2016 - 862 raste; Viti 2017 - 593 raste; Viti 2018- 874 raste - Viti 2019 (janar-maj) - 269 raste. Të gjitha rastet e pasqyruara në REVALB janë vetëm ato me UM/UMM.

107. Klos, Bulqizë, Elbasan, Gjirokastrë, Gramsh, Himarë, Korçë, Roskovec, Prrerjas, Sarandë, Shijak, Tepelenë, Tiranë, Vlorë, Dibër, Kamëz, Finiq

108. Klos, Bulqizë, Elbasan, Gjirokastrë, Gramsh, Himarë, Korçë, Roskovec, Prrerjas, Sarandë, Shijak, Tepelenë, Tiranë, Vlorë, Dibër, Kamëz, Finiq, Vau i Dejës, Pustec, Libohovë, Konispol,

3143

është numri
total i rasteve
të dhunës
në familje të
raportuara deri
në gusht 2019
në sistem që
nga fillimi i
funksionimit të
tij në 2015.

prej tyre, përveç prej Bashkisë Korçë, ku KVDHF+NBCJ¹⁰⁹ i ka përdorur ato në mënyrë efektive për qëllime të raportimit, analizës dhe statistikave të DHF.

Një sasi shumë e kufizuar e të dhënave që lidhen kryesisht me UM/UMM-të pasqyrohen në sistemin REVALB dhe të dhënat mungojnë për rastet e DHF-së të cilat nuk mbështeten nga gjykatat me UM/UMM. Pjesa më e madhe e bashkive, policia dhe institucionet shëndetësore nuk raportojnë raste të DHF që tërheqin akuzat në komisarariat ose që nuk duan të identifikohen si një rast DHF nga institucionet shëndetësore.

Të dhënat e kufizuara të pasqyruara në sistem nuk ndahen me anëtarët e ETN-së dhe aktorë të tjerë (në përputhje me kërkesat ligjore për mbrojtjen e të dhënave personale) për t'i përditësuar lidhur me situatën e dhunës në familje në bashkinë e tyre. Administratorët Shoqërorë (përveç bashkisë Korçë) nuk janë të përfshirë në procesin e mbledhjes së të dhënave për rastet e dhunës në familje.

Disa KVDHF+NBCJ hasin vështirësi në përdorimin e REVALB dhe kanë theksuar nevojën për të përmirësuar aplikacionin në internet, veçanërisht me një modul që pasqyron ndryshimet territoriale të bëra pas Reformës Administrative dhe Territoriale (RAT) dhe ndryshimet më të fundit në 2018 në kuadrin ligjor për Ligjin për DHF 9696/2011 (ndryshuar me Ligjin 47/2018).

Formulari unik i mbledhjes së të dhënave REVALB nuk përdoret nga shumica e KVDHF+NBCJ-ve, të cilët nuk janë në dijeni për ekzistencën e tij, nëpërmjet të cilit, ata duhet të kontribuojnë me të dhëna në sistemin REVALB për të gjurmuar performancën e MKR-së. Vështirësi hasen në mbledhjen e të dhënave lidhur me çfarëdo aspekt të shërbimeve të ofruara nga anëtarët e ETN-së.

Sistemi REVALB nuk përdoret sistematikisht për të regjistruar situatën e DHF në vend dhe mënyrën si mbështetet me shërbime për disa arsye:

1. stafi i trajnuar në përdorimin e REVALB u nënshtrohet lëvizjeve të vazhdueshme që çojnë në humbje të kapaciteteve dhe nevojën për të krijuar kapacitete nga e para;
2. REVALB nuk përbën përparësi për KVDHF+ NBCJ-të të cilët, për shkak të ngarkesës së tyre në punë, nuk kanë kohë të mbledhin të dhëna nga anëtarët e ENT-së, të përditësojnë rregullisht sistemin dhe të gjenerojnë raporte nga sistemi për t'ua shpërndarë anëtarëve të ETN-së;
3. mungesa e njohurive të anëtarëve të ETN-së për ekzistencën e sistemit REVALB dhe kontributin që secili prej tyre duhet të japë në lidhje me mbledhjen dhe raportimin e të dhënave,
4. mungesa e një sistemi monitorimi të përshtatshëm dhe efikas në MSHMS.

3.5 Roli i MSHMS në adresimin e BGCJ, DHF-DHBCJ-DHnGV

MSHMS është autoriteti shtetëror përgjegjës për çështje që lidhen me barazinë gjinore, përfshirë DHF-DHBCJ-DHnGV. VKM Nr. 508, /2017 për "Përcaktimin e fushës së përgjegjësisë shtetërore të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale" shprehet se kjo ministri është përgjegjëse për: e) hartimin e politikave për të adresuar dhunën me bazë gjinore, abuzimin ndaj fëmijëve, gratë dhe çështje të tjera gjinore, barazinë gjinore, mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve, mosdiskriminimin në bazë të orientimit seksual, *aftësisë së kufizuar, përkatësisë etnike dhe pakicave.*" Ligji Nr.

109. Shikoni kutinë 13 për më shumë informacion

9970/2008, “Për barazi gjinore në shoqëri” dhe Ligji Nr. 9669/2006, “Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare” i ndryshuar, ngarkojnë MSHMS-në me zbatimin e veprimeve të lidhura me BGJ dhe DHBGJ e DHF. Kjo ministri është institucion kryesor i mekanizmit kombëtar për barazinë gjinore që vepron në nivelin qendror dhe për monitorimin e procesit të emërimit dhe ngritjes së kapaciteteve të nëpunësve të barazisë gjinore në nivelin qendror dhe vendor. Drejtoria e Përgjithshme e Politikave dhe Zhvillimit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, dhe më saktësisht, Sektori i Politikave dhe Strategjive për Përfshirjen Sociale dhe Barazinë Gjinore janë njësitë në MSHMS që kryejnë detyrat në lidhje me hartimin, monitorimin dhe vlerësimin e politikave për barazinë gjinore, përfshirë DHF, DHBGJ-DHnGV dhe integrimin gjinor.

Deri më tani, MSHMS (ish MPÇSSHB dhe MMSR) ka qenë aktive në

1. hartimin e ligjeve dhe politikave përkatëse për BGJ, DHF-DHBGJ-DHnGV dhe nxitjen e harmonizimit të tyre me standardet ndërkombëtare,
2. koordinimin e aftësive për ndërtimin e kapaciteteve të mekanizmit të barazisë gjinore në nivel qendror dhe vendor për të zbatuar kuadrin ligjor përkatës në partneritet me partnerët për zhvillim,

Kutia 7: Organizimi i brendshëm dhe buxheti i përgjigjshëm gjinor lehtëson shërbimet për të mbijetuarat e DHF në bashkinë e Tiranës

Bashkia e Tiranës ka ngritur Sektorin e Përfshirjes Sociale dhe BGJ si sektorin përgjegjës për adresimin e BGJ dhe dhunës në familje, ku KVDHF dhe drejtuesi i sektorit që shërben gjithashtu si Inspektor i BGJ janë të përqendruar në veprimet kundër DHF dhe kanë qenë në këto pozicione për më shumë 6 vjet. Struktura është pjesë e Drejtorisë së Përfshirjes Sociale ku përfshihen gjithashtu sektorët e Mbrojtjes së Fëmijëve dhe Mbrojtjes Sociale, Strehimit Social dhe Ndihmës Ekonomike. Kjo strukturë e brendshme lehtëson koordinimin e shërbimeve në të gjithë sektorët për të mbijetuarat e DHF.

Bashkia e Tiranës është mbështetur nga UNDP gjatë periudhës 2012-2013 për të krijuar MKR i cili është forcuar me kalimin e viteve. Është krijuar një protokoll i menaxhimit të rasteve për të adresuar DHF në 2012 dhe në 2018 janë miratuar Procedurat Standarde të Veprimit të cilat përcaktojnë rolin dhe përgjegjësitë e institucioneve përkatëse përgjegjëse për mbrojtjen e të mbijetuarave të DHF nëpërmjet identifikimit, referimit, mbrojtjes, rehabilitimit dhe riintegrit.

Bashkia e Tiranës nënshkroi në vitin 2017 Kartën Evropiane të Barazisë së burrave dhe grave në jetën vendore dhe në vitin 2018 Këshilli Bashkiak miratoi Planin Vendor të Veprimit për BGJ 2018-2020 dhe Planin e Kujdesit Social të cilët që të dy adresojnë dhunën në familje. Ky fokus strategjik në BGJ dhe DHF është shoqëruar gjithashtu me alokim të buxhetit. Në vitin 2018, buxheti i alokuar për adresimin e DHF përbënte 0,2% të buxhetit të përgjithshëm bashkiak dhe përfshinte:

1. 474 000 lekë për Linjën e Këshillimit të Grave dhe Vajzave e cila është një OSHC dhe kohët e fundit, anëtare e MKR;
2. 2 253 000 lekë për pagesën e Ndihmës Ekonomike për të mbijetuarat e DHF të pajisura me UM;
3. 918 800 lekë paga vjetore e KVDHF;
4. 43 000 000 lekë bonus strehimi ku ka edhe përfituese prej të mbijetuarave të DHF
5. 11 000 000 ALL për projektin “Fuqizimi i Grave dhe Promovimi i Sipërmarrjes ” ku ka edhe përfituese prej të mbijetuarave të DHF

- partneritetin me donatorët dhe organizatat e shoqërisë civile për të udhëhequr procesin e krijimit të MKR-së dhe organizimin e aktiviteteve të ndërgjegjësimit publik në drejtim të BGJ-DHBGJ-DHnGV.

MSHMS është institucioni kryesor në nivelin qendror për të mbikëqyrur procesin e krijimit të MKR-ve në nivel vendor, vendosjen e standardeve të ofrimit të shërbimeve për të mbijetuarat e DHF dhe monitorimin e cilësisë së shërbimeve të ofruara për to dhe dhunuesit, si dhe funksionimin e përgjithshëm të MKR-së, promovimin e bashkëpunimit ndër-institucional dhe ndër-sektorial në nivelin qendror dhe vendor për të adresuar BGJ-DHBGJ-DHnGV.

Lidhja kryesore me MKR-në janë KVDHF+NBGJ-të që raportojnë çdo vit pranë MSHMS dhe të cilët ofrojnë të dhëna për DHF-DHBGJ-DHnGV nëpërmjet REVALB.

3.6 Mësimet e nxjerra dhe praktikat e mira

3.6.1 Kuadri ligjor lidhur me masat kundër dhunës në familje, duke përfshirë MKR, nuk është i mjaftueshëm për adresimin e dhunës në familje nëse nuk shoqërohet me vullnetin politik të kryetarëve dhe drejtuesve të lartë të bashkive për dedikimin e fondeve bashkiake për të mundësuar zbatimin e tij.

Kutia 8: Bashkia e Elbasanit mbështet masat për adresimin e DHF

Bashkia e Elbasanit¹¹⁰ ngriti në vitin 2010 MKR në kuadër të projektit “Zhvillimi i një reagimi të qëndrueshëm kundër DHF në nivel vendor”. Në vitin 2012, u nënshkrua një Marrëveshje Bashkëpunimi për krijimin e MKR me institucionet përkatëse në përputhje me ligjin 9669/2006, e cila u rinovua në 2016. Mbështetja nga Fondi i Mirëbesimit i KB-së përfundoi në vitin 2013, por bashkia vazhdoi punën e saj për forcimin e MKR:

1. duke e përfshirë pozicionin e KVDHF+NBGJ në organogramën e bashkisë dhe alokuar buxhet për këtë pozicion. KVDHF+NBGJ i tanishëm është në këtë pozicion prej 5 vitesh;
2. alokimi i buxhetit për Ndihmën Ekonomike për të mbijetuara të DHF të pajisura me UM;
3. alokimi i 2 000 000 lekëve në vitin 2018 për prokurimin e shërbimeve për të mbijetuara të DHF, të cilat nuk janë përdorur për shkak të procedurave të ndërlikuara të prokurimit publik;
4. subvencionimi i tarifës së cerdhes dhe kopshtit për fëmijët e të mbijetuarave të DHF
5. alokimi i buxhetit për fushatat e ndërgjegjësimit publik;

Në vitin 2017 bashkia e Elbasanit nënshkroi Kartën Evropiane të Barazisë së burrave dhe grave në jetën vendore dhe në vitin 2018 Këshilli Bashkiak miratoi Planin Vendor të Veprimit për BGJ 2018-2020.

Për më tepër, bashkia e Elbasanit ka hartuar Planin Social 2015-2020, Planin e Përfshirjes Sociale 2016-2020 dhe Planin e Mbrojtjes Sociale 2016-2020 ku adresohen BGJ dhe DHF.

¹¹⁰. Mbështetur nga Rrjeti kundër Dhunës me Bazë Gjinore dhe Trafikimit, i financuar nga UNTF

Ndërsa kuadri ligjor për dhunën në familje dhe MKR është duke u përmirësuar vazhdimisht, e njëjta gjë nuk mund të thuhet për dedikimin financiar për të mundësuar zbatimin e tij. Edhe pse Agjensitë e Kombeve të Bashkuara (veçanërisht UNDP) kanë ofruar një model gjithëpërfshirës për të adresuar DHF në aspektin e strukturës, burimeve njerëzore dhe buxhetit, modeli nuk është integruar plotësisht në nivel vendor, veçanërisht në drejtim të buxhetit. Përveç pagës së KVDHF+NBGJ-ve, shumica e bashkive nuk alokojnë buxhet për dhunën në familje (prokurimi i shërbimeve, strehimit social, iniciativat e fuqizimit ekonomik të grave duke përfshirë të mbijetuara të DHF, fushatat e ndërgjegjësimit).

Ekziston një numër bashkish që kanë filluar të përfshijnë elemente të buxhetimit të përgjigjshëm gjinor për të alokuar fonde për veprime kundër dhunës në familje në vitet e fundit si: Tirana, Elbasani, Durrësi, Korça, Shkodra, Bulqiza.

Kutia 9: Bashkia e Shkodrës rigjallëron MKR dhe diversifikon shërbimet e saj për të mbijetuarat e DHF

Bashkia e Shkodrës e ngriti MKR në vitin 2008¹¹¹. KVDHF+ NBGJ ka qenë në këtë pozicion prej 10 vitesh deri në janar 2019. Pozicioni është ende i lirë dhe mbulohet nga dy specialistë të Sektorit të Planifikimit Strategjik, Standardeve dhe Monitorimit të Shërbimeve Sociale.

*Pas zbatimit të RAT në vitin 2015, bashkia e Shkodrës mbulon një territor që është 50 herë më i madh dhe popullsia e saj është dyfishuar. Përbëhet nga 11 Njësi Administrative: 1 zonë urbane (qyteti i Shkodrës) dhe 10 NJA të cilat kanë qenë dikur komuna. Meqë NJA-të e reja gjenden kryesisht në zona të largëta me infrastrukturë të dobët për të qenë të arritshme dhe nuk kanë pasur shërbime sociale, bashkia e Shkodrës u angazhua që nga viti 2016 në ngritjen e **rrjetit të shërbimeve komunitare nëpërmjet qendrave komunitare "Për familjen"** për të sjellë dhe siguruar shërbime më afër komunitetit. Aktualisht funksionojnë 12 qendra komunitare: 7 në zona urbane dhe 5 në NJA. Qendrat komunitare ofrojnë shërbime të informacionit dhe këshillimit për familjet dhe mbrojtjen e fëmijëve, fuqizimin ekonomik, këshillimin e prindërve, fuqizimin e komunitetit dhe riintegrimin, mbështetjen e familjeve për nevojat arsimore të fëmijëve dhe riintegrimin në shkollë, shërbime për familjet në situatë të vështirë ekonomike dhe vulnerabël nga dhuna në familje, shërbimet ndaj të mbijetuarave të DHF sipas nevojave të tyre specifike. Qendrat kanë punësuar nga një psikolog dhe punonjës social, të cilët merren gjithashtu me raste të dhunës në familje dhe zhvillojnë vizita të rregullta nëpër familje për të vlerësuar dhe monitoruar rastet e identifikuar. Buxheti vjetor për qendrat komunitare ishte 6 448 000 lekë në vitin 2017 dhe 8 658 000 lekë në vitin 2018.*

Administratorët Shoqërorë bashkëpunojnë ngushtë me stafin e qendrave komunitare "Për familjen" për të identifikuar rastet me probleme sociale-ekonomike dhe DHF. Ata janë gjithashtu të përfshirë nga bashkia në aktivitete trajnuese për të rritur kapacitetet e tyre në çështjet e DHF.

*MKR në bashkinë e Shkodrës në partneritet me OSHC-të "Gruaja tek Gruaja" dhe Zyra për Burra dhe Djem ofron shërbime këshillimi dhe rehabilitimi për dhunuesit që nga viti 2014 dhe është një nga bashkitë me bashkëpunim shumë të mirë edhe me Shërbimin e Provës. Në vitin 2015, bashkia e Shkodrës në partneritet me OSHC "Gruaja tek gruaja" ngriti **qendrën e emergjencës** për të mbijetuarat e DHGJ, e cila është e vetmja qendër rezidenciale në veri të Shqipërisë ku viktimat qëndrojnë 48 orë.*

*Bashkia e Shkodrës nënshkroi **Kartën Evropiane të Barazisë së burrave dhe grave në jetën vendore** në vitin 2017 duke u angazhuar zyrtarisht ndaj parimit të barazisë midis burrave dhe*

¹¹¹. Mbështetur nga Rrjeti kundër Dhunës me Bazë Gjinore dhe Trafikimit, i financuar nga UNTF

grave dhe ka përgatitur dhe miratuar nga këshilli bashkiak **Planin Vendor të Veprimit për Barazi Gjinore** në vitin 2018 me synimin për të adresuar një sërë fushash që lidhen me barazinë gjinore: diskriminimi me bazë gjinore, stereotipet gjinore, pjesëmarrja e barabartë në vendimmarrjen publike, aksesit në shërbime publike cilësore që u përgjigjen nevojave të grave dhe burrave dhe integrimi gjinor në planin e zhvillimit vendor. Bashkia gjithashtu ka miratuar **Planin Social** në vitin 2018 i cili planifikon masa për funksionimin e MKR-së.

Në vitin 2017, bashkia e Shkodrës rivitalizoi funksionimin e MKR-së duke aprovuar **protokollin për menaxhimin e çështjeve dhe rinovuar marrëveshjen e bashkëpunimit** me institucionet përkatëse publike përgjegjëse dhe OSHC-të që veprojnë në territorin e saj për adresimin e dhunës në familje dhe roli i saj koordinues u përmirësua. Marrëveshja e Bashkëpunimit u rinovua dhe u nënshkrua në vitin 2017 me drejtuesit e këtyre institucioneve: Bashkia, Drejtoria e Policisë, Gjykata e Rrethit, Prokuroria e Rrethit, Zyra e Përmbarimit, Shërbimi i Provës, Prefektura, Drejtoria Arsimore Rajonale, Drejtoria Rajonale e Shëndetësisë, Drejtoria Rajonale e Shërbimit Kombëtar të Punësimit, Drejtoria Rajonale e Formimit Profesional, Drejtoria e Shërbimit Social, OSHC: "Gruaja tek Gruaja", "Hapat e Lehtë" dhe Zyra për Burra dhe Djem.

Pas rinovimit të marrëveshjes, roli i bashkisë u rrit në funksionimin e MKR dhe i dha një shtysë të re bashkëpunimit ndërinstitucional midis anëtarëve të MKR me policinë, shërbimin e provës, gjykatën dhe OSHC-të në koordinimin e përpjekjeve të tyre për t'iu përgjigjur çështjeve të dhunës në familje.

Bashkia e Shkodrës gjithashtu është angazhuar në zbatimin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor. Që nga viti 2017 ajo ka alokuar nga burimet e veta financiare një zë buxhetor në shumën 300 000 lekë në vit për funksionimin e MKR dhe për çështjet e dhunës në familje në buxhetet afatmesme 2017-2019, 2018-2020, 2019-2021 brenda programit buxhetor të Strehimit dhe Shërbimeve Sociale (P.10) që arrijnë në 0,65% të buxhetit të përgjithshëm bashkiak i cili mbështet kryesisht takime koordinuese të MKR-së dhe aktivitete ndërgjegjësimi dhe parandalimi përveç pagës së KVDHF+NBGJ duke e çuar shumën totale në 1 100 000 lekë.

PBA 2018-2020 ka alokuar një zë buxhetor në shumën 200 000 lekë për zbatimin e Kartës Evropiane të Barazisë së Grave dhe Burrave në nivel vendor.

Kutia 10: Bashkia e Durrësit buxheton për prokurimin e shërbimeve të DHF

Bashkia e Durrësit e ka ngritur MKR në vitin 2009¹¹². KVDHF+NBGJ ka qenë në këtë pozicion për të paktën 8 vjet dhe në vitet e fundit është caktuar edhe me detyrën e Shefes së Kabinetit të Kryetarit të Bashkisë dhe është punësuar një KVDHF+NBGJ e re që ndan kohën midis bashkisë së Durrësit dhe NJA Sukth.

Bashkia e Durrësit ka nënshkruar **Kartën Evropiane të Barazisë së burrave dhe grave në jetën vendore** në vitin 2017 duke u angazhuar zyrtarisht në parimin e barazisë midis burrave dhe grave dhe Këshilli Bashkiak miratoi **Planin e Veprimit Vendor për Barazinë Gjinore** në vitin 2018.

Është bashkia e parë në vend që ofron tre shërbime në terren për të mbijetuarat të DHF nëpërmjet prokurimit të shërbimeve të Qendrës për Zhvillim Komunitar "Sot për të Ardhmen" që nga viti 2014, konkretisht:

1. këshillim ligjor falas,

112. Mbështetur nga UNDP me fonde nga Qeveria e Suedisë.

2. këshillim psikologjik dhe
3. linjë telefonike falas 24 orë në numrin 0800 9888 e reklamuar në dy institucionet kryesore anëtare të MKR: Policia dhe Gjykata e Rrethit.

Për më tepër, ka krijuar një bashkëpunim të mirë me Shoqatën “Gratë me Probleme Sociale” për identifikimin e rasteve të të mbijetuarave të DHF, referimin dhe trajtimin e tyre si dhe me Qendrën e Shërbimit të Ndihmës Ligjore Falas të themeluar me mbështetjen e UNDP për këshillimin juridik dhe ndihmën juridike për të mbijetuarat e DHF me UMM/UM dhe përfaqësimin në gjykatë gjatë periudhës 2017-2018.

Kutia 11: Bashkia e Bulqizës dedikon buxhet për të siguruar shërbimet bazë për të mbijetuarat të DHF

Bashkia e Bulqizës është një bashki e vogël, e largët, në qarkun e Dibrës, një nga qarqet më të varfra në veri-lindje të Shqipërisë. Ajo themeloi MKR-në në vitin 2017¹¹³ dhe ka bërë përpjekje të lavdërueshme në nisjen e veprimeve për forcimin e Zyrës për Barazi Gjinore dhe Dhunë në Familje dhe të rolit të KVDHF+NBGJ-së dhe adresimin e çështjes së DHF në territorin e saj.

Edhe pse një bashki e vogël me burime të kufizuara financiare, ajo ka alokuar në buxhetin vjetor të 2019, 240 000 lekë që aktualisht përdoren për të ofruar shërbime bazë për të mbijetuarat e dhunës në familje, duke mbuluar nevojat e tyre emergjente për ushqim, veshje, strehim, transport të sigurt, mbështetje financiare për rastet me urdhra për mbrojtje të menjëhershme (ose urdhër mbrojtjeje), si dhe koordinim me anëtarët e tjerë të Mekanizmit të Referimit për një trajtim më profesional dhe efektiv.

Për më tepër, çdo e mbijetuar e DHF me një UM të lëshuar nga gjykata pajiset me një paketë të ndihmës ushqimore në shumën 50 000 lekë. Pasi gjykata lëshon UM për të mbijetuarën e DHF, KVDHF+NBGJ, një punonjës social i caktuar në këtë bashki, bën vlerësimin social, ekonomik dhe të rrezikut dhe përcakton shërbimet e nevojshme për të mbijetuarat e DHF. Bashkia gjithashtu ofron bonus qiraje për të mbijetuarat e DHF të cilat duhet të largohen nga banesa e dhunuesit.

Bashkia përballlet me sfida në punën e saj për të adresuar DHF, ku më e vështira është mungesa e një qendre emergjence dhe mungesa e OSHC-ve, shoqatave të të drejtave të grave që ofrojnë shërbime për të mbijetuarat të DHF.

¹¹³. Mbështetur nga UNDP me fonde nga Qeveria e Suedisë.

3.6.2 Konsolidimi i pozicioneve të KVDHF dhe NBGJ dhe ruajtja e stafit është element kyç në funksionimin e MKR-ve

Bashkitë¹¹⁴ që kanë konsoliduar pozicionin e KVDHF+NBGJ-së dhe kanë mbajtur stafin për një periudhë më të gjatë (mbi tre vjet) dëshmojnë se stabiliteti dhe qëndrueshmëria e stafit janë thelbësore në forcimin dhe funksionimin më të mirë të MKR-së. Ndërtimi i vazhdueshëm i kapaciteteve të stafit ndër vite, mentorimi i tyre

¹¹⁴. Tiranë, Korçë, Shkodër, Elbasan, Durrës, Vlorë, Fier, Pogradec, Përmet, Lushnjë, Klos, Roskovec, Gjirokastrë, Sarandë

Kutia 12: Bashkia e Elbasanit mbështetet në një bërthamë të anëtarëve të MKR-së dhe Sistemit të Gatishmërisë për një përgjigje të shpejtë ndaj DHF

KVDHF+ NBGJ në bashkinë e Elbasanit është në këtë pozicion prej më shumë se 5 vitesh dhe ka krijuar një praktikë standarde për funksionimin e MKR-së. Takimet e ETN-ve zhvillohen rregullisht çdo muaj dhe mbledhjet e KD-së katër herë në vit. Për më tepër, është krijuar struktura e posaçme për veprim efektiv dhe të përgjegjshëm ndaj DHF.

KVDHF+NBGJ në bashkinë e Elbasanit mbështetet në një bërthamë të anëtarëve të MKR për përgjigje të menjëhershme ndaj DHF e cila përbëhet nga KVDHF+ NBGJ, Oficeri i Policimit të Zonës, përfaqësuesi i shërbimit shëndetësor dhe OSHC që ofrojnë shërbime të specializuara si strehëza, këshillim psiko-emocionale dhe juridik.

Bashkia e Elbasanit është bashkia e parë në Shqipëri që krijon sistemin e gatishmërisë së MKR-së me një urdher të lëshuar nga kryetari për të përmirësuar efektivitetin e MKR-së. Ky sistem lehtëson ofrimin e shërbimeve për raste emergjente 24 orë në ditë. Sistemi përbëhet nga specialistë të Drejtorisë së Kujdesit Social dhe Shërbimeve Komunitare në bazë të rotacionit, të cilët janë në gatishmëri sipas një programi të dakordësuar dhe numrat e tyre të telefonit janë në dispozicion për anëtarët e tjerë të MKR-së. Programi u shpërndahet Drejtorisë së Policisë së qarkut të Elbasanit, Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan dhe Agjencisë Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijëve. Çdo Njësi Administrative ka caktuar Punonjës Social si person kontakti për referimin dhe identifikimin e rasteve të DHF.

në praktikë, përvoja, kontaktet dhe ekspertiza e zhvilluar kanë kontribuar në forcimin jo vetëm të profilit dhe kapacitetit të personelit, por edhe të kapacitetit të anëtarëve të MKR në përgjigjen ndaj DHF dhe besueshmërisë së MKR. Për më tepër, stafi ka krijuar mekanizma për një reagim të shpejtë të koordinuar ndaj DHF.

3.6.3 Analiza e situatës së dhunës në familje është e rëndësishme për të kuptuar tendencat dhe për t'iu përgjigjur në kohë rasteve të DHF

Është e rëndësishme që bashkitë, KD-të, ETN-të dhe KVDHF+NBGJ-të të zhvillojnë rregullisht analizën vjetore të situatës për të pasur një panoramë gjithëpërfshirëse të pozitës së grave në nivel vendor (pjesëmarrja e grave në vendimmarrjen vendore, punësimi i grave dhe sipërmarrja, aksesit i grave në shërbimet publike, dhuna në familje).

Për më tepër, është e rëndësishme të grumbullohen sistematikisht të dhëna¹¹⁵ dhe t'u shpërndahen institucioneve përkatëse për të kuptuar tendencat e dhunës në familje dhe për t'iu përgjigjur me masa konkrete për ta adresuar atë në mënyrë efektive.

¹¹⁵. Të dhëna për numrin total të rasteve për një periudhë të caktuar kohore me informacion specifik për gjininë, strukturën moshore, gjendjen familjare, statusin e punësimit, nivelin e arsimimit të të mbijetuarave dhe dhunuesve; Shpërndarja gjeografike e të mbijetuarave; Numri i personave me aftësi të kufizuara ose emigrantët të mbijetuar të DHF; Rastet e përsëritura të DHF; Niveli i referimit të rasteve nga institucionet anëtare të ETN-së; Llojet e shërbimeve të ofruara nga institucionet anëtare të ETN-së për secilin rast specifik, etj.

Kutia 13: Bashkia Vlorë përmirëson bashkëpunimin ndërinstitucional për t'iu përgjigjur në kohë dhunës në familje.

MKR në Bashkinë Vlorë është ngritur në vitin 2007¹¹⁶. Ishte një nga bashkitë e para pilot, ndërsa Marrëveshja e Bashkëpunimit u nënshkrua në vitin 2011. Gjatë viteve, ka zhvilluar një mënyrë praktike se si të koordinojë veprimet për të ofruar shërbime në kohë për të mbijetuarat e DHF.

Në vitet e fundit, bashkia bëri një analizë të situatës mbi tendencat e raportimit të dhunës në familje dhe arriti në përfundimin se përqindja më e lartë e rasteve të dhunës kërkuar ndihmën e parë në rajonin e policisë. U vendos që të shpërndahet një listë e detajuar e kontakteve të të gjithë anëtarëve të ETN-së me çdo komisarjat policie për të lehtësuar reagimin e shpejtë dhe koordinimin e veprimeve dhe shërbimeve për të mbijetuarat e DHF.

116. Mbështetur nga Rrjeti kundër Dhunës me bazë Gjimore dhe Trafikimit, i financuar nga UNTF.

Kutia 14: Bashkia Korçë trajnon Administratorët Shoqërorë në mbledhjen e të dhënave për REVALB

MKR në bashkinë e Korçës është ngritur në vitin 2009 dhe ish-KVDHF+NBCJ¹¹⁷ ka qenë në këtë pozicion me kohë të plotë për mbi 10 vjet deri në fund të vitit 2018. Si rezultat i përkushtimit të saj ndaj punës, mbështetjes së ofruar nga bashkia, bashkëpunimit që ajo vendosi me MSHMS-në dhe partnerë të tjerë për zhvillim, MKR në Korçë është bërë një nga praktikantët më të mira në nivel kombëtar si shembull i bashkëpunimit ndërinstitucional midis anëtarëve të ETN-së dhe KD-së jo vetëm në identifikimin, referimin dhe trajtimin e DHF-së, por mbi të gjitha në mbledhjen e të dhënave, shpërndarjen e të dhënave dhe analizën e të dhënave për të pasur një panoramë gjithëpërfshirëse të DHF në territorin e saj, përfshirë zonat rurale në Njësitë Administrative (NJA).

Ish-KVDHF+NBCJ ka trajnuar dhe udhëzuar vazhdimisht Administratorin Shoqëror në NJA Voskopojë në lidhje me formularët REVALB të mbledhjes së të dhënave për të gjitha rastet e identifikuar në fshatrat e Njësisë Administrative Voskopojë. Çdo muaj, Administratori Shoqëror ia ka dorëzuar dorazi KVDHF+NBCJ-së formularët e mbledhjes së të dhënave dhe më pas të dhënat janë hedhur në sistemin REVALB nga KVDHF+NBCJ. "Në dijeninë time, formulari i mbledhjes së të dhënave plotësohet nga çdo anëtar i ETN-së. Në çdo takim të grupit teknik, KVDHF+NBCJ ka ndarë me anëtarët e ETN-së raportet e statistikave të gjeneruara nga sistemi REVALB dhe ne jemi informuar për shërbimet e ofruara nga çdo anëtar i ETN-së, periudhën e ofrimit të shërbimit dhe kemi diskutuar se çfarë duhej bërë më mirë bazuar në vështirësitë e hasura. Në këtë mënyrë, të gjithë anëtarët e ETN-së njiheshin shumë mirë me situatën e dhunës në familje në Bashkinë Korçë, si dhe me problemet me të cilat përballen referimi, trajtimi dhe riintegrimi i të mbijetuarave nga DHF"¹¹⁸

117. Mbështetur nga UNDP me fonde nga Qeveria e Suedisë.

118. Intervistë me Administratorin Shoqëror në NJA Voskopojë, bashkia Korçë

Kutia 15: Koordinimi dhe bashkëpunimi ndërinstytucional çon në riintegrimin social dhe ekonomik të të mbijetuarave të DHF në bashkinë Fier

D.M. lindur dhe banuese në Fier u raportua si e mbijetuar e DHF në Njësine e Barazisë Gjinore dhe Dhunës në Familje në bashkinë Fier në janar 2018. Në fakt, D.M. është e divorcuar dhe jeton me vajzën e saj 7-vjeçare në banesën e prindërve të saj, të cilët ndërruan jetë së fundi. Menaxhimi i çështjes nga grupi teknik ndërdisiplinor konkludoi se “D.M. është një e mbijetuar e DHF, e cila është abuzuar sistematikisht nga ish-bashkëshorti gjatë martesës, situatë që përsëritet edhe pas divorcit”.

E mbijetuara ishte martuar në një moshë të re dhe u transferua në Itali, ku ish-bashkëshorti i saj kishte vite që jetonte. “Fillimi i martesës ishte shumë i mirë, por pas një kohe jetesa u bë e vështirë”¹¹⁹ Ish-bashkëshorti filloi të bëhej i dhunshëm, të pinte alkool dhe shpesh i linte pas dore përgjegjësitë familjare. Pasi u përball me këto vështirësi, D.M. u kthye në Shqipëri, ku u përball me humbjen e të dy prindërve. Por, edhe në Shqipëri, megjithëse nuk jetonin së bashku, ish-bashkëshorti e shantazhonte me vajzën e tyre. Në këto kushte, D.M. depozitoi një padi pranë Drejtorisë Rajonale të Policisë Fier, e cila ia përcolli bashkisë Fier me qëllim të përfitimit të shërbimeve. Konkretisht, Bashkia Fier depozitoi padi për UMM (vendim i cili u dha më 15.2.2018), dhe e paraqiti atë në Gjykatë. Ndërkohë, Njësia për Mbrojtjen e Fëmijëve ndoqi rastin e vajzës së saj të mitur M.Xh. Me mbështetjen e bashkisë Fier, vajza filloi të shkojë në kopsht publik për një vit pa pagesë.

Anëtari i Qendrës Sociale “Murialdo” në ETN-në Fier i ofroi D.M. një kurs trajnimi profesional 3 mujor nën drejtimin e një profesionisti italian në përgatitjen e ëmbëlsirave në kuadër të projektit “Ligjshmëria, përfshirja dhe ndërgjegjësimi janë përbërësit për një shoqëri më të mirë”. Ky projekt është modeli i parë i zbatuar në Shqipëri me të ardhurat e krijuara si rezultat i pasurive të konfiskuara të mafias shqiptare.

Përfituesit e drejtpërdrejtë të projektit janë të mbijetuarat e DHF-së, pavarësisht nëse janë mbështetur ose jo me UM/UMM. Menjëherë pas përfundimit të programit të formimit profesional, D.M dhe disa të mbijetuara të tjera të DHF-së janë punësuar në “KeBuono”, një biznes social ëmbëltore. Gjithashtu, falë këtij projekti, mbështetje iu dha vajzës së MDhF-së e cila frekuenton ambientet e ëmbëltores duke u përfshirë në aktivitete të ndryshme psiko-sociale, animacione, piktura me fëmijët e të mbijetuarave të tjera të DHF-së dhe me fëmijët nga zonat përreth pasi del nga shkolla. D. M. thotë se ndihet shumë e lumtur që asaj iu ofrua një mundësi e shkëlqyeshme dhe shpreh dëshirën që në një të ardhme të afërt të hapë ëmbëltoreshën e saj, falë aftësive të reja profesionale që ajo fitoi kohët e fundit.

119. Intervistë me Administratorin Shoqëror në NJA Voskopojë, bashkia Korçë

3.6.4 Nëse përdoren siç duhet nga anëtarët e ETN-së, funksionet e REVALB mundësojnë monitorimin dhe njohjen e rasteve të dhunës në familje dhe të situatës në nivel vendor dhe kombëtar

Është vlerësuar se REVALB aktualisht përdoret nga 26¹²⁰ bashki. Edhe pse sistemi REVALB nuk përdoret sistematikisht nga KVDHF+NBGJ-të dhe pothuajse aspak nga ETN-të, bashkitë Korçë, Vlorë, Tiranë japin një shembull të mirë se si funksionet e tij mund të përdoren në mënyrë efektive për të regjistruar situatën e dhunës në familje në nivel vendor.

120. Berat, Bulqizë, Durrës, Elbasan, Fier, Finiq, Gjirokastrë, Gramsh, Kavajë, Klos, Korçë, Krujë, Kuçovë, Kukës, Kurbin, Lezhë, Lushnjë, Patos, Përmet, Pogradec, Roskovec, Sarandë, Shijak, Tiranë, Vlorë dhe Divjakë, e cila nuk ishte në listën e bashkive të vlerësuara

3.6.5 Bashkëpunimi ndërinstitucional dhe disponueshmëria e shërbimeve në terren lehtëson riintegrimin e të mbijetuarave të DHF

Është e rëndësishme që anëtarët e ETN-së të koordinojnë shërbimet e tyre në terren për të maksimizuar kontributin e tyre në riintegrimin social dhe ekonomik të të mbijetuarave të DHF.

3.6.6 Mbrojtja nga dhuna në familje është një proces afatgjatë, i cili kërkon angazhim afatgjatë, burime dhe koordinim mes autoriteteve të qeverisë qendrore dhe asaj vendore, OSHC-ve dhe donatorëve.

Përvoja në dhjetë vitet e fundit të mbështetjes nga partnerët për zhvillim/komuniteti i donatorëve për të ngritur MKR në nivel vendor dhe për t'i bërë funksionalë, vërteton se sistemi ka nevojë jo vetëm për kohë, por edhe burime (njerëzore dhe financiare), vullnet politik, koordinim të grupeve të ndryshme interesit dhe monitorim për ta bërë atë funksional.

Ndërsa një numër i MKR-ve kanë vazhduar të funksionojnë dhe madje janë forcuar ndër vite për shkak të "pronësisë" së MKR-ve "nga bashkitë, vullnetit politik të kryetarëve të bashkive (Tiranë, Shkodër, Elbasan, Roskovec, Patos, Klos, Bulqizë, Tropojë, Vlorë, Fier, Pogradec, Korçë, Durrës, Gjirokastrë) dhe partneritetit të koordinuar me OSHC-të si ofrues të shërbimeve, MKR-të e tjera të ngritura në Kamëz, Gramsh, Kurbin, Pukë, Shijak tregojnë se ky është një proces prove dhe se këto bashki kanë nevojë për një shtysë "të jashtme" për t'u aktivizuar sërish.

Përpjekjet politike dhe sociale si dhe iniciativat për të adresuar dhunën në familje në periudha afatmesme ose afatgjata nëpërmjet Planeve të Kujdesit Social, Planeve Vendore të Veprimit për BGJ, nuk janë të mjaftueshme nëse nuk shoqërohen me buxhetim të mjaftueshëm, me mbledhjen e të dhënave, monitorimin dhe vlerësimin e shërbimeve, ngritjen e kapaciteteve të aktorëve dhe ndërgjegjësimin dhe edukimin e publikut për ndikimin negativ të dhunës në familje.

3.6.7 Parandalimi ka kosto më të ulët se menaxhimi i rasteve të dhunës në familje

Fushatat e advokimit dhe ndërgjegjësimin në nivelin qendror dhe vendor me mesazhe të orientuara qartas kundër DHF-DHBGJ dhe DHnGV që synojnë një larmi të grupeve të popullatës (komunitetin në tërësi, komunitetet rurale, të rinjtë në shkolla të mesme dhe universitete, grupet vulnerabël të tilla si gratë e papuna, të moshuarit, personat me aftësi të kufizuara, burra dhe djem, profesionistë që merren me DHF përfshirë policinë, punonjës të kujdesit shëndetësor, mësues, median, komunitetet fetare) të organizuara nga MSHMS, OSHC-të dhe MKR-të me mbështetjen e partnerëve (UNDP, UN Women, UNFPA), kanë rezultuar të jenë një strategji kyçe efektive që kontribuon në :

1. ndryshimin e qëndrimeve, sjelljeve dhe besimeve të komuniteteve që tolerojnë DHBGJ-DHNGV dhe e konsiderojnë atë një çështje private,

2. sfidimin dhe luftën kundër stereotipeve gjinore dhe nxitjen e imazheve pozitive të grave dhe vajzave,
3. parandalimin e burrave dhe grave, djemve dhe vajzave për t'u bërë të mbijetuar të DHF ose dhunues, dhe
4. informimin e publikut në tërësi dhe të mbijetuarve të DHF mbi shërbimet në dispozicion për të adresuar problemin.

Fushatat e avokimit dhe ndërgjegjësimi të organizuara së bashku nga anëtarët e MKR-ve në nivel vendor në shkollë ose me anëtarë të komunitetit përfshirë NJA-të, i kanë afruar anëtarët e MKR-ve me komunitetin dhe ka rritur njohjen, aksesin dhe praninë e tyre në terren.

Organizimi sistematik i fushatave të avokimit dhe ndërgjegjësimi që nga viti 2015 ka sjellë frytet e tij, pasi është rritur numri i rasteve të raportuara të DHF çdo vit (9-10%)¹²¹.

3.7 Sfidat

3.7.1 Zbatimi i dobët i legjislacionit përkatës për dhunën në familje nga disa “hallka” të anëtarëve të mekanizmit MKR-së dhe bashkëpunimi i dobët ndërinstitucional

Anëtarët MKR-së që përfaqësojnë sistemin gjyqësor (prokurorinë, gjykatën dhe përmbaruesin), qendrat shëndetësore dhe ekspertët mjeko-ligjorë, raportohen si hallkat më të dobëta në mekanizmin e MKR-së. Institucionet e sistemit gjyqësor nuk marrin pjesë rregullisht në takimet e ETN-së, nuk ndajnë në kohë të dhënat dhe informacionin për rastet e DHF që prekin cilësinë e menaxhimit të rastit dhe ekzekutimin e duhur të vendimit gjyqësor sidomos nga zyra e përmbaruesit.

Qendrat shëndetësore, si një shërbim më afër komunitetit dhe veçanërisht afër grave e fëmijëve nuk janë në vijën e parë të identifikimit të hershëm të rasteve të DHF dhe numri i rasteve të raportuara nga to është tepër i ulët në të gjithë vendin.

Qendrat shëndetësore, si një shërbim më afër komunitetit dhe veçanërisht afër grave e fëmijëve nuk janë në vijën e parë të identifikimit të hershëm të rasteve të DHF dhe numri i rasteve të raportuara nga to është tepër i ulët në të gjithë vendin.

3.7.2 Ndryshimet e herëpashershme në mekanizmin e MKR-së

Raportohet një ndryshim i shpeshtë i anëtarëve të MKR-së në tri nivele

1. përfaqësuesit e institucioneve përkatëse në KD,
2. përfaqësuesit e institucioneve përkatëse në ETN dhe
3. KVDHF+NBCJ-të. Më të prekurat janë ETN-të ku raportohet një ndryshim i shpeshtë i përfaqësuesve të policisë, kujdesit shëndetësor dhe punësimit. Kjo ndikon në humbjen e kapaciteteve të ngritura, cilësinë e bashkëpunimit dhe koordinimit dhe të menaxhimit të rastit, duke u përkthyer në përpjekje shtesë për specialistët e KVDHF+NBCJ-së për të vendosur kontakte me stafin e emëruar rishtas, trajnimin e tyre për funksionet MKR-së, legjislacionin e DHF dhe rritjen e ndërgjegjësimi për funksionet dhe përgjegjësitë e tyre në MKR. Në vitin e fundit, u vunë gjithashtu re ndryshime në pozicionin e KVDHF+NBCJ-ve, veçanërisht në bashkitë ku janë të konsoliduara (Shkodra, Berati, Korça) duke krijuar sfida në funksionimin e MKR-së.

121. <http://www.al.undp.org/content/albania/en/home/library/poverty/national-population-survey--violence-against-women-and-girls-in-.html>

3.7.3 Mungesa e shërbimeve shumëdisiplinore në vend përballë shumëllojshmërisë së rasteve të dhunës në familje në nivel vendor, rajonal dhe kombëtar

Anëtarët MKR raportojnë një shumëllojshmëri rastesh të dhunës në familje që janë të vështira për t'u menaxhuar për shkak të disponueshmërisë së kufizuar të shërbimeve bazë, shërbimeve rehabilituese dhe ri-integruese e gjithashtu shërbimeve të specializuara jo vetëm në nivelin vendor, por edhe në atë rajonal dhe kombëtar. Qasja ndaj shërbimeve më bazike, veçanërisht të lidhura me sigurinë e mbrojtjen (strehimi dhe akomodimi), nuk është e disponueshme në të gjitha bashkitë kudo në Shqipëri, ose edhe aty ku ekziston, ka kapacitete dhe disponueshmëri të kufizuara. Mungesa e këtyre shërbimeve (strehimi dhe akomodimi) së bashku me mungesën e mundësive të punësimit, janë ato më sfidueset, sepse këto mungesa i bëjnë të mbijetuarat e dhunës në familje që të kthehen tek autori i dhunës dhe të tërheqin denoncimin.

3.7.4 Identifikimi i hershëm i rasteve të dhunës në familje dhe referimi i tyre te shërbimet

Identifikimi i hershëm i rasteve të dhunës në familje vijon të mbetet një sfidë. Pjesa më e madhe e rasteve raportohen kur konflikti është përshkallëzuar. Mungesa e personelit të specializuar (punonjësit social) në Njësitë Administrative, komunikimi i dobët mes KVDHF+NBGJ dhe Administratorëve Shoqërorë, ndërgjegjësimi dhe bashkëpunimi i ulët i qendrave shëndetësore dhe stafit shkollor në zonat urbane dhe veçanërisht në zonat e largëta, si dhe mungesa e informacionit e komunitetit se si të veprojnë me raste të tilla, ndikojnë në identifikimin e hershëm të rasteve të DHF.

3.7.5 Mungesa e infrastrukturës së përshtatshme

Ndërsa bashkitë më të mëdha, kanë infrastrukturë të përshtatshme zyrash, zonat peri urbane dhe ato të largëta kanë mungesë të pajisjeve të punës si kompjuter dhe internet. Përveç kësaj, të gjitha kanë probleme logjistike për të udhëtuar drejt zonave të largëta për të identifikuar raste apo për të zhvilluar fushata ndërgjegjëse.

Pothuaj të gjithave atyre u mungon një linjë 24-orë për ndihmë për të raportuar rastet e DHF-së, përveç Tiranës dhe Durrësit.

Që prej muajit mars 2019, MSHMS ka nisur të mbështesë¹²² funksionimin e linjës kombëtare 116 117 e drejtuar nga LKGV, e cila është falas dhe ka mbulim kombëtar së bashku me linjën e Policisë së Shtetit 129 dhe linjën e Policisë së Tiranës 112.

3.7.6 Mungesa e fondeve për adresimin e DHF në nivel vendor

Të gjitha bashkitë e parashikojnë në buxhet pozicionin e KVDHF+NBGJ, por gati të gjitha bashkitë, me shumë pak përjashtime, nuk alokojnë fonde për trajtimin e dhunës në familje në nivel vendor, përkatësisht:

1. për prokurimin e ofrimit të shërbimeve të specializuara nga ofrues shërbimesh jopublikë (më së shumti OSHC),
2. për fuqizimin ekonomik të grave dhe

122. MSHMS mbulon 10% të shpenzimeve operacionale të linjës kombëtare.

3. rritjen e ndërgjegjësimit të komunitetit mbi DHF. Pjesa më e madhe e shërbimeve të specializuara (këshillimi psiko-emocional, këshillimi ligjor, strehimi emergjent dhe madje edhe strehimi dhe ndërmjetësimi për punësimi) që u jepet të mbijetuarave të DHF, si dhe rritja e ndërgjegjësimit të komunitetit mbi DHF, ofrohen falas nga OSHC-të që janë të financuara nga donatorë ose në baza vullnetare.

Në nivel qendror, veprimtaritë për ngritjen e kapaciteteve të KVDHF+NBGCJ-ve për menaxhimin e rasteve, përditësimin me kuadrin e ndryshuar ligjor mbi DHF dhe fushatat e rritjes së ndërgjegjësimit mbi DHF në nivel kombëtar “16 ditët e aktivizmit”, realizohen më së shumti në bashkëpunim me partnerë/donatorë për zhvillim dhe me OSHC-të.

3.7.7 Mungesa e mbledhjes sistematike të të dhënave mbi dhunën në familje

Mbledhja sistematike dhe e harmonizuar e të dhënave mbi DHBGJ-DHnGV dhe DHF nëpërmjet REVALB duhet ende të kthehet në një praktikë të zakonshme në Shqipëri. Ndryshimet në KVDHF+NBGCJ-të e niveleve vendore kanë ndërprerë përdorimin e REVALB dhe mbledhjen e të dhënave. Personeli i emëruar rishtas në pozicionin e KVDHF+NBGCJ-së ka nevojë për ngritje të kapaciteteve në përdorimin e sistemit si dhe përdorimin e protokolleve dhe procedurave të detyrueshme që rregullojnë shkëmbimin e të dhënave personale mes anëtarëve të ndryshëm të mekanizmit referues.

3.7.9 NJA-ve u mungojnë kapacitetet dhe burimet për të identifikuar dhe raportuar rastet e DHF-së

Pas zbatimit të RAT, 61 bashkitë e sapokrijuara që prej vitit 2015 mbulojnë territore më të zgjeruara të cilët menaxhohen nga NJA-të. NJA-të periferike apo rurale më së shumti administrohen nga një person (Administratori Shoqëror), puna e të cilit fokusohet te ndihma ekonomike dhe çështjet administrative në vend të ofrimit të shërbimeve (sociale). Gati të gjitha NJA-të kanë mungesa personeli me formim në punë sociale për të trajtuar dhunën në familje dhe janë përgjegjës për territore të zgjeruara që kanë vështirësi t'i mbulojnë. Ndryshimet në ligjin për dhunën në familje në vitin 2018, u caktojnë Administratorëve Shoqërorë detyra specifike për trajtimin e DHF në nivel vendor.

Pas zbatimit të RAT,

61

bashkitë e sapokrijuara që prej vitit 2015 mbulojnë territore më të zgjeruara të cilët menaxhohen nga NJA-të.

3.7.10 Burokracitë për marrjen e dokumenteve të nevojshëm

Shpeshherë pas raportimit të rastit, të mbijetuarat e DHF heqin dorë për shkak të procedurave të komplikuara për marrjen e dokumenteve për Ndihmë Ekonomike (mbështetje) dhe strehim social. Duhet të ketë një procedurë që kërkon më pak kohë për dokumentacionet duke marrë parasysh gjendjen psiko-emocionale të të mbijetuarave të DHF dhe burimet e kufizuara që ato kanë (kohë dhe para) për të shkuar në zyra të ndryshme për të marrë dokumentet e nevojshme.

3.7.11 Normat sociale dhe mentaliteti që dhuna është një çështje private dhe jo publike

Pranimi social i dhunës ndaj grave si një “normalitet”, pozicioni i nënshtruar i gruas në shoqëri dhe familje, paragjykimet dhe anshmëria në justifikimin e dhunës janë

1 në 2 gra
(52,2%)

të moshës 18-74 vjeç mendonin se të gjithë apo pjesa më e madhe e njerëzve në komunitet besonin se dhuna mes burrit dhe gruas është një çështje private dhe se të tjerët nuk duhet të ndërhyjnë dhe

46,5%

mendonin se gratë duhet të durojnë njëfarë dhune për ta mbajtur familjen të bashkuar.

barrierat kryesore për të raportuar dhe denoncuar DHF-në. Një vërtetim i kohëve të fundit nga INSTAT¹²³ tregoi se 1 në 2 gra (52,2%) të moshës 18-74 vjeç mendonin se të gjithë apo pjesa më e madhe e njerëzve në komunitet besonin se dhuna mes burrit dhe gruas është një çështje private dhe se të tjerët nuk duhet të ndërhyjnë dhe 46,5% mendonin se gratë duhet të durojnë njëfarë dhune për ta mbajtur familjen të bashkuar.

3.7.12 Nevoja për të thjeshtuar procedurat e prokurimit publik për shërbimet për të mbijetuarat e DHF

Ndërsa ka disa bashki (Tirana, Durrësi, Elbasani, Shkodra, Korça) në nivel vendor që alokojnë burime për të prokuruar shërbime nga OSHC të specializuara për të mbijetuarat të DHF, pjesa më e madhe e bashkive nuk kanë sukses në ndjekjen e procedurave të prokurimit publik për blerjen e shërbimeve për shkak të kompleksitetit të tyre. Përveç kësaj, edhe kur ato arrijnë të prokurojnë (Durrësi), kostoja e tyre është nën vlerën e tregut për shërbimet ligjore dhe këshillimore duke kufizuar kështu ndikimin dhe gamën e shërbimeve që mund të prokurohen.

3.8 Rekomandime

3.8.1 Fuqizimi i kuadrit institucional për adresimin e DHF-DHBCJ-DHnGV dhe përmirësimi i zbatimit të kuadrit ligjor dhe politik për parandalimin dhe luftën kundër DHF-DHBCJ-DHnGV në nivel qendror dhe vendor

3.8.1.1 Në nivel qendror përpjekjet duhen fokusuar në përmirësimin e rolit të MSHMS dhe të sektorit të PSPSBGJ në:

- mbështetjen e integritit të parimeve dhe standardeve të barazisë gjinore në zbatimin dhe monitorimin e politikave, programeve, buxheteve (BPGJ) kombëtare dhe vendore për të mundësuar parandalimin dhe luftën ndaj DHF-DHBCJ-DHnGV;
- promovimin e koordinimit dhe bashkëpunimit ndërinstitucional në nivel qendror dhe vendor mbi zbatimin e kuadrit ligjor dhe politik për BGJ-DHBCJ-DHnGV dhe DHF;
- mbështetjen për krijimin, konsolidimin, mbikëqyrjen dhe monitorimin e MKR-ve dhe KVDHF+NBGJ-ve në nivel vendor dhe sigurimin e funksionimit të MKR-ve; vendosjen e standardeve dhe protokolleve në ofrimin e shërbimeve në nivel vendor për të mbijetuarat e DHF-DHBCJ-DHnGV së bashku me sistemet përkatëse të monitorimit;
- përmirësimin e monitorimit dhe llogaridhënies së MKR-ve sa i përket mbledhjes së të dhënave nëpërmjet REVALB dhe raportimit periodik përmes formateve të standardizuara të raportimit, shpesh të raportimit dhe linjave të komunikimit (deri më tani raportet dorëzohen në baza vjetore nga KVDHF+NBGJ-të dhe nuk ka dorëzime të raporteve tremujore nga KD-të); përmirësimin e kapaciteteve në administrimin dhe analizimin e të dhënave në REVALB për të gjurmuar situatat e DHF-DHBCJ-DHnGV në nivel vendor dhe kombëtar;

¹²³<http://www.al.undp.org/content/albania/en/home/library/poverty/national-population-survey-violence-against-women-and-girls-in-.html>

- alokimin e buxheteve vjetore për zbatimin e veprimtarive të planifikuara në SKBGJ 2016-2020 dhe Planin e saj të Veprimit si dhe për vlerësimin;
- bashkëpunimin dhe bashkëveprimin me
  1. donatorët dhe ASPA-n për unifikimin e ndërhyrjeve për rritjen e kapaciteteve të KVDHF+NBGJ-të dhe anëtarët e ETN-së në zbatimin e kuadrit ligjor për DHF-DHBGJ-DHnGV të vlerësuara me kredite dhe të njohura nga institucionet përkatëse,
  2. me KVDHF+NBGJ-të me përvojë për të përfituar nga përvoja e tyre dhe për të ngritur një rrjet/platformë online për administrimin e njohurive ku diskutohen çështje, shkëmbehen mendime dhe ku jepet mbështetje dhe udhëzime për KVDHF+NBGJ-të e rinj;
- monitorimin e zbatimit të legjislacionit për DHF-DHBGJ-DHnGV, duke identifikuar difektet në sistem (burokracia, ngurtësia e procedurave) dhe trajtimi i tyre nëpërmjet kuadrit të përmirësuar ligjor dhe ngritjes së kapaciteteve për zbatimin korrekt të tij (p.sh. prokurimi i shërbimeve nga aktorë jopublikë/OSHC, thjeshtimi i dokumenteve për të pasur akses në shërbime si NE, strehimi social, strehimi kombëtar);
- advokimin me administratorët e rinj vendorë që pritet të zgjidhen pas zgjedhjeve vendore të muajit qershor 2019 për të mbajtur personelin e KVDHF+NBGJ-ve si një faktor i rëndësishëm në memorien institucionale në trajtimin e DHF-DHBGJ-DHnGV, funksionimin e MKR-së dhe kthimin e tij në pozicion pune me kohë të plotë aty ku është me kohë të pjesshme;
- advokimin me DAP për të promovuar politikat për mbajtjen e personelit që janë anëtarë të ETN, duke përfshirë KVDHF+NBGJ-të, së paku për katër vite për të trajtuar humbjen e kapaciteteve për shkak të ndryshimit të personelit për arsye politike;
- bërjen të detyrueshme përmes një ndryshimi në VKM 334/2011 ku KD të emërojnë dy anëtarë personeli në ETN (një kryesor dhe tjetrin si rezervë) për të siguruar shkëmbimin e informacionit dhe ndjekjen e rastit në nivel institucional, koherencën në dhënien e shërbimit dhe shmangien e mangësive në komunikim, koordinim dhe bashkërendim nëse personeli i emëruar largohet.

3.8.1.2 Në nivel vendor, përpjekjet duhet të fokusohen te fuqizimi i rolit të bashkive dhe strukturave vendore përkatëse në zbatimin e legjislacionit për DHF-DHBGJ-DHnGV, veçanërisht në:

- shtrirjen e modelit të MKR-së në 61 bashki, ndërsa është ngritur tashmë në 40 edhe është funksional në 35 bashki në Shqipëri, bazuar në mësimet e nxjerra dhe praktikat më të mira nga MKR-të ekzistuese sa i përket burimeve, procedurave dhe praktikave të konsoliduara. Është e rëndësishme që procesi i ngritjes së MKR-ve të drejtohet nga qeverisja vendore (kryetarët e bashkive) dhe të përshtatet me kontekstin vendor bazuar në burimet dhe kapacitetet e disponueshme;
  1. konsolidimin e MKR-ve ekzistuese në tri komponentët e saj: KD, ETN dhe KVDHF; riaktivizimi i rolit të KD-së nëpërmjet rifreskimit të Marrëveshjeve të Bashkëpunimit për të pasqyruar ndryshimet institucionale dhe dinamikat në nivel vendor, mbledhja e tij në mënyrë periodike dhe të rregullt siç parashikohet në ligj dhe marrja e përgjegjësisë për t'u kërkuar llogari anëtarëve të ETN-së dhe për të vlerësuar periodikisht performancën e ETN-së. Roli i kryetarëve të bashkive në riaktivizimin e KD-ve është kyç veçanërisht pas zgjedhjeve vendore të muajit qershor 2019 në (ri)vendosjen e kontakteve me anëtarët e KD dhe mbledhjen e KD-ve, rinovimin e Marrëveshjeve të Bashkëpunimit dhe në rritjen e ndërgjegjësimit mbi rolin e KD. Anëtarët e KD-së duhet të emërojnë të paktën dy përfaqësues (njërin si rezervë) për institucionin e tyre në ETN për të siguruar vazhdimësi të përfaqësimit dhe memorie institucionale

- dhe të përfshijnë rolin e tyre në trajtimin e DHF në përshkrimin e tyre të punës.
2. forcimi i rolit dhe kapaciteteve të ETN-së. Duke marrë parasysh ndryshimin e shpeshtë të anëtarëve të ETN-së, duke përfshirë KVDHF+NBGJ-të, është i nevojshëm trajnimi i vazhdueshëm anëtarëve të ETN-së, duke përfshirë dhe Administratorët Socialë, për të trajtuar dhunën në familje dhe për të zhvilluar njohuri dhe aftësi të qëndrueshme mbi çështjet e dhunës në familje. Rekomandohen trajnime rajonale praktike për anëtarët e ETN-ve si ekip në vend të trajnimeve në bazë të tipologjisë së institucioneve për të inkurajuar rrjetëzimin, ndërveprimin, bashkëpunimin dhe mësimin ndërinstitutional, brenda dhe jashtë rajonit, e mbi të gjitha kuptimin e unifikuar të përgjegjësisë institucionale që kanë të bëjnë me DHF dhe rreziqet sociale të lidhura me të. ETN-të duhen mbështetur me trajnime të vazhdueshme praktike mbi zbatimin e kuadrit ligjor dhe ndryshimet në të (vlerësimet e rrezikut, planet individuale), identifikimin e hershëm të rasteve të DHF, menaxhimin e rasteve, standardizimin e procedurave dhe protokolleve për menaxhimin e rasteve të DHF, dokumentimin e takimeve, bashkëpunimin ndërinstitutional, vizitat studimore në bashki me MKR funksionale dhe me praktika pozitive (Elbasani, Korça, Tirana, Shkodra, Roskoveci, Bulqiza) duke u dhënë mundësinë e mësimin nëpërmjet rasteve të suksesshme, shkëmbimit të përvojave dhe vendosjes së bashkëpunimit dhe rrjetëzimit brenda dhe jashtë rajonit. Roli, detyrat dhe përgjegjësitë e çdo anëtari të ETN-së, duke përfshirë dhe Administratorët Shoqërorë, duhet të përcaktohen qartazi në përshkrimin e tyre të punës nga institucionet përkatëse dhe nuk duhet të jetë një punë shtesë për ta e komunikuar në mënyrë verbale.
  3. forcimi i rolit të KVDHF+NBGJ-ve duke ofruar trajnime të vazhdueshme, rrjetëzim dhe burime të kualifikuara njerëzore shtesë (mundësisht punonjës socialë) në bashki (drejtoria e shërbimeve sociale). Duhet zhvilluar dhe mundësuar një paketë prezantimi për KVDHF+NBGJ-të e rinj mbi funksionin, rolin dhe kuadrin e tyre ligjor për DHF së bashku me ngritjen e kapaciteteve në menaxhimin e rastit, koordinim dhe procedura. KVDHF+NBGJ-të me përvojë mund të shërbejnë gjithashtu si persona burimorë për trajnimin e KVDHF+NBGJ-ve të rinj dhe përgatitjen e një trajnimi për trajnerë për ofrimin e trajnimeve ciklike për KVDHF+NBGJ-të e rinj dhe anëtarët e rinj të ETN-së;
  4. forcimi i rolit të NJA-ve në identifikimin, referimin dhe trajtimin e rasteve të dhunës në familje nëpërmjet vendosjes së specialistëve të dhunës në familje (mundësisht punonjës socialë) në NJA-të që ndodhen veçanërisht në bashki të mëdha me një incidencë të lartë të dhunës në familje dhe me një numër të shtuar të NJA-ve. Kjo është një nevojë në rritje veçanërisht për bashkinë e Tiranës që ka 24 NJA dhe 3 lagje që i shërbejnë një të tretës së popullsisë. Vendosja e specialistëve të dhunës në familje në çdo NJA apo mbulimi i dy NJA-ve në varësi të numrit të banorëve, do të ishte një faktor kryesor në identifikimin, trajtimin dhe referimin me sukses të të gjitha rasteve të dhunës në familje, në mbledhjen e të dhënave rast pas rasti, në trajtimin e nevojave dhe shqetësimeve të të mbijetuarave të DHF dhe me siguri do të kishte një ndikim pozitiv në forcimin dhe funksionimin e MKR-ve;
  5. rritja e buxheteve të bashkive për të përmirësuar gamën e shërbimeve për të mbijetuarat e DHF në nivel vendor nëpërmjet zbatimit të BPGJ-së, i cili është i detyrueshëm nga viti 2017 në nivel vendor, duke bashkërenduar ndërhyrjet e planifikuara në planet e zhvillimit vendor/planet e kujdesit social/planet vendore për BGJ me alokim buxheti për zhvillimin e paketave të plota për shërbime gjithëpërfshirëse për të mbijetuarat e DHF për t'iu përgjigjur nevojave të tyre afatshkurtra dhe afatgjata dhe siguruar rehabilitimin dhe

riintegrimin e tyre social dhe ekonomik në shoqëri (qendrat e emergjencës, linja 24 orëshe e asistencës, shërbime këshillimi falas, strehim social, fuqizimi ekonomik i grave, krijimi i programeve rehabilituese për dhunuesit djem dhe burra dhe i shërbimeve për grupet vulnerabël si personat me aftësi të kufizuara, LGBTI ose personat me probleme të shëndetit mendor). Kjo është një nevojë emergjente që duhet të trajtohet veçanërisht nga bashki të mëdha me një incidencë të lartë të DHF-DHBGJ-DHnGV.

6. Bashkitë që drejtojnë qendrat e emergjencës, duhet të hulumtojnë mundësitë për të optimizuar efikasitetin e përdorimit të këtyre qendrave, duke mundësuar qasjen në shërbime të mbijetuarave të DHF nga bashkitë e tjera brenda të njëjtit “qark / rajon”. Në mënyrë që të realizohet kjo, bashkia mund të përpilojë një Marrëveshje Bashkëpunimi dhe një plan të qartë “bashkëfinancimi” me bashki të tjera fqinje. Bashkitë duhet të kërkojnë nga institucionet e qeverisë qendrore (MSHMS dhe MFE) më shumë financime për shërbimet sociale (fondi sociale, skema të strehimit social) për grupet vulnerabël duke përfshirë dhe të mbijetuarat e DHF.

- përmirësimin e bashkëpunimit dhe bashkëveprimit ndërinstitutional dhe brenda institucioneve mes anëtarëve të ETN-së, veçanërisht atyre që kanë një rol më të dobët në MKR: sistemi gjyqësor duke përfshirë përmbaruesit publikë dhe privatë, sektorët e shëndetësisë, arsimit dhe punësimit, që të zotohen drejt qëllimit të përbashkët të çrrënjësjes së dhunës ndaj grave. Me rëndësi parësore është konsolidimi i bashkëpunimit, koordinimit dhe komunikimit midis i) KVDHF+NBGJ dhe policisë për vlerësimin e rrezikut, planin e sigurisë, ii) ndërmjet policisë dhe zyrës së përmbarimit për zbatimin e UM/UMM, iv) gjykatës, shërbimit të provës dhe ofruesit të kualifikuar të shërbimeve për shërbimet e rehabilitimit për djemtë dhe burrat që kryejnë aktet e dhunës.

3.8.2 Përmirësimi i sistemit REVALB të mbledhjes së të dhënave me mjetet ndihmëse përkatëse

- përmirësimi i funksioneve të REVALB (formati i unifikuar i mbledhjes së të dhënave, karakteristikat e raportimit në përputhje me kërkesat statistikore të MSHMS, raportet e përshtatura për bashkitë) për të përmirësuar rrjedhën e informacionit, monitorimin dhe raportimin për DHF-DHBGJ-DHnGV në nivel vendor dhe kombëtar në përputhje me ndryshimet e fundit në Ligjin Nr 9669/2006 “Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare” i ndryshuar me ligjin 47/2018 dhe ndryshimet territoriale nga Reforma Administrative dhe Territoriale. Në mënyrë që të lehtësohet shkëmbimi i të dhënave për DHF me publikun, për tregues të rëndësishëm, mund të shtohet një rubrikë e lidhur me sistemin REVALB si një instrument për menaxhimin e informacionit për të vizualizuar dhe gjurmuar treguesit kryesorë të performancës dhe të dhëna të tjera kyçe me rëndësi për DHF në Shqipëri. Rubrika mund të përfshijë funksione që përziejnë dhe përputhin tekstet, grafikët, infografikët dhe që thjeshtojnë grupet komplekse të të dhënave për t’u ofruar përdoruesve të tij, MSHMS dhe publikut në të gjerë, një pamje të plotë të situatës së DHF në vend. Është e rëndësishme që të ngrihen kapacitetet e ekipeve të MSHMS dhe anëtarëve të ETN në përdorimin e REVALB dhe përdorimin në mënyrë efektive të funksioneve të tij për analizat statistikore dhe raportimin për DHF-DHBGJ-DHnGV.
- forcimi i kapaciteteve të anëtarëve të ETN-së, duke përfshirë administratorët shoqërorë, për REVALB dhe mbledhjen e të dhënave për dhunën në familje edhe pse ata nuk janë përdoruesit kryesorë të sistemit REVALB. Mbledhja e të dhënave në terren nga të gjithë aktorët vendorë që ofrojnë shërbime është dhe pjesa më sfiduese dhe në të njëjtën kohë, më kryesorja në rritjen e kuptimit të rëndësisë së të dhënave për të gjurmuar nivelin e shërbimeve të ofruara për të mbijetuarat e DHF, analizuar performancën

e çdo anëtarë të ETN-së dhe për të marrë masa korrigjuese për përmirësimin e performancës së ETN-së. Një sistem i integruar online i cili furnizohet në kohë reale me të dhëna, do të lejojë një monitorim më efikas të funksionimit të MKR-së dhe do të kontribuojë në rritjen e përgjegjësisë së çdo anëtarë të ETN-së për mbledhjen e të dhënave. Për këtë qëllim është e rëndësishme rritja e vazhdueshme e kapaciteteve dhe mentorimi i KVDHF+NBGJ-ve, duke përfshirë gjithashtu dhe anëtarë të tjerë të ETN-së dhe Administratorët Socialë në mbledhjen e të dhënave dhe përdorimin e REVALB. Kjo mund të realizohet nëpërmjet trajnimeve rajonale dhe në nivel bashkie me përfaqësues nga bashkitë, anëtarë të ETN-ve duke përfshirë administratorët shoqërorë dhe personelin e MSHMS-së, për të përcaktuar rolet e tyre specifike në protokollin e mbledhjes së të dhënave, përdorimin e formatit të unifikuar të mbledhjes së të dhënave për DHF dhe regjistrimin e të dhënave në sistemin REVALB.

- Përveç kësaj, mund të kryhet trajnim në vendin e punës me KVDHF+NBGJ-të për përditësimin, mirëmbajtjen dhe përdorimin e sistemit elektronik të të dhënave në mënyrë që të mbikëqyrë regjistrimin e të dhënave për rastet e dhunës në familje dhe gjenerimin e raporteve nga sistemi në nivel vendor dhe kombëtar. KVDHF-të gjithashtu duhet të luajnë një rol më të mirë koordinues me çdo anëtarë të ETN-së për dhënien në kohë të të dhënave dhe hedhjen e tyre në REVALB. KVDHF+NBGJ-të duhet të shpërndajnë raporte mujore, tremujore dhe vjetore të gjeneruar nga REVALB për KD-të dhe ETN-të duke garantuar mbrojtjen e të dhënave personale të rasteve. Këto raporte duhet të përmbajnë informacion mbi rastet sa i përket procedurave të ndjekura, masave të marra dhe problemeve të hasura, që mund të kenë nevojë për marrjen e masave nga anëtarët e KD-së.
- Sinkronizimi i të dhënave përkatëse për DHF-DHBGJ-DHnGV në të gjithë sistemet online të autoriteteve publike qendrore dhe vendore për të adresuar mospërputhjen e të dhënave. Sinkronizimi i të dhënave duhet të kryhet ndërmjet të gjithë aktorëve përkatës shtetërorë si MD, Këshilli i Lartë i Drejtësisë, Gjykatat, Prokuroritë, Shërbimi i Provës, Policia, MSHMS, meqenëse të gjitha këto institucione kanë sistemet e tyre të mbledhjes së të dhënave. Ekziston nevoja që të rishikohen sistemet ekzistuese online dhe informacioni e dokumentacioni shoqëruar i nevojshëm në mënyrë që të sigurohet konsistencë dhe cilësi në mbledhjen dhe sinkronizimin e të dhënave dhe prodhimin e raporteve të të dhënave në kohë reale.

3.8.3 Advokimi, ndërgjegjësimi dhe përmirësimi i njohurive mbi DHF-DHBGJ-DHnGV dhe shërbimet e MKR-ve

Advokimi, ndërgjegjësimi dhe përmirësimi i njohurive për DHF-DHBGJ-DHnGV duhet të jetë sistematik dhe të mbështetet me fonde të qeverisë qendrore e vendore dhe të koordinohet me donatorë dhe organizata të shoqërisë civile përgjatë gjithë vitit dhe duhet të synojë:

- nivelin qendror dhe vendor për rritjen e ndërgjegjësimit dhe njohurive mbi kuadrin ligjor dhe ndryshimet përkatëse të DHF-DHBGJ-DHnGV dhe të roleve përkatëse institucionale. Pas zgjedhjeve vendore të muajit qershor 2019, është e detyrueshme që MSHMS të mbështesë udhëheqjen e re në të gjitha bashkitë në përmbushjen e detyrimeve të tyre ligjore mbi trajtimin e DHF-DHBGJ-DHnGV dhe në krijimin, drejtimin dhe mbështetjen e MKR-ve. Kjo merr rëndësi të veçantë duke qenë se më shumë se 40% e administratës vendore do të jetë e re, veçanërisht në ato bashki që më parë janë drejtuar nga opozita, të cilat mund të

- ekspozohen ndaj ndryshimit të personelit bazuar në përvojat e mëparshme;
- profesionistët në nivelin qendror dhe vendor (policia, ofruesit e kujdesit shëndetësor, gjykatësit, përmbauesit, punonjësit socialë, mësuesit, institucionet fetare, media) që merren me dhunën në familje dhe forma të tjera të dhunës; publikun e gjerë për të drejtat e njeriut dhe format e tjera të dhunës, duke bërë përpjekje të veçanta që të arrihen zonat e largëta dhe grupet vulnerabël (burrat dhe gratë në zonat rurale, burrat dhe gratë me aftësi të kufizuara, burrat dhe gratë romë dhe egjiptiane, burrat dhe gratë e moshuar, djemtë e vajzat e reja) të cilët përballen me vështirësi për të pasur akses në informacionin kryesor nëpërmjet teknologjive moderne të informacionit;
- rininë në shkollë për të parandaluar dhunën me bazë gjinore ndaj vajzave, martesat e detyruara dhe rritur edukimin mbi të drejtat e shëndetit seksual dhe riprodhues.

Është e rëndësishme që të përdoren mjete inovative dhe krijuese si për shembull teatri në rrugë, performanca rastësore në rrugë, panairë, konkurse me tematikë artistike, veprimtari sportive për të përçuar mesazhin se DHF-DHBGJ-DHnGV nuk është një çështje private por është një çështje publike me kosto të larta sociale dhe ekonomike që duhet trajtuar me tolerancë zero.

SHTOJCA

INSTRUMENTET PËR MBLEDHJEN E TË DHËNAVE

Të bashkëlidhur si skedarë të veçuar në shqip:

- Pyetësi për Koordinatorin Vendor për BGJ dhe DHF
- Pyetësi për anëtarët MKR-së
- Pyetësi për OJF-të
- Pyetësi për të Mbijetuarat e DHF
- Pyetje Udhëzuese për Grupet e Fokusuara

SHTOJCA

PLANI I PUNËS

Detyrat	Ditët	Kohëzgjatja	Përgjegjësia	Vendndodhja
Faza e fillimit				
Takimet e para		Java 3 Prill 2019		Tiranë
Shqyrtimi i dokumentacionit dhe kërkesa për dokumente shtesë		Java 3 Prill 2019	Konsulentët	Tiranë
Zhvillimi i draft raportit fillestar dhe i planit të punës		Java 3 Prill 2019	Konsulentët	Tiranë
Rishikimi i draftit fillestar, marrja e feedback-ut, finalizimi i metodologjisë së mbledhjes së të dhënave dhe testimi i saj		Java 4+ Java 5 Prill 2019	Konsulentët + UNDP + MSHMS	Tiranë
Produkti: Dorëzimi i raportit përfundimtar fillestar		30 prill 2019	Konsulentët	
Faza e mbledhjes së të dhënave				
Takime/Intervista/Grupe fokusi me grupe të identifikuara të interesit dhe takime në terren me NJVV-të e përzgjedhura	30 ditë	Java 1 - Java 4 Maj 2019	Konsulentët	NJVV-të e identifikuara
Analiza e të dhënave dhe faza e raportimit				
Analizimi i të dhënave dhe zhvillimi i raportit të vlerësimit		Java 1-Java 4 Qershor 2019	Konsulentët	Tiranë
Produkti: Dorëzimi i draftit të parë të raportit të vlerësimit		15 korrik 2019	Konsulentët	Tiranë
Rishikimi i raportit dhe reagimet nga MSHMS dhe UNDP		Java 4 Korrik 2019	MSHMS + UNDP	Tiranë
Përgatitja dhe prezantimi i gjetjeve kryesore		Java 4 Korrik 2019	Konsulentët	Tiranë
Përfshirja e komenteve nga UNDP dhe MSHMS		Java 1-4, gusht 2019	Konsulentët	Tiranë
Produkti: Dorëzimi i raportit përfundimtar të vlerësimit		Java 1, Shtator 2019	Konsulentët	Tiranë

SHTOJCA 2A

PROGRAMI I UDHËTIMIT

BASHKIA ELIDA METAJ		Maj 2019											
		Java 1	4	5	Java 2	11	12	Java 3	18	19	Java 4	25	26
1	Tiranë												
2	Durrës												
3	Kamëz												
4	Krujë												
5	Elbasan												
6	Belsh												
7	Gramsh												
8	Lezhë												
9	Shkodër												
10	Lushnje												
11	Berat												
12	Tepelenë												
13	Përmet												
14	Gjirokastrë												
15	Delvinë												
16	Sarandë												
17	Himarë												
18	Finiq												

BASHKIA ELVANA GADESHI		Maj 2019												
		Java 1	4	5	Java 2	11	12	Java 3	18	19	Java 4	25	26	Java 5
1	Bulqizë													
2	Dibër													
3	Klos													
4	Mat													
5	Shijak													
6	Librazhd													
7	Prrenjas													
8	Fier													
9	Mallakastër													
10	Patos													
11	Roskovec													
12	Kolonjë													
13	Korçë													
14	Pogradec													
15	Kukës													
16	Tropojë													
17	Kurbin													
18	Mirditë													
19	Pukë													
20	Kavajë													
21	Vlorë													
22	Cërrik	29 tetor 2019												

SHTOJCA

Bibliografia

- Vendimi Nr. 334, datë 17.2.2011 i Këshillit të Ministrave “Për mekanizmin e bashkërendimit të punës për trajtimin dhe referimin rasteve të dhunës në familje dhe mënyrën e procedimit të tij”.
- Ligji Nr. 9669, datë 18.12.2006 “Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare” dhe ndryshimet në vitin 2018.
- Ligji Nr. 9970, datë 24.7.2008 “Për barazinë gjinore në shoqëri”.
- Strategjia Kombëtare dhe Plani i Veprimit për Barazinë Gjinore 2016-2020
- Plani Kombëtar i Veprimit për përfshirjen e burrave dhe djemve, si partnerë të grave dhe vajzave në përbarazi gjinore dhe kundër dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje 2014 – 2019
- Qeveria e Shqipërisë, (2019). Rishikimi kombëtar për zbatimin e Platformës për Veprim të Pekinit, Pekin +25
- MSHMS (2018). Raporti i Monitorimit për Strategjinë Kombëtare dhe Planin e Veprimit për Barazinë Gjinore 2016-2020
- QAGJZH dhe AWEN (2018), Raportet e Monitorimit për Zbatimin e Objektivit Nr. 3 të SKBGJ-së 2016-2020 në 6 bashkitë, Tiranë, Durrës, Elbasan, Korçë, Shkodër dhe Vlorë.
- Raporti i Progresit i BE-së për Shqipërinë (2018 dhe 2019)
- UN Women dhe UNDP (2016), Dosja gjinore Shqipëri
- E. Metaj (2015), Analizë e funksionimit të Reagimit të Koordinuar të Komunitetit ndaj dhunës në familje në nivel vendor në Shqipëri, në <http://www.al.undp.org/content/albania/en/home/library/poverty/functioning-of-the-coordination-mechanism-for-referral-and-treat/>
- E. Metaj (2017), Mbështetje për zhvillimin e mekanizmit të referimit në trajtimin e dhunës me bazë gjinore në qarqet e Tiranës dhe Shkodrës 2015-2017
- INSTAT (2013). Dhuna në familje në Shqipëri, Vrojtim Kombëtar me Bazë Popullatën
- INSTAT (2019). Dhuna ndaj Grave dhe Vajzave në Shqipëri, Vrojtim Kombëtar me Bazë Popullatën
- UN Women dhe Observatori për të Drejtat e Fëmijëve, (2016). Studimi Vlerësues “Për ngacmimin seksual dhe dhunën seksuale ndaj grave dhe vajzave në hapësirat publike urbane”.
- Instituti për Kërkime dhe Alternativa IDRA dhe UN Women (2018). Ngacmimi seksual dhe format e tjera të dhunës me bazë gjinore në hapësirat urbane, Tiranë, Durrës dhe Fier, në <https://www.un.org.al/publications/sexual-harassment-and-other-forms-gender-based-violence-urban-public-spaces-albania>
- Instituti për Kërkime dhe Alternativa Zhvillimi IDRA dhe UN Women (2019). Ngacmimi seksual dhe format e tjera të dhunës me bazë gjinore në hapësirat urbane, Korçë dhe Shkodër, në http://www2.unwomen.org/-/media/field%20office%20albania/attachments/publications/2019/05/english_web.pdf?la=en&vs=355

Lista e grupeve të interesit të konsultuara në nivel vendor

Nr.	Emër/Mbiemër	Institucioni	Pozicioni i punës	Gjinia	
Bashkia e Pogradecit				F	M
1	Valentina Veshollari	Bashkia	Specialiste për pakicat	x	
2	Arbi Basho	Bashkia	Administrator Shoqëror		x
3	Etleva Memia	Bashkia/NJMF	Specialiste	x	
4	Rozalina Cela	Drejtoria e Shërbimeve Sociale	Specialiste	x	
5	Mariglen Gjuzi	Drejtoria e Shërbimeve Sociale	Specialist		x
6	Leonard Dervishllori	Instituti i Policisë	Specialist i Dhunës në Familje		x
7	Reshit Collaku	Instituti i Policisë	Specialist i Komunitetit		x
8	Ernold Meha	Instituti i Kujdesit Shëndetësor	Specialist		x
9	Eleni Jajcari	OJF vendore "Unë Gruaja"	Drejtoresh Ekzekutive	x	
10	Olgerta Danelli	OJF vendore "Unë Gruaja"	Avokate	x	
11	Silvana Bozda	Qendra e Kujdesit Shëndetësor	Mjeke familjeje	x	
12	Luiza Treste	Zyra e punësimit	Specialiste	x	
13	Arta Balliu	Bashkia	Koordinatorë/ Dhuna në Familje	x	
14	Adriana Adhami	Bashkia	Zëvendëskryetare Bashkie	x	
15	Albana Berberi	Bashkia	Specialiste	x	
Bashkia e Fierit					
1	Natasha Sollaku	Bashkia	Koordinatorë vendore	x	
2	Edmond Mile	Njësia Administrative /Qendër	Specialist i Shërbimeve Sociale		x
3	Albert Levra	Drejtoria Rajonale e Shërbimeve Sociale	Specialist		x
4	Alma Avdulaj	Njësia Administrative Cakran	Administratore Sociale	x	
5	Enkelejda Allkanjari	Zyra e Punësimit	Specialiste	x	
6	Elisa Vela	Zyra e Punësimit	Psikologe	x	
7	Marjeta Dymishi	Bashkia	Administratore Shoqërore	x	
8	Imelda Tosha	Njësia Administrative Fier	Administratore Shoqërore	x	
9	Raimonda Mehmeli	Bashkia	Administratore Shoqërore	x	
10	Ingrida Bida	Kisha Ortodokse	Koordinatorë	x	
11	Merita Pove	Zyra e Punësimit	Specialiste	x	
12	Athina Çëra	Zyra e Punësimit	Specialiste	x	
13	Odetta Rulla	Zyra e Punësimit	Specialiste	x	
14	Elri Daka	Qendra Murialdo	Punonjës Social		x
15	Jora Dylgjieri	Bashkia	Punonjëse Sociale	x	
16	Enkeleda Balo	Spitali Rajonal Fier	Punonjëse Sociale	x	
17	Florida Tare	Bashkia	Administratore Sociale	x	
18	Skerdi Kalloshi	Bashkia	Specialist		x

Bashkia e Mallakastrës					
1	Jonida Llaka	Bashkia	Specialiste	x	
2	Marinela Rrapaj	Njësia Administrative / Fratar	Specialiste	x	
3	Suyana Qerbaj	Zyra e Punësimit	Specialiste	x	
4	Edlira Lamaj	Bashkia	Psikologe	x	
5	Hatie Asllanaj	Bashkia	Specialiste	x	
6	Hekuran Reshkaj	Zyra e Prefektit të Qarkut	Specialist		x
7	Blerta Hibraimi	Zyra e Arsimit	Punonjëse Sociale	x	
8	Besmira Malosi	Qendra shëndetësore	Infermiere	x	
9	Pëllumb Larma	Drejtorja e Shërbimeve Sociale	Specialist		x
Bashkia e Vlorës					
1	Xhensila Murati	Qendra VATRA	Punonjëse Sociale	x	
2	Florina Hajrulla	Qendra e kujdesit shëndetësor	Psikologe	x	
3	Eno Koleka	Drejtorja e Shërbimeve Sociale	Specialist		x
4	Silvana Ngresi	Zyra e Punësimit	Specialiste	x	
5	Gjinovefa Xhorri	Zyra e Punësimit	Specialiste	x	
6	Rezarta Andoni	Bashkia	Koordinatorë e Dhunës në Familje	x	
7	Irena Hasa	Bashkia	Përgjegjëse e Drejtorisë së Shërbimeve Sociale	x	
Bashkia e Prrenjasit					
1	Sonila Karaj	Bashkia	Specialiste	x	
2	Nertila Toli	OJF vendore "Forumi i Gruas" Elbasan	Menaxhere Projekti	x	
3	Soela Kurti	OJF vendore "Forumi i Gruas" Elbasan	Avokate	x	
4	Elvira Kryeziu	Bashkia	Specialiste e Ndhmës Ekonomike	x	
5	Redina Allko	Njësia Administrative Rajce	Specialiste e Ndhmës Ekonomike	x	
6	Sonila	Njësia Administrative Rajce	Specialiste e Ndhmës Ekonomike	x	
7	Denisa Gega	Bashkia	Specialiste e Ndhmës Ekonomike	x	
8	Juliana Kllogjri	Bashkia	Përgjegjëse e Shërbimeve Sociale	x	
9	Pranvera Bashka	Bashkia	Specialiste e Ndhmës Ekonomike	x	
10	Mirela Dashi	Bashkia	Koordinatorë e Dhunës në Familje	x	
Bashkia Roskovec					
1	Eralda Duraj	Bashkia	Specialiste arsimit	x	
2	Sidorela Sakaj	Bashkia	Specialiste e Mbrojtjes së Fëmijëve	x	
3	Irma Gishti	Qendra e Kujdesit Shëndetësor	Mjeke	x	
4	Arjan Çepele	Institucioni i Policisë	Specialist		x

5	Nertila Pelivani	Bashkia	Koordinatorë e Dhunës në Familje	x	
Bashkia e Patosit					
1	Alba Gollosi	Bashkia	Specialiste e Barazisë Gjinore	x	
2	Anisa Shpata	Qendra Shëndetësore Patos	Infermiere	x	
3	Miranda Matohitaj	Zyra e Punësimit	Specialiste	x	
4	Valmira Rakipaj	OJF vendore "Zhani Ciko"	Psikologe	x	
5	Irma Papingu	Drejtoria e Shërbimeve Sociale	Specialiste	x	
6	Xhemil Myrtaj	Njësia Administrative Ruzhdi	Specialist		x
7	Gramoz Capdo	Njësia Administrative Zharrëz	Specialist		x
8	Albert Lema	Drejtoria e Shërbimeve Sociale	Specialist		x
9	Albana Hyseni	OJF vendore "Zhani Ciko"	Punonjës Social	x	
10	Gena Mane	Prokuroria	Prokuror		x
11	Asllan Budaj	Institucioni i Policisë	Specialist		x
Bashkia e Librazhdit					
1	Ismet Hasa	Bashkia	Specialist i burimeve njerëzore		
2	Rexhep Shako	Bashkia	Specialiste e Shërbimeve Sociale		
3	Andri Çota	Bashkia	Zëvendëskryetar Bashkie		
4	Arjan Çala	OJF vendore "Tjetër Vizion" Elbasan	Menaxher projekti		
Bashkia e Korçës					
1	Elenica Toresha	Bashkia	Specialiste	x	
2	Ira Akrobati	Njësia Administrative Voskop	Administratore Shoqërore	x	
3	Irena Bozda	Drejtoria e Shërbimeve Sociale	Punonjëse Sociale	x	
4	Zhulina Zhapa	Drejtoria e Shërbimeve Sociale	Punonjëse Sociale	x	
5	Liza Zidheri	Njësia Administrative Drenovë	Administratore Shoqërore	x	
6	Bruna Ravolli	Njësia Administrative Bulgarec	Administratore Shoqërore	x	
7	Denisa Bregu	Njësia Administrative Mollaj	Administratore Shoqërore	x	
8	Dhurata Mehmeti	Zyra e Punësimit	Specialiste	x	
9	Mamica Shishi	Bashkia	Specialiste	x	
Bashkia e Kolonjës					
1	Anjeza Konini	Bashkia	Specialiste e Mbrojtjes së Fëmijëve	x	
Bashkia e Bulqizës					
1	Ramazan Novaku	Prefektura e Dibrës	Specialist		x
2	Shkëlqim Gjoka	Institucioni i Policisë	Specialist		x
3	Arlinda Gjoni	Zyra e Punësimit	Specialiste	x	
4	Jetmira Doda	Zyra e Punësimit	Specialiste	x	
5	Haxhi Pulja	Bashkia, Drejtoria e Shërbimeve Sociale	Specialist		x

6	Besmira Tuma	Bashkia, Drejtoria e Shërbimeve Sociale	Specialiste	x	
7	Eriselda Hoxha	Bashkia, Drejtoria e Shërbimeve Sociale	Specialiste	x	
Bashkia Dibër					
1	Arjana Reçi Bulku	Drejtoria e Shërbimeve Sociale, Dibër	Psikologe	x	
2	Klevis Saikurti	Bashkia	Specialist		x
3	Sabedin	Drejtoria e Arsimit Dibër	Specialist		x
4	Lulëzime Lusha	Spitali Rajonal	Psikologe	x	
5	Jona Cani	Bashkia , Njësia për Mbrojtjen e Fëmijëve	Psikologe	x	
6	Migena Veseli	Spitali Rajonal	Punonjëse Sociale	x	
7	Verdi Shehu	OJF vendore Observatori Fiber	Ekspert Rajonal		x
8	Vilma Bardulla	Bashkia	Specialiste e Shërbimeve Sociale	x	
9	Valbona Kaloçi	Bashkia	Specialiste për njerëzit me aftësi të kufizuara	x	
10	Ardita Shehu	Bashkia	Specialiste	x	
11	Gëzime Lazimi	OJF vendore Agrita	Specialiste	x	
12	Bukurie Begu	OJF vendore Agrita	Specialiste	x	
13	Majlinda Hoxha	World Vizion	Specialiste	x	
14	Florina Jela	Bashkia	Specialiste	x	
15	Algert Shyka	Zyra e Punësimit	Specialist		x
16	Albana Shulku	Bashkia	Specialiste	x	
Bashkia e Klosit					
1	Shaban Diska	Zyra e Punësimit , Mat	Specialist		x
2	Ervis Brahalilaj	Bashkia e Matit	Punonjës Social		x
3	Hamza Kuka	Njësia Administrative. Suç	Specialiste e Ndihmës Ekonomike		x
4	Nazime Elezi	Gjimnazi Klos	Psikologe	x	
5	Valmira Mati	Bashkia	Specialiste e Ndihmës Ekonomike	x	
6	Dhurim Buzhiqi	Bashkia	Administrator Shoqëror		x
7	Eriol Sula	Gjykata , Mat	Specialist IT dhe i Marrëdhënies me Publikun	x	
8	Bashkim Doka	Qendra Shëndetësore	Infermiere		x
9	Mehmet Limani	Bashkia	Drejtoria e Shërbimeve Sociale		x
10	Lumturie Ceka	Bashkia	Specialiste e Barazisë Gjinore	x	
Bashkia e Matit					
1	Isabela Hoxha	Drejtoria e Shërbimeve Sociale Burrel	Psikologe	x	
2	Gjyste Leku			x	
3	Miranda Lala	Qendra Shëndetësore	Infermiere	x	
4	Albana Ndreu	Bashkia	Specialiste	x	
5	Elson Reçi	Prefektura e Dibrës	Specialist Monitorimi		x

6	Hasan Hidri	Institucioni i Policisë	Specialist i Komunitetit	x	x
7	Shaban Diçka	Zyra Vendore e Punësimit	Specialist i Programit të Shërbimit		x
8	Klaudia Kdoi	Bashkia	Specialiste e Barazisë Gjinore	x	
9	Nezir Osmani	Bashkia	Administrator Shoqëror		x
10	Mëhill Brika	Bashkia			x
11	Dorontina Doda	Bashkia	Sp. NE	x	
12	Eriol Sula	Gjykata , Mat	Specialist IT dhe i Marrëdhënies me Publikun		x
13	Ortenca Salaj	Bashkia	Specialiste e Mbrojtjes së Fëmijëve	x	
14	Teuta Karaj	Zyra e Arsimit	Specialiste	x	
Bashkia e Pukës					
1	Anjeza Doda	Bashkia	Punonjëse sociale për personat me aftësi të kufizuara	x	
2	Eliona Mehaj	Bashkia	Specialiste e Mbrojtjes së Fëmijëve	x	
3	Elsa Kolgjokaj	OJF vendore	Psikologe	x	
Bashkia e Shijakut					
1	Irena Çyrlaj	Bashkia	Administratore Shoqërore	x	
2	Atalanta Balliu	Bashkia	Përgjegjëse e drejtorisë së shërbimeve	x	
3	Daniela Deda	Bashkia	Administratore Shoqërore	x	
4	Merita Kodra	Njësia Administrative Xhafzotaj	Administratore Shoqërore	x	
5	Ndriçim Shika	Policia, Shijak	Specialist i Komunitetit		x
6	Bledar Dervishi	Njësia Administrative Maminas	Administrator Social		x
7	Silvana Marku	Njësia Administrative Xhavzotaj	Koordinatorë vendore	x	
Bashkia e Tropojës					
1	Valjana Boshnjaku	OJF vendore	Specialiste e Dhunës në Familje	x	
2	Ardita Dushaj	OJF vendore	Specialiste e Dhunës në Familje	x	
3	Majlinda Shiqerukaj		Psikologe	x	
4	Rudina Memia	Kopshti		x	
5	Rezarta Metaliaj	Drejtorja e Shëndetit Publik Tropojë	Specialiste	x	
6	Gjerovica Osmaj			x	
7	Akonde Peplokaj	Njësia Administrative, Fierzë		x	
8	Shkurta Gjahaj	Bashkia	Specialiste e Ndihmës Ekonomike	x	
9	PJ Jahanazi	Korpusi i Paqes	Vullnetar		x
10	Lulzime Gjyriqi			x	
11	Vjollca Vahaj	Zyra Vendore e Punësimit Tropojë		x	
12	Klodiana Doçaj	Zyra e Arsimit Tropojë		x	

13	Miranda Gjyriqi	Drejtorja e Shërbimeve Sociale Tropojë		x	
14	Kujtim Buçpapaj	Njësia Administrative Bujan	Administrator		x
15	Avni Ymeraj	Njësia Administrative Markgjegjaj	Administrator		x
16	Aurela Prozlani	Njësia Administrative Tropojë	Administratore	x	
17	Drita Gjeçaj	Bashkia	Përgjegjëse e sektorit për personat me aftësi të kufizuara	x	
Bashkia e Kavajës					
1	Ermir Nasifi	Njësia Administrative Helmas	Specialist i Ndihmës Ekonomike		x
2	Jugen Dobja	Zyra Vendore e Punësimit	Specialist		x
3	Sajmir Kazazi	Policia, Kavajë	Specialist për Dhunën në Familje		x
4	Hamid Bregu	Bashkia	Specialist i Ndihmës Ekonomike		x
5	Besjana Llulla	Bashkia	Specialiste e Barazisë Gjinore	x	
6	Adrian Malaj	Bashkia	Drejtorja Juridike		x
7	Denada Gorani	Bashkia	Specialiste e Barazisë Gjinore	x	
8	Margusa Casa	Bashkia	Specialiste	x	
9	Genci Gjylsheni	Bashkia	Zëvendëskryetar Bashkie		x
10	Sonila Sula	Bashkia	Përgjegjëse e Drejtorisë së Shërbimeve Sociale	x	
11	Erla Veliu	Njësia e kujdesit shëndetësor Kavajë	Përgjegjëse e Kujdesit Shëndetësor	x	
Bashkia e Kukësit					
1	Vera Istrefaj	OJF vendore	Avokate	x	
2	Brusilda Bilali	Drejtorja Rajonale e Shërbimeve Sociale, Kukës	Specialiste	x	
3	Elsa Murataj	Bashkia	Punonjës Sociale	x	
4	Dornela Voka	Instituti i kujdesit shëndetësor, Kukës	Specialiste	x	
5	Hyrije Gjana	Bashkia	Specialiste e Dhunës në Familje	x	
6	Dashurie Hoxha	Zyra Vendore e Punësimit, Kukës	Psikologe	x	
7	Manjola Elezi	DSHP Kukës	Psikologe	x	
8	Teuta Lengu	Drejtorja e Arsimit Kukës	Specialiste	x	
Bashkia e Kurbinit					
1	Petrit Xheluli	Njësia Administrative Mamurras	Specialist		x
2	Gjeline Stafa	Njësia Administrative Fushë Kuqe	Specialiste	x	
3	Kristjana Nezha	Bashkia	Specialiste e Mbrojtjes së Fëmijëve	x	
4	Llesh Ndoci	Bashkia	Drejtor i shërbimeve sociale		x
5	Vilma Kola	Bashkia	Përgjegjëse e sektorit për personat me aftësi të kufizuara	x	
6	Pashk Zefi	Zyra e Arsimit Kurbin	Specialist		x

Bashkia e Mirditës					
1	Preng Kaçori				x
2	Shkelqim Prendi	Bashkia	Drejtor ASHSAK		x
3	Valbona Beleshi	Zyra e Arsimit Mirditë	Specialiste	x	
4	Majlinda Dona	Gjimnazi Mirditë	Psikologe	x	
5	Mira Keqa	Caritas Rrëshen	Punonjëse Sociale	x	
6	Nertila Beqiri	Bashkia	Specialiste	x	
7	Arselojda Pepkolaj	Bashkia	Koordinatorë	x	
Bashkia e Cërrikut					
1	Marsida Broshka	Njësia Administrative Mollas	Specialiste	x	
2	Brunilda Kurti	Njësia Administrative Shalës	Specialiste	x	
3	Edije Jonca	Bashkia	Këshilltare	x	
4	Alketa Binjaku	Bashkia	Drejtores	x	
5	Nderim Dyli	Institucioni i Policisë	Specialist i Komunitetit		x
6	Adriatik Belshi	Qendra Shëndetësore e Shalës	Mjek		x
7	Ornela Mehmeti	Bashkia	Specialiste e Ndihmës Ekonomike	x	
8	Klareita Isufaj	Bashkia	Inspektore e Rinisë	x	
9	Gentjan Xhaja	Bashkia	Specialist për pakicat		x
10	Arjana Lici	Zyra Vendore e Arsimit	Oficere Sigurie	x	
11	Blerina Musaj	Zyra Vendore e Arsimit	Oficere Sigurie	x	
12	Arsjola Hyseni	Zyra Vendore e Arsimit	Oficere Sigurie	x	
13	Eva Nikolla	Drejtorja e Shërbimeve Sociale Elbasan	Punonjëse Sociale	x	
14	Eglantina Braka	Bashkia	Specialiste e Mbrojtjes së Fëmijëve	x	
15	Edvina Plavo	Njësia Administrative Gostime	Specialiste e Ndihmës Ekonomike	x	
16	Kristina Qypi	Prefektura e Elbasanit	Specialiste e Shërbimeve	x	
	Totali 1			166	56
Bashkia e Kamzës					
1	Esmeralda Troci	Bashkia	Specialiste për Mbrojtjen e Fëmijëve Koordinatorë Vendore për DhF	x	
2	Eranda Bego	Bashkia	Specialiste për Shërbimet Psiko-sociale	x	
3	Elsa Kera	Shkolla 100 Vjetori	Specialiste për Shërbimet Psiko-sociale	x	
4	Borjana Korini	Shkolla I. Rugova	Koordinatorë në Qendrën e të Drejtave të Njeriut në Demokraci	x	
5	Rrahmn Sokoli	Bashkia	Përgjegjës i Ndihmës Ekonomike		x
6	Jorida Gjini	NJA Bathore, Kamëz	Specialiste në Drejtorinë Rajonale të Shërbimit Social Shtetëror	x	
7	Lusita Shypi	Tiranë	Specialiste për dhunën në familje dhe mbrojtjen e fëmijëve Rajoni i Policisë	x	

Bashkia e Krujës					
1	Manjola Pistolja	Bashkia	Specialiste për BGj dhe DhF	x	
2	Ernida Tagani	Bashkia	Specialiste për Mbrojtjen e Fëmijëve	x	
3	Anisa Topalli	Bashkia	Specialiste Koordinimi	x	
4	Mirela Vata	NJA	Infermiere	x	
5	Blerta Goga	Bashkia	Specialiste për Aftësinë e Kufizuar në Bashki	x	
6	Petrit Hoxha	Policia	Punonjës Policie		x
7	Sabije Seseri	Spitali	Zëvendësdyrektore	x	
8	Ermira Ilubani	ZRP	Specialiste në Zyrën e Punësimit	x	
9	Arbina Halili	Qendra Shëndetësore	Infermiere	x	
Bashkia e Tiranës					
1	Aida Shehu	Bashkia	Përgjegjëse e BGj, DhF dhe LGBT, Bashkia Tiranë	x	
2	Nadire Myrtaj	Bashkia	Specialiste për BGj dhe DhF	x	
3	Rudina Basha	Autoriteti Shëndetësor Rajonal	Specialiste	x	
4	Esmeralda Hoxha	OSHC	Koordinatorë Projekti	x	
5	Dorina Sada	Përfaqësuese e Zyrës së Përmbarimit	Avokate	x	
6	Lindita Cakani	Prokurore	Avokate	x	
7	Alba Nikolla	Gjykata e Rrethit	Avokate	x	
8	Olen Dashi	Linja Këshillimore për Gra dhe Vajza/Burra dhe Djem	Konsulent		x
9	Migena Mollanji	Qendra e Zhvillimit të Komunitetit "Sot për të Ardhmen"	Punonjëse Sociale	x	
10	Eleni Pistoli	Drejtorja Rajonale e Shërbimit Social Shtetëror	Specialiste	x	
11	Hurma Brahollari	Rajoni i Policisë Nr. 3	Punonjëse Policie	x	
Bashkia e Durrësit					
1	Aurora Hyka	Bashkia	Punonjëse e BGj	x	
2	Ana Pashnjari	Bashkia	Punonjëse e BGJ dhe KV për DHF	x	
3	Rezarta Agolli	Shoqata e Grave me Probleme Sociale	Avokate	x	
4	Meme Xhaferaj	Bashkia	Drejtorë e Shërbimeve Sociale	x	
5	Etleva Miri	Rajoni i Policisë	Punonjëse Policie,	x	
6	Aida Cikallëshi	Qendra e Zhvillimit të Komunitetit "Sot për të Ardhmen"	Koordinatorë	x	
7	Erisilda Shpata	AWEN	Monitorim	x	
8	Gilberta Kastrati	Zyra Rajonale e Punësimit	Specialiste	x	
9	Iva Kujofsa	Zyra Rajonale e Punësimit	Specialiste	x	
Bashkia e Elbasanit					
1	Marsida Sejdini	Bashkia	KVDHF dhe NBGJ	x	

2	Kristina Qypi	Zyra e Prefektit	Specialiste	x	
3	Sonial Muzhaqi	ËorlD Vision	Oficer Projekti	x	
4	Alketa Binjaku	Bashkia	Specialiste në Drejtorinë e Shërbimeve Sociale	x	
5	Danjela Shuli	Qendra Komunitare	Specialiste	x	
6	Elsa Jano	DRSHKP	Specialiste	x	
7	Merita Tirana	Zyra e Përmbarimit	Avokate	x	
8	Vjollca Gjura	Qendra e Grave	Oficere Projekti	x	
9	Bukurija Obloja	A2B Albania	Oficere Projekti	x	
10	Rajmonda Sharra	Rajoni i Policisë	Punonjëse Policie	x	
11	Fatbardha Menolla	Rajoni i Policisë	Punonjëse Policie	x	
12	Xhelian Sefer	Prokuroria	Avokat		x
13	Leoks Sukniqi	Gjykata	Gjykata		x
14	Sonila Luzi	OSHC	Psikolog	x	
Bashkia e Belshit					
1	Entela Dervishi	Bashkia	KVDhF, NBGj dhe NE	x	
2	Dhurata Cabija	Gjimnazi	Zëvendësdrejtores	x	
3	Esmerald Goci	Qendra Shëndetësore	Infermiere	x	
4	Djana Paja	Qendra Shëndetësore	Infermiere	x	
5	Rozeta Hysa	Qendra Shëndetësore	Infermiere	x	
Bashkia e Gramshit					
1	Ludjana Elezi	Bashkia	KVDhF dhe NBGj	x	
2	Ariola Kishta	Drejtoria e Shëndetit Publik	Specialiste	x	
3	Valentina Kume	Qendra Shëndetësore	Specialiste	x	
4	Fatmir Shtylla	Zyra e Prefektit	Zëvendësprefekt		x
5	Vjollca Kasmi	ZRP	Specialiste	x	
6	Ermal Ballolli	DAR	Specialist		x
7	Neshat Nasufi	Drejtoria e Policisë	Punonjës Policie		x
8	Bukurie Latifi	Spitali	Mjeke	x	
9	Mira Berisha	Kisha Katolike	Përfaqësues		
Bashkia e Lushnjes					
1	Juliana Pirra	Bashkia	KVDHF dhe NBGJ	x	
2	Laureta Xhafa	Bashkia	Punonjëse Sociale	x	
3	Anila Cala	Bashkia	Specialiste e Shërbimeve Sociale	x	
4	Besiana Mile	Drejtoria e Shëndetit Publik	Specialiste	x	
5	Vala Akulli	ZRP	Specialiste e Zyrës së Punësimit	x	
6	Elsa Kupasi	NjA	Specialiste e NE dhe PAK	x	
7	Esteri Veizi	Bashkia	Specialiste e PAK	x	

8	Evisona Pepa	NJA	Inspektore e NE dhe PAK	x	
9	Teuta Bozo	NJA Kolonjë	Inspektore e NE dhe PAK	x	
10	Anila Beqiri	NJA Bubullimë	Inspektore e NE dhe PAK	x	
11	Erald Gjyla	NJA Golëz	Inspektore e NE dhe PAK	x	
12	Erkida Staka	NJA Dushk	Inspektore e NE dhe PAK	x	
13	Redona Greca	Rajoni 5	Inspektore e NE dhe PAK	x	
14	Brikena Lito	Zyra e Përmbartimit	Avokate	x	
15	Valbona Myzeqari	Bashkia	Specialiste e MF	x	
16	Teuta Kuca	Gjimnazi	Punonjëse Sociale në shkollë	x	
17	Lediana Ndoni	Gjimnazi	Psikologe në shkollë	x	
18	Loise Haruni	Bashkia	Punonjëse Sociale	x	
19	Elton Buni	Rajoni i Policisë	Punonjës Policie		x
20	Luiza Pononi	NJA	NE dhe PAK, Administratore Sociale	x	
21	Anxhela Korreshi	NJA	Punonjëse Sociale në terren	x	
22	Bashkim Myftari	NJA Ballagat	Inspektore e NE dhe PAK		x
23	Saida Tushe	Bashkia	Specialiste Strehimi	x	
24	Suela Shari	NJA Krutje	Administratore Shoqërore	x	
25	Asimela Troka	NJA	Inspektore e NE dhe PAK	x	
26	Alfonc Kosheri	NJA Karbunar	Inspektore e NE dhe PAK		x
27	Natasha Mebelli	Rajoni 2	Inspektore e NE dhe PAK	x	
28	Eda Bushi	NJA Alikaj	Inspektore e NE dhe PAK	x	
Bashkia e Beratit					
1	Artemisa Frasheri	Bashkia	KVDHF, NBGJ dhe MF	x	
2	Pirro Xheblati	Bashkia	Përgjegjës i Shërbimeve Sociale		x
3	Valbona Qafa	Rajoni i Policisë	Punonjëse Policie	x	
Bashkia e Përmetit					
1	Arjana Papanao	Bashkia	KVDHF dhe NBGJ	x	
2	Lico Stefanidhi	Spitali	Mjek		x
3	Diana Dervishi	Gjykata	Kancelare	x	
4	Silvana Pani	Prokuroria	Prokurore	x	
5	Haxhire Dhamo	Qendra Shëndetësore	Infermiere	x	
6	Majlinda Jani	Qendra Shëndetësore	Infermiere	x	
Bashkia e Tepelenës					
1	Arta Shahu	Bashkia	KVDHF, NBGJ	x	
2	Moliana Dervishi	Bashkia	Inspektor	x	
3	Alma Goga	Drejtorja e Shëndetit Publik	Specialiste	x	
4	Valbona cela	Bashkia	Sekretare e Këshillit Bashkiak	x	
5	Suela Selimi	Spitali	Drejtoreshë	x	

Bashkia e Gjirokastrës					
	Erkson Osmani	Bashkia	KVDHF dhe NBGJ		x
Bashkia e Sarandës					
1	Emanuela Cetri	Bashkia	KVDHF, NBGJ dhe MF	x	
2	Anial Pikuli	Bashkia	Administrator Shoqëror	x	
3	Entela Gjoni	Shoqata "Jona"	Drejtore në Shoqatën "Jona"	x	
Bashkia e Finiqit					
1	Katerina Thodhori	Bashkia	Përgjegjëse e Sektorit të SHS, KVDHF, NBGJ	x	
Bashkia e Delvinës					
1	Dorina Myftar	Bashkia	KVDhF, NBGj	x	
2	Marjeta Niko	Spitali Rajonal	Mjeke	x	
3	Mikela Qendro	Bashkia	Specialiste e NE	x	
4	Ilirjan Ziu	Rajoni i Policisë	Punonjës Policie		x
Bashkia e Himarës					
1	Antoneta Bollano	Bashkia	KVDHF dhe NBGJ	x	
2	Blerina Balo	Bashkia	Drejtore e Shërbimeve Sociale	x	
3	Ela Gjikhuri	Qendra Shëndetësore	Infermiere	x	
4	Xhevdet Qepi	Rajoni i Policisë	Punonjës Policie		x
Bashkia e Lezhës					
1	Suada Nekaj	Bashkia	NBGJ	x	
2	Deasara Marky	Bashkia	KVHhF dhe NBGJ	x	
3	Alma Shyti	ZRP	Koordinatorë e Zyrës së Punësimit	x	
4	Marie Zefi	SSHPS	Punonjëse Sociale	x	
5	Aferdiata Gjoni,	Fondacioni "Mary Ēard Loretto"	Punonjëse Sociale	x	
6	Enka Leka	Bashkia	KVDHF	x	
7	Marta Fetjo	Drejtoria e Shërbimeve Sociale në Bashki	Punonjëse Sociale	x	
Bashkia e Shkodrës					
1	Lorena Bardeli	Bashkia	Specialiste e Shërbimeve Sociale	x	
2	Azra Hallunaj	Bashkia	Specialiste	x	
3	Flujela Zoga	Zyra e Prefektit	Specialiste	x	
4	Atila Uligaj	Gruaja tek gruaja	Administratore	x	
5	Leonora Asllani	Drejtoria e Formimit Profesional	Specialiste	x	
6	Stela Niklekaj	NJA	Psikologe	x	
7	Suela Domnoni	ZVAP	Psikologe	x	
Totali 2				117	16
TOTALI I PËRGJITHSHËM			355	283	72

SHTOJCA

Informacion i konsoliduar për KVDHF-të

Nr.	Bashkia	Pozicioni	Arsimi	Kohëzgjatja në këtë pozicion	Me kohë të pjesshme/ të plotë
1	Bulqizë	Specialist i DhF dhe NjMF	Punonjës Social	2,5 vite	Me kohë të plotë
2	Dibër	Specialist i DhF dhe BGj	Avokat	3 vite	Me kohë të plotë
3	Klos	Specialist i NjMF, DhF dhe BGj	Punonjës Social	3 vite	Me kohë të plotë
4	Mat	Specialist i DhF dhe BGj	Psikolog	< 1 vit	Me kohë të plotë
5	Shijak	Specialist i NjMF, DhF dhe BGj	Mësues	3 vite	Me kohë të pjesshme (mbulon gjithashtu çështjet administrative të bashkisë)
6	Librazhd	Nuk ka informacion			
7	Prrenjas	Dhuna në Familje, Barazia Gjinore	Psikolog	> 3 vite	Me kohë të pjesshme
8	Fier	Specialist i DhF dhe BGj	Punonjës Social	7 vite	Me kohë të plotë
9	Mallakastër	Specialist i NjMF, Mbrojtjes Sociale, DhF dhe BGj	Punonjës Social	5 vite	Me kohë të plotë
10	Patos	Specialist i NjMF, DhF dhe BGj, Punonjës Social	Psikolog	2 vite	Me kohë të plotë
11	Roskovec	Koordinator Vendor për DhF	Psikolog	< 1 vit	Me kohë të plotë
12	Kolonjë	Specialist i NjMF	Logopedist	<2 vite	Me kohë të pjesshme
13	Korçë	Nuk është dhënë asnjë informacion. KVDhF dhe NjMF e mëparshme janë larguar pak kohë më parë nga Bashkia e Korçës. Ajo ka punuar për rreth 10 vite në këtë pozicion.			
14	Pogradec	Koordinator Vendor për DhF	Nuk ka informacion	4 vite	Me kohë të plotë
15	Kukës	Specialist i DhF dhe BGj	Psikolog	7 vite (3 vitet e para si pikë kontakti për DhF)	Me kohë të plotë

16	Tropojë	Specialist i DhF dhe BGj	Punonjës Social	1 vit	Me kohë të plotë
17	Kurbin	Koordinator i DhF dhe Specialist i NjMF	Punonjës Social	4 vite	Me kohë të pjesshme
18	Mirditë	Specialist i NjMF, KVDhF dhe BGj	Mësues	3 vite	Me kohë të plotë (mbulon gjithashtu çështjet administrative të bashkisë)
19	Pukë	Punonjës Social	Punonjës Social	2 vite	Me kohë të pjesshme
20	Kavajë	Specialist i BGj dhe çështjeve sociale	Punonjës Social	<1 vit	Me kohë të plotë
21	Vlorë	Specialist i DhF dhe BGj	Nuk ka informacion	9 vite	Me kohë të plotë
22	Elbasan	Specialist i DhF dhe BGj	Punonjës Social	5 vite	Me kohë të plotë
23	Tiranë	KV për DhF	Punonjës Social	6 vite	Me kohë të plotë
24	Durrës	Specialist i DhF dhe BGj	Avokat	8 vite	Me kohë të plotë
25	Përmet	Specialist i DhF dhe BGj	Avokat	8 vite	Me kohë të plotë
26	Kamëz	Specialist për Mbrojtjen e Fëmijëve, BGj dhe KV për DhF	Shkenca Politike	2 vite	Me kohë të pjesshme
27	Krujë	KV për DhF	Ekonomist	Më pak se 1 vit	Me kohë të plotë
28	Tepelenë	Drejtori i Arsimit, Kulturës, Kujdesit Social (Mbrojtja e Fëmijëve, BGj dhe DhF)	Mësues	3 vite	Me kohë të pjesshme
29	Lezhë	Specialist i DhF dhe BGj	Punonjës Social	3 vite	Me kohë të plotë
30	Belsh	Inspektor i Ndihmës Ekonomike dhe KV për DhF	Laborant	10 muaj	Me kohë të pjesshme
31	Berat	Specialist për Mbrojtjen e Fëmijëve, BGj dhe DhF	Sociolog	3 muaj	Me kohë të plotë
32	Sarandë	Punonjës Social për Mbrojtjen e të Drejtave të Grave e Fëmijëve	Psikolog	11 vite 3 vite si KVDhF dhe Nbgj	Me kohë të pjesshme

33	Delvinë	Specialist i DhF dhe BGj	Shkenca Sociale	3 vite	Me kohë të plotë
34	Lushnje	KV dhe BGj	Punonjës Social	5 vite	Me kohë të plotë
35	Gjirokastrë	Specialist i DhF dhe BGj	Kontabilist / Punonjës Social	3 vite	Me kohë të plotë
36	Himarë	Specialist për Arsimin, BGj dhe DhF	Komunikim	2 vite	Me kohë të pjesshme
37	Finiq	Përgjegjës i Zyrës së Ndihmës Ekonomike, Mbrojtjes Sociale dhe Strehimit	Avokat	7 muaj	Me kohë të pjesshme
38	Gramsh	Specialist për Mbrojtjen e Fëmijëve, BGj dhe DhF	Psikolog	2,5 vite	Me kohë të plotë
39	Shkodër	Pozicion vakant Aktualisht pozicioni është mbuluar nga dy specialistë në sektorin e planifikimit strategjik, standardeve dhe monitorimit për shërbimet sociale	KVDhF dhe NBGj të mëparshme punuan me kohë të plotë për gati dhjetë vite		Me kohë të plotë
40	Cërrik	Specialist për Barazinë Gjinore dhe Politikat e Punësimit	Punonjës Social	7 vite	Me kohë të plotë

SHTOJCA

Informacion mbi UM/ UMM-të të mbështetura me shërbime në nivel vendor

Numri i UM/ UMM-ve të mbështetura me shërbime në nivel vendor	Bashkia	2016		2017		2018		2019		Totali	
		UM	UMM	UM	UMM	UM	UMM	UM	UMM	UM në total	UMM në total
1	Klos	0		8	0	3	0	0	1	11	1
2	Mat								3	0	3
3	Shijak					10		4		14	0
4	Bulqizë	1	5		19		12	1	11	2	47
5	Prrenjas									18	0
6	Fier									100	
7	Mallakastër	1		2		15				18	0
8	Patos	3		6		14		7		30	0
9	Roskovec					6	4			6	4
10	Kolonjë					8				8	0
11	Pogradec	5	31	8	42	14	45	20	10	47	128
12	Kukës	15		7		14		4		40	0
13	Tropojë						5			0	5
14	Kurbin	7	3	13	3	13	8			33	14
15	Mirditë					3				3	0
16	Kavajë					23		12		35	0
17	Vlorë	139		205		221		44		609	0
18	Elbasan	43		51		76		37	69	207	
19	Tiranë	45	94	38	76	86	119	24	44	193	333
20	Durrës	393		414		391		90		1288	
21	Përmet	7		7		5		2		21	
22	Kamëz					214				214	
23	Krujë	12		26		32		18		88	
24	Tepelenë	6		5		5		0		16	
25	Lezhë	41		61		103				205	
26	Belsh							2		2	
27	Sarandë	25		30		20		10		85	
28	Delvinë	2		3		3				8	
29	Lushnje	46		64		45		17		172	
30	Gjirokastër	24		30		28		9		91	
31	Himarë	3		4		3				10	
32	Finiq	3		4		3		0		10	
33	Shkodër			80		73		21		174	
34	Cërrik			5		3		4		12	
	Totali	821	133	1071	140	1434	193	326	138		

SHTOJCA

OFRUES SHËRBIMESH OSHC PËR DHF-DHBCJ-DHNGV

Bashkia	Emri i OSHC-së
Tiranë	Linja e Këshillimit për Gra dhe Vajza
	Linja e Këshillimit për Burra dhe Djem
	Strehëza për Gratë dhe Vajzat
	Qendra e Zhvillimit të Komunitetit "Sot për të Ardhmen"
	Qendra për Iniciativa Ligjore Qytetare
	Qendra për të Drejtat e Njeriut në Demokraci
Durrës	Qendra e Zhvillimit të Komunitetit "Sot për të Ardhmen"
	Shoqata e Grave me Probleme Sociale
	World Vision
Elbasan	Forumi i Gruas Elbasan
	Tjetër Vizion
Fier	Qendra Sociale "Murialdo"
Korçë	Fondacioni "Kennedy"
	Jezus Krishti për Ballkanin
Lezhë	Fondacioni "Mary Ēard Loretto"
Vlorë	Qendra Vatra
Shkodër	Gruaja tek gruaja
	Hapa të Lehtë
Sarandë	"Jona"
	Fondacioni "Lidia"
	World Vision
Dibër	Agrita Vision
	Observatori Dibër
Pogradec	Unë Gruaja
Prrenjas	Forumi i Gruas Elbasan
	Tjetër Vizion
Roskovec	Gruaja, Komuniteti, Mjedisi
Tropojë	Qendra për të Drejtat e Njeriut në Demokraci
	Fondacioni "Mary Ward Loretto"
Kukës	Qendra e Këshillimit të Grave dhe Shërbimeve Sociale Kukës

